

111, 10624
~~380~~

Preot NICOLAE NICOV

PARINTELE IOAN KRONŞTADTSCHI

UN CHIP DE PĂSTOR MISIONAR
ORTODOX

„Cu noi este Dumnezeu înţelegeţi neamuri
şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu“.

scritura

CHIŞINĂU
Tipografia Ununii Clericilor Ortodocşi din Basarabia
1935

20

K84N

10821

Preot NICOLAE NICOV

PARINTELE IOAN KRONŞTADTSCHI

UN CHIP DE PASTOR MISIONAR
ORTODOX

„Cu noi este Dumnezeu înţelegeţi neamuri
şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu“.

Isac Timon
Geebes, la 9/IV. 1936.

CHIŞINĂU
Tipografia Uniunii Clericilor Ortodocşi din Basarabia
1935.

BIBLIOTECA JUDETEANA
862/775 I T A
Str. 11 noiembrie nr. 59

1982/80

~~380/87~~

10.770/90

Părintele Ioan dela Kronstadt în Biserica noastră.

P R E F A Ț Ă

Feluritele ramuri ale Bisericii ortodoxe știu câte ceva una de alta, dar știu mai mult lucruri vechi. Ele se cunosc puțin și nu știu ce trebuie din roadele frumoase pe cari una sau alta, din ele le-au dobândit.

În țara noastră, s'au tradus multe scrieri din teologia rusească. Prin teologii noștri cari au învățat la Kiev, ni s'au adus la cunoștință inulte și frumoase bogății de suflet ale Bisericii rusești.

Cu toate acestea, atît cît am aflat eră prea puțin față de ce trebuia știut. Mai cu seamă se cuveniă să facem cunoștință mai de aproape cu chipurile în carne și oase ale vieții creștinești din Rusia ortodoxă, cu silințele pe cari unul sau altul din sînul ei le cheltuiau pentru a da mai multă vieață Bisericii noastre.

Pînă azi însă, feluritele ramuri ale Bisericii ortodoxe știu prea puțin despre chipurile de înnaltă măreție ale Bisericii rusești, după cum, poate, pe de altă parte, și Rușii vor fi știut puțin despre silințele ortodoxe de aiurea. Aceasta este o lipsă a noastră a tuturor, care trebuie înlăturată.

Cîți știu, de pildă, cine a fost *Alexandru Sturza*, Moldovanul cu puterile cheltuite în Rusia? Cîți, despre femeia de marea simțire ortodoxă, care a fost *Dora d'Istria*, vlăstar de viță domnească romînească? Cîți despre generalul rus *Kireev*, care și-a cheltuit multe silințe pentru apropierea dintre Biserica ortodoxă și cea veche-catolică? Cîți despre *Societatea rusească palestiniană*, care a făcut nespus de mult, înainte de război, pentru întărirea ortodoxiei în Țara Sfintă?

Mai erau numai puțini ani pînă la marele război, cînd în marea împărăție a țarilor trăia un sfînt preot al Bisericii noastre ortodoxe rusești, pînă. Ioan din Kronstadt.

Știau străinii despre el, dar nu știam noi. Scriau ei despre el, traduceau scrisul lui, dar la noi era un necunoscut. Doar dacă numele i se cunoștea!

Francezii încă din 1902 aveau în limba lor scrierea «Vieța mea în Iisus Hristos» de pînă. Englezii aveau scrierea lui Alexandru White «Părintele Ioan din Biserica ortodoxă» (*Father John of the Greek Church*) (Londra, 1898).

Cînd a murit el, în 1909, revistele străine au scris amănunțit. La noi, doar eu am scris despre el, în *Universul literar* după război, o bucată mai lungă, sub titlul «Chipuri impunătoare din creștinismul de azi».

Sub acest titlu, am scris despre mai multe chipuri mari ale creștinismului de pretutindenea. Am privit pe pînă. Ioan ca o înfățișare aleasă a Bisericii noastre, cu care trebuie să ne lăudăm toți.

Durere! nu aveam nici o scriere care să ne dea amănunțit o povestire despre vieța lui.

Iată, acum o avem. Ca profesor la facultatea de teologie din Chișinău, am căutat să îndrept privirile spre chipurile de frunte ale ortodoxiei, cari trebuiau cunoscute mai din plin. De aceea am dat studenților să scrie teze pentru încheierea lucrului școlar, mai cu seamă din acelea care însemnau luminarea unor laturi rău cunoscute, sau chiar necunoscute.

Doriam să găsesc pe cineva care să scrie despre pînă. Ioan din Kronstadt. Cuvintele mele s'au prins și iată că pînă. N. Nicov a găsit că aceasta ar fi o lucrare cu care ar putea să-și încununeze silințele școlărești ale sale.

Sf. sa a lucrat atît de bine, atît de plăcută mi-a fost citirea scrisului său! Atîta inimă a pus, ca să dea cît mai bine chipul părintelui Ioan, încît mi-am zis: E păcat ca această scriere să rămîie numai în dulapurile școlii noastre de teologie. Ea merită să vadă lumina zilei. Va fi un îndemn pentru atîtea minți, cari se vor lumina citind-o, pentru atîtea inimi care se vor îmboldi, privind vieța harnică și milostivă a sfîntului preot dela Kronstadt.

Am lăudat scrierea Părintelui Nicov în dreapta și 'n stînga, pînă cînd, iată, cuvintele mele au ajuns și la stegarii culturii din

Mitropolia Chişinăului. În grija lor de a lumina pe preoţi, au luat hotărîrea de a da în tipar teza de licenţă a Părintelui Nic. Nicov.

Le face cinste că s'au oprit la acest gînd. Mă bucur că cuvintele mele au prins. Va fi o cinste pentru facultatea noastră că o lucrare a unui student al ei va ieşi în lumina tiparului. Va fi o vrednicie şi pentru Mitropolia Basarabiei că poartă grijă de preoţi şi le pune în mină o asemenea carte.

Dacă pentru aceasta mi se cere acum un cuvînt de deschidere a drumului, îl dau bucuros. Mi se împlineşte o dorinţă veche, de a vedea citindu-se vieaţa Părintelui Ioan, şi iată că acum ea mi se împlineşte.

Noi am făcut puţinul nostru. Multul care rămîne se cuvine să-l facă cei ce de aici înainte datori sunt să citească scrierea şi s'o răspîdiască. Bucuria ne va fi încă şi mai mare, cînd vom vedea cum ea rodeşte atunci.

Nu ne îndoim de aceasta şi aşteptăm. Pînă atunci însă, ne închinăm cu smerenie şi mulţămire înaintea Inaltei Ocîrmuii Duhovniceşti a Chişinăului, care prin dreapta binecuvîntătoare a Innalt Prea Sfinţitului Mitropolit Gurie, a pus pecetea încuviinţării sale pe strădaniile noastre şcolăreşti.

Să trăiască şi să mai înfăptuiască!

Arhim. SCRIBAN.

Гр. Николай Иванович

PĂRINTELE IOAN KRONŠTADTSCHI, UN CHIP DE PĂSTOR MISIONAR ORTODOX.

INTRODUCERE.

În timpurile noastre, în întâia jumătate a veacului al XX-lea, iată că se ivește un mare preot în Biserica rusă, părintele Ioan Serghiev din Kronștadt, mort la începutul veacului al XX-lea, în anul 1908. Prin lucrarea sa felurită, adusă pe ogorul lui Hristos, el ne poate sluji de povățuitor și îndrumător pe calea unei vieți creștinești în vremea de față, ca un strălucit chip de păstor adevărat al turmei lui Hristos, care a lucrat, s'a nevoit în mijlocul lumii, a ispitelor, neobosit luptînd și biruind. Truda creștinească a părintelui Ioan pentru îmbunătățirea religioasă morală nu s'a petrecut în singurătate, între zidurile minăstirești, ci în virtejul neastîmpărat al vieții de toate zilele. A fost un tip de păstor al zilelor noastre, cunoscînd adînc curente și nevoile timpurilor de față. A fost un puternic cunoscător de suflete, un măestrît îndrumător al masselor credincioșilor, prin cuvînt, rugăciune și sf. slujbă, apostol înfăptuitor al credinței și al milosteniei creștine. Marele ierarh rus, arhiepiscopul Nicanor al Hersonului, privea pe părintele Ioan ca pe un vas ales al lui Dumnezeu pentru înțeleptirea societății puțin credincioasă din vremea de față.

CAP. I.

Vieța părintelui Ioan.

Părintele Ioan Serghiev s'a născut în tîrgușorul Sura, județul Pinega, gubernia Arhanghelsc, spre laturile de Miazănoapte ale Rusiei, în anul 1829. la 19 Octombrie. Sura e așezată între munți și pe malul rîului Pinega. Are o poziție pitorească. Părinții lui au fost Ilie Serghiev, un cîntăreț sărac la biserica din Sura și soția sa Teodora. Fiind plăpînd din naștere, copilul a fost botezat de a

doua zi cu numele sfântului Ioan din Bilo. Dar după ce a fost împărtășit cu sf. Taine, s'a însănătoșit. Creștea copilul cam slăbuț, de aceea mama sa adesea stătea ceasuri întregi în genunchi și se ruga cu lacrimi pentru sănătatea fiului său, iar tatăl său avea un bun obicei de a citi în nopțile lungi ale iernei și în ceasurile slobode Viețile sfinților, sf. Evanghelie, explicînd cu drag fiului său unele locuri neînțelese. În zilele de sărbători, copilul întotdeauna plecă cu părinții săi la biserică, unde cu deosebită râvnă se ruga lui Dumnezeu, înțelegînd de mic, după expresia sa: «ce e sufletul serviciului divin». Mama lui, Teodora, avînd un suflet plin de credință și de cucernică ascultare și supunere regulilor sfintei Biserici, cu bucurie îi insuflă acestea și fiului ei iubit. În asemenea atmosferă se petrece educația micului Ioan. Respectul adînc către cuvîntul mamei l-a păstrat pînă la bătrînețe. S'a întîmplat, că, în timpul serviciului său în preoție, să se îmbolnăvească grav. Medicii i-au prezis moartea, dacă nu va părăsi mîncarea de sec, că atunci eră post. Părintele Ioan le-a spus că va cere prin scrisoare binecuvîntarea mamei în acest scop. Deși starea sănătății sale eră îngrijorătoare, el continuă a ține postul, cu toate stăruințele medicilor la aceasta. A sosit scrisoarea mamei din gubernia Arhanghelsc, cu îndemnarea de a păstră cu sfințenie postul, ceea ce foarte mult a bucurat pe părintele Ioan. Peste puțin timp, boala s'a vindecat dela sine spre mirarea medicilor. Părintele Ioan iubiă foarte mult florile, admiră natură, văzînd în ea înțelepciunea și măreția Ziditorului. La vîrsta de 9 ani, părinții l-au dat în școala parohială din Arhanghelsc. Foarte cu greu învăța dela început, că adesea cădea în desnădejde de a mai continuă învățătura. În asemenea stare sufletească fiind, cînd toți școlarii dormiau, a căzut în genunchi și s'a rugat lui Dumnezeu pentru dăruirea înțelegerii cărții, ce i se da lui atît de greu. Rugăciunea lui a fost auzită. Harul dumnezeesc l-a cuprins și de atunci, după cuvintele părintelui Ioan, «ca o perdeă a căzut de pe ochii lui», și el, unul din cei mai răi școlari, s'a făcut cel dintîi, cel mai bun. De timpuriu, murindu-i tatăl și trăind tot timpul în cea mai neagră sărăcie, el de mic s'a deprins a compătimi orfanii și pe cei săraci. Isprăvind seminarul teologic din Arhanghelsc cu o izbîndă strălucită, a fost trimis pe socoteala statului, pentru continuarea studiilor, în anul 1851, la Academia duhovnicească din St. Petersburg, la care și-a luat licența în anul 1855. În

tot timpul școalei sale, ca și în copilărie, păr. Ioan se deosebiă prin o neobișnuită blîndețe și concentrare. El trăia în Dumnezeu și pentru binele aproapelui, depărtîndu-se de adunările colegilor pentru glumă, ris și vorbe deșarte.

Ii plăcea mult citirea sf. Scripturi și în deosebi sf. Evanghelie, dăruită dela părinți, pe care neconținut o citia în timpul vacanțelor. Din Viețile sfinților, citia cu plăcere pe sf. Ioan Gură de Aur, și mai ales tilcuirile evangheliilor după Matei și Ioan. După rugăciune în comun, seara, toți se culcau, numai el, îngenunchind lingă patul său, îndelung se ruga. Tema sa favorită în convorbirile cu colegii eră despre smerenie și iubirea atotiertătoare. Poți înlătură orice piedică, spuneă el, nu prin violență, ci prin pace și smerenia iubirii.

Plimbîndu-se prin aleele grădinii Academiei, păr. Ioan se gîndia la întunericul și răutatea ce a cuprins lumea, la jertfa de răscumpărare și mîntuire a lui Iisus Hristos, la popoarele necreștine, și într'un timp se hotărî să plece ca misionar în fundurile Siberiei și ale Americii pentru propagarea creștinismului. Inșă pe urmă a văzut, că sunt destui păgîni și sălbateci și în lumea cultă, în orașele civilizate, cari au pierdut pe Dumnezeu, că și aceștia umblă ca orbii, bîjbie căutînd, strigînd în desnădejde: «Noi am ucis pe Dumnezeu, mîinile noastre sunt pline de sîngele Lui și n'avem cu cine-L înlocui».

Intr'o vedenie prin somn, văzîndu-se preot slujind într'un sobor necunoscut, se hotărăște să ia misiunea de preot. După isprăvirea Academiei, la o serbare, a făcut cunoștință întîmplător cu fiica protoiereului Nesvițchi din Kronștadt, Elisaveta Constantinovna. I-a făcut propunerea și peste puțin timp s'a căsătorit. La 12 Noembrie 1855, a fost hirotonisit preot pe seama parohiei soborului sf. Andrei din Kronștadt, în locul socrului său, de preasfințitul Hristofor, rectorul Academiei. Pășind pragul soborului, el a fost uimit, că acesta eră soborul vedeniei sale, despre care acum și-a amintit lămurit. In toate acestea, a văzut Providența ocîrmuitoare a lui Dumnezeu.

Toată viața a avut recunoștință și stimă pentru școlile ce l-au pregătit în preoție. Cînd a ajuns stimat de toată lumea, în vizitele sale prin orașele Rusiei, cu bucurie cercetă seminariile, rostind citevă simple, dar simțite cuvinte, se rugă două-trei minute,

după cari se ridică spiritul seminaristilor pînă la atîta, că întipărirea rămîne neștersă pe toată viața; chipul lui plin de dar, cuvintele, glasul, lăsau urme neuitate și le erau de călăuză pentru totdeauna.¹

CAP. II.

Vederile sale pastorale.

Pentru a zugrăvi activitatea pastorală a vieții pâr. Ioan, se cuvine a arăta vederile sale înalte despre preoție, culese din bogata sa literatură, a revistelor sale, cari au slujit ca temelie și pregătire în neobositul său apostolat. «Pentru ca să stăpînești pe alții, trebuie să înveți a te conduce pe tine». Ce persoană e preotul? El neîncetat vorbește cu Dumnezeu, și Dumnezeu îi răspunde la fiecare trebuință, la fiecare rugăciune; are grai viu cu Dumnezeu și capătă răspuns dela El. Preotul nu e om, ci înger. De tot ce e lumesc să se lepede. Ca îngerul apocaliptic lui îi e încredințată misia, ca să tămîieze înaintea prestolului dumnezeesc, înaintea icoanelor Domnului și Sfinților, și de a aduce rugăciuni Domnului pentru toată lumea. Veșmintele lui în timpul sf. slujbe închipuesc pe înger, felonul pe haina neputrezită și aripile pe îngerul dumnezeesc. Și de bună seamă preotul trebuie să fie ca un înger. Să stea mai sus de dulcele lumești, de ceace este pămîntesc, neconținut să vestiască mărirea și slava Domnului în Biserica poporului Său, să vestiască voia Lui, să păstreze și să predice veșnicile porunci dumnezești. Trebuie să se deosebiască prin bărbăție și neînfricoșare, să fie mai sus de orice fățarnicie și nedreptate, să se asemene îngerilor prin neconținuta sa abținere și curăție, după neadormita sirguintă asupra sufletelor omenești nemuritoare, încredințate lui de Dumnezeu. «Premergerea diaconatului în serviciul preoțesc înseamnă distincția cinului preoțesc venit dela Hristos și Apostoli». «Lui Hristos i-au slujit îngerii, iară preotului diaconul». «Mare și prea înalt e cinul preoțesc. El zilnic stă în fața prestolului dumnezeesc pe pămînt, precum stau îngerii în cer. Aduce lui Dumnezeu jertfă de mult preț pentru toți sfinții, mijlocește pentru toată lumea, pentru toți viii și morții în credință și nădejde în înviere, săvîrșește taine cerești, neconținut stă de vorbă

1. După biografia Ieromonahului Mihail, docent al Academiei duhovnicești din St.-Petersburg: „Părintele Ioan Kronstadtshi“ 1903.

cu Dumnezeu ca un om al Lui de încredere, îi slujește, îi mulțumește, îl roagă; pe cei rătăciți îi întoarce, îi înțelepțește, îi înduplecă, îi mîngîie, îi pedepsește duhovnicește. Preotul trebuie să fie nu numai curat, ci în deosebi sfînt, ca om al lui Dumnezeu, care stă neconținut de vorbă cu El».

«Preotul e gura tuturor, mintea și inima tuturor oamenilor ce stau și se roagă în biserică. El le exprimă laudele, mulțămirea, cererile lor. Oare, cum trebuie să fie această limbă, această inimă, această minte? Preotul, înainte de toate trebuie să caute iubirea evanghelică. Ea îi e de trebuință lui în fiecare clipă, în orice împrejurare, cînd se roagă în vremea mărețelor slujbe în biserică, acasă, în casele poporănilor, cînd săvîrșește sf. Taine ale credinței, cînd se află în obișnuitele relații zilnice, lumești, familiare, colegiale: cu poporării, cu șefii, cu subalternii, cu școlarii, cu absolvenții, cu copiii sau vrîstnicii, cu cei bătrîni sau cu cei tineri. Dar în deosebi lui îi trebuie această dragoste la săvîrșirea dumnezeieștei Liturghii, care este o întregă taină a iubirii dumnezeiești nesfirșite, către neamul omenesc».

«Preotul se cuvine să aibă în sine neconținut duhul lui Hristos, să iubiască pe păstoriți și pe toată lumea cu dragostea lui Hristos (Filipeni 1, 8). Privirea preotului către oameni trebuie deapărarea să fie privirea lui Hristos: sfîntă, iubitoare, blîndă, nerău-tăcioasă, răbdătoare, atotcuprinzătoare, adîncă». «Preotul să aibă grijă să compătîmiască și să deplîngă toată lumea». «El e tuturor toate».

«Preotul e purtătorul duhului dragostei universale, a duhului sfînțeniei, blîndeții, răbdării, e reprezentantul adevărului, a tăriei neclintite și neschimbătoare a Bisericii».

Iubirea, după părintele Ioan, trebuie mărturisită prin fapte, și anume după icoana credincioșilor, prin cuvînt, viață și dragoste, duh, credință și curăție» (1. Tim. IV, 12). «În timpul Liturghiei, preotul trebuie să fie aprins de dragostea către Dumnezeu și către oameni, cari odată cu noi sunt răscumpărați cu sîngele lui Hristos. Niciodată să nu aibă loc în el minia sau supărarea asupra cuivă, ori alipirea inimii către ceva pămîntesc, către mîncare, haină, po-doabă, rang de slujbă sau către o față deosebită, ci el trebuie să fie sublim, totdeauna cu sufletul dumnezeesc, sfînt, și numai așa să fie. Preotul în timpul sfintei slujbe trebuie să recunoască mă-

reția vredniciei sale cerești, a slujitorului dumnezeesc și săvârșitorul tainelor mai presus de ceruri și să nu se tîrască, nici să se înjosiască înaintea oamenilor, pentru slava deșartă, ori bunuri lumești. Să nu se înfricoșeze, de fața omenească, ce este ca iarba: azi a înverzit și mâine s'a vestejit.

«O, cît de măreț cu duhul trebuie să fie preotul, fierbinte și cu inima iubitoare! El trebuie să fie înger pămîntesc, vrednic purtător al chemării lui Hristos, a chemării de păstor, preot, părinte, judecător, apărător, împăciuitoar, medic și scriitor».

Cum îndeamnă pâr. Ioan ca să-și înceapă păstorul educația? Prin aceea cu care încep toți educația sufletului: «Trebuie să fii acasă la tine mai des; fără aceasta nu e mișcare. Bagă seamă toată vieața după inima ta. Privește, ascultă ce te împiedică dela unirea cu atotputernicul Dumnezeu. Aceasta să fie știința științelor și tu ușor vei putea cunoaște, ce te desparte și ce te apropie, ce te unește cu El. Mai de aproape caută în fața sufletului, neconținut fi cu atenția către sine, ca să nu sece în tine vieața spirituală, înțelepciunea. Cugetă despre tot ce citești și cînți sau ascuți, în biserică, ori acasă». «Noi toți trebuie să ne biruim pe noi, pe lume și pe diavol».

Părintele Ioan a întrupat în sine idealul unui preot. El și-a pus ca regulă să predice la orice slujbă și, înainte de a vorbi, se rugă pentru dăruirea cuvîntului de sus. Ca să vedem mai bine datoriiile pastorale după pâr. Ioan, să citim din autobiografia sa:

«Din cele dintîi zile ale slujbei mele înalte bisericesti, mi-am pus de regulă să mă port cît mai sincer la lucrul meu, al păstorului, și al săvîrșirii sf. slujbe, singur să-mi observ strict vieața lăuntrică. În acest scop m'am apucat de citirea Sf. Scripturi a Vechiului și a Noului Testament, scoțînd din ea tot ce e de învățătură pentru mine, ca om, preot și membru al societății. După aceasta, am început a lucră jurnalul meu, în care scriam lupta cu gîndurile, dorințele și patimile, sentimentele de căință, tainicile rugăciuni de mulțumire către Domnul pentru izbăvirea de ispite, dureri și necazuri și pentru neîncetatul ajutor. Mi-am impus ca o datorie, în fiecare Duminică și în zi de sărbătoare să educez pe păstorii, rostind predici după compunere proprie, sau cea de tipar a mitropolitului Grigorie».

Și cu bună seamă, pâr. Ioan îndepliniă regula citirii și adin-

cirii Sf. Scripturi cu sfințenie. Aceasta o mărturisește însăș Biblia lui încărcată cu felurite însemnări proprii pe cîmpul ei, ceace dovedește întipărirea adîncă pe care a avut-o asupra lui. De pildă, în așa fel: «Iubirea este Insuș Dumnezeu». «Socotește-te pe tine mai rău decît toți, dacă vrei să fii desăvîrșit». «Preot al lui Dumnezeu, crede din toată inima, crede totdeauna în darul dat ție dela Domnul de a te ruga pentru poporul Lui. Să nu fie deșertăciune în tine în acest mare dar dumnezeiesc, cu care tu poți mîntui multe suflete. Stăpîne, degrabă ascultă rugăciunea inimii Tale despre oameni și ușor Te întoarce cu milă către ei, precum la rugăciunile lui Moisi, Aaron, Samuil și al Apostolilor. Răscumpără fiecare prilej de rugăciune în biserică, cînd săvîrșești Sf. slujbă sau sf. Taine, în case, la oficierea rugăciunilor și Te-Deumurilor; pretutindenea, și în tot timpul, ține minte despre mîntuirea oamenilor lui Dumnezeu și-ți vei cîștigă ție mare dar dumnezeesc».

Mai aveă păr. Ioan un obicei sfint, privit de el ca o datorie înaltă, de a săvîrși zilnic Sf. Liturghie și a se împărtași cu Sf. Taine prin care el primia puteri noi, neobișnuite, pentru a continuă activitatea sa fără odihnă a pastoratului de fiecare zi. Iată o însemnare a lui în dreptul stihurilor din Noul Testament: «E bine să mă rog pentru oameni cînd mă împărtașesc cu vrednicie. Atunci Tatăl, Fiul și Sf. Duh, Dumnezeuul meu, e în mine, și eu am mare îndrăzneală către El. Împăratul atunci e în mine ca în sălaș: ce voiești, cere». «La El vom veni și sălaș la El vom face». «Ce voiți, cereți și va fi vouă». «Eu sunt în neputință, sărăcie. Dumnezeu este puterea mea. Această convingere a mea e înțelepciunea mea cea prea înaltă, ce mă face fericit».

După vederile păr. Ioan, păstorul trebuie să-și facă educația sufletului în două direcții: acasă la sine și în lume. Acasă la sine el trebuie să se educe prin citirea Sf. Scripturi, prin adîncirea în Sf. Slujbe bisericesti și în rugăciuni. De aici, patru căi cari se cuvine să le urmeze pentru desăvîrșirea sa: 1) citirea Sf. Scripturi; 2) adîncirea în Sf. Slujbe; 3) rugăciunea și 4) lucrarea în lume pentru frații cei mici întru Hristos, dragostea activă.

Păr. Ioan singur a îndeplinit, a pus în aplicare aceste patru principii. El a început a citi Sf. Scriptură nu așa ca oricine. Sf. Scriptură e o carte neobicinuită. Pe ea trebuie să o citești pătrunzînd în adîncul ei, pînă la capăt, pînă la fund.

Și păr. Ioan, după propriile lui cuvinte, cu anii învăța mereu a citi Sf. Scriptură, citiți de citevã ori, pagină cu pagină, stãruind sã adânciascã înțelesul. «Aurul se scoate din mine în chipul urmãtor: se spalã nisipul, se alege ce se gãsește aur, apoi se aruncã. Din nisip nu se iã totul. Dacă vei spalã iarãș nisipul, vei gãsi încã aur. Noi cum citim Evanghelia, Biblia? Dacă vei scoate o sutime din aurul sfânt, slavã Domnului! De aceea citiți-le de 10, de 100 ori și la fiecare datã veți gãsi aur nou, a doua oarã mai mult decît întâia oarã, a treia oarã mai mult decît a doua.

Ochii se vor deprinde a vedea trebuincioasele strãluciri luminoase—zice păr. Ioan. Citirea neîncetată a Sf. Scripturi el o scoate ca cea dinții datorie pastoralã. El singur a citit de zece ori din nou sfintele pagini și la fiecare datã gãsiã aur nou în bogatele mine ale Sf. Evanghelii, deși ea erã de mult bine cunoscutã pînã la cuvintul pe de rost.

Fãrã îndoialã cã numai prin felul acesta al păr. Ioan de a privi Sf. Scripturã se explicã pãtrunderea adincã a jurnalelor sale cari oglindesc seninãtatea sufletului, luminat de cuvintul lui Dumnezeu. Sf. Scripturã e trebuincioasã pentru creștini, pentru pãstor, însã în fața pãstorului, afarã de Biblie, e slujebnicul, trebnicul, acatistele, canoanele. Pot ele împlini Cartea cãrților? Pãr. Ioan crede cã pot. Raportarea păr. Ioan cãtre Sf. Slujbã, cãtre paginile trebnicului și a slujebnicului e acelaș ca și cãtre Biblie. Cu amarã durere el simte scãderea nepãsãrii la slujba bisericeascã, întãrirea rãcelii, nepãsãrii cãtre Hristos, și nu erã ispitit sã invinuiascã de aceasta numai pe ascultãtori. Nu, aici erau vinovați și sãvîrșitorii. Ei nu dãdeau ascultãtorilor tot ce se cuprindeã în Sf. Slujbã, pentru cã ei singuri nu puteau intrã ca posesori deplni în stãpinirea ei.

Ca sã introduci pe ascultãtori în duhul Sf. Slujbe cum credea păr. Ioan trebuie sã intri singur în duhul ei, sã înțelegi sufletul ei. Cu lacrimi și iubire a fost scrisã Sf. Slujbã. Deci numai prin lacrimi poți sã pãtrunzi în ea. Cu sufletul deschis pentru iubire trebuie sã încerci a înțelegi rînduiala serviciului divin al Sfintei Biserici, sã învii în sufletul tãu acele sentimente cari au creiat Liturghia și iatã, păr. Ioan citește slujebnicul și trebnicul ca pe o Scripturã, cugetînd asupra fiecãrei idei, asupra fiecãrui cuvînt, trecînd prin sborul minții sale în lungile galerii din catacombe, în hrubele acelea unde se sãvîrșesc Sf. agape cu o adevãratã dra-

goste creștinească. Isvodită din inspirația iubirii, Sf. Slujbă trezește în el aceeași inspirație și face slujba lui profetică, învie în ea slujirea celor dinții veacuri. În alt capitol special vom arăta pe larg cum păr. Ioan s'a învățat a face Sf. Slujbă prin metoda adîncirii atente asupra sufletului în cuprinsul și ideia cărților de ritual.

A treia cale e rugăciunea. Ea e totul. Fără ea nu-i nici înțelegerea Scripturii, nici înțelegerea Liturghiei, nici oarecare activitate spirituală. Rugăciunea luminează și paginile Scripturii și litera slujebnicului. Ea apropie pe Dumnezeu de om și lămurește cuvîntul și voia lui. Însă pentru cîștigarea rugăciunii iarăș trebuie să te înveți, rugăciunea trebuie să o cucerești. Arta de a capăta puterea rugăciunii, e descrisă strălucit în autobiografia sufletului, în jurnalele păr. Ioan. Darul rugăciunii, zice el, se cîștigă prin încordare. Mijlocul pentru aceasta e neîncetata statornicie în rugăciune, însă cel mai de seamă lucru e puțința concentrării gîndurilor sale asupra chipurilor cerurilor. A desvoltă deprinderea rugăciunii—aceasta înseamnă a desvoltă în sine puțința de a reprezentă viu pe Dumnezeu, chipul lui cel sfînt.

Păr. Ioan a cîștigat această putere a sufletului. El a ajuns la aceea că rugăciunea lui deveniă o adevărată convorbire lăuntrică cu Dumnezeu. «El cere și Dumnezeu dă răspunsuri». Păr. Ioan, prin citirea Sf. Scripturi și-a întărit sufletul în credință, pentru a luptă cu patimile și a cîștigă harul lui Dumnezeu.

Prin cucernică și atentă slujbă și prin rugăciuni fierbinți, și-a complectat cerințele sufletului său. În deosebi, el practică rugăciunea mistică a inimii. Totuș păr. Ioan, ca fiu al Bisericii răsăritene ortodoxe, recunoște că rugăciunea nu trebuie să fie un extras înconștient, ci o convorbire clară, conștientă, rațională cu Dumnezeu, care e o adevărată stare spirituală sănătoasă.

Omul duce către Dumnezeu ideile și sentimentele sale, ca acolo ele să se curățe, să se lumineze, dar nu caută cufundarea în rugăciune numai și numai pentru a-și pierde personalitatea. Rugăciunea la el e dictată de inimă și legată cu dispozițiile sale personale. În așa condițiuni, rugăciunea e o creare proprie a sufletului, e exprimarea vieții lui, nu e o oglindire a stării de rugăciune în genere, ci a rugăciunii din clipa de față, în împrejurarea de acum, căci se cunoaște focul, sinceritatea, molipsirea și înriurirea păr. Ioan asupra atitor suflete în rugăciuni.

Adesea el mărturisește în jurnalele lui, despre luptele duhovnicești și ispitele sale: «Au fost clipe cînd valul patimilor, al mîndriei, al egoismului etc., erau gata să mă apuce. Demonii mă înconjurau din toate părțile. Sufletul se învăluia în desnădejdi, cerul se întunecă, se făcea așa de greu, ca de atingerea aripelor grele ale răului. Nu mă puteam ruga, credința cădă».

Asemenea clipe nu erau rare, însă nu țineau lung; darul și rugăciunea depărtau ispitele și alungau întunericul. Patimile și ispitele se retrăgeau înaintea puterii lui Hristos. «In adevăr, grea a fost lupta pâr. Ioan cu sine, cu ispitele și cu diavolul. Iată încă ce scrie el: «De o sută de ori sunt mai fericiți pustnicii gîndiam eu, cari se depărtează în pustietăți; străini de lume și ispitele ei, pentru mîntuirea sufletului și servirea nedistrată lui Dumnezeu. Dar mă gîndiam că trebuie iar să ne nevoim și în lume, trăind între oameni și să ne păzim neîntinați de lume».¹ Scriptura, cunoașterea Sf. Slujbe, rugăciunea în singurătatea sufletului, l-au pregătit de păstor, au desăvîrșit zidirea spirituală a lui; lumea, activitatea între poporeni, păstoriarea practică, iubirea de fapt a aproapelui. Pâr. Ioan adesea își arată părerea de rău pentru căderea credinții în cler, aducîndu-și aminte de cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur, că puțini preoți se vor mîntui. Tot el cu tristețe adaugă: «S'au ivit astăzi mulți preoți cari neglijează chemarea lor, neîngrijindu-se pentru învățarea poporului, dar se gîndesc numai la distracții».² Parohienii din Cronștadt spuneau unui preot de vază: «pâr. nostru adesea se roagă pentru frații săi preoți și mult se scîrbește de păstoria nesîrguincioși și odată chiar s'a rōstit: «Dacă noi păstoria, am fi cumsecade, diavolul n'ar avea ce face».³

CAP. III.

Cei dintîi ani de activitate pastorală

Orașul Kronștadt, după pozițiunea geografică, e așezat la granița nord-vestică a Rusiei, pe malul mării Baltice, cu o puternică cetate și port de apărare împotriva vrăjmașilor. Dumnezeu a binevoit a face acest îndepărtat și de altfel neînsemnat oraș o

1. După aceeași biografie. Cuvînt la 12 Decembrie 1895 al pâr Ioan Serghiev.

2. E. Duhonina, 79, 81, 141.

3. Protoiereu Popov. „Amintiri despre pâr. Ioan Cronștadt.”, pag. 38, anul 1909.

puternică cetate a duhului împotriva vrăjmașilor Bisericii, necredinței și a sectelor, în persoana alesului păstor pâr. Ioan Serghiev. Cu adincă cucernicie a început pâr. Ioan slujba pastorală, avind deplină conștiințiozitate pentru lucrul său.

La săvârșirea celei dintii slujbe a rostit următorul cuvînt către popor: «Recunosc înălțimea chemării preoțești și a datoriilor legate de ea, simt neputința și nevrednicia mea în purtarea celei mai mărețe slujbe pe pămînt, care este cea preoțiască, însă nădăjduiesc în harul și mila lui Dumnezeu ce îndreaptă neputințele și împlinește neajunsurile. Știu ce poate să mă facă pe mine, mai mult, ori mai puțin, vrednic de acest cin și în stare a săvârși această chemare. Aceasta e dragostea către Hristos și către voi, prea iubiții mei frați. Pentru aceia și Domnul, ridicînd din nou pe ucenicul ce s'a lepădat de El, în chemarea de apostol, de trei ori l-a întreat: «Mă iubești pe Mine» și după fiecare răspuns a repetat: «Paște oile Mele», «paște mielușii Mei». Dragostea e o mare putere; pe cel slab, îl face puternic, pe cel mic - mare, pe cel nebăgat în seamă—prea cinstit, pe necunoscut înainte și străin, repede îl face prieten cunoscut, știut și plăcut. Asta e însușirea dragostei curate evanghelice. Să-mi dea și mie, plinul de iubire către toți, Dumnezeu, scinteia acestei dragoste, să o înflăcăreze pe ea în mine prin Duhul său cel Sfînt».

Imbrățișînd chemarea de păstor sufletesc, pâr. Ioan, după cum se vede, eră indeajuns pregătit pentru slujba sa. Totuș el și la bătrînețe mereu repetă, că «eu necontentit mă învăț».

Kronștadtul, în anul 1860, eră orașul vagabonzilor și cerșetorilor. Statul ruș trimitea aici elementele rele, stricate, din Petrograd. Mizeria aci trăia la un loc cu viciul. Și copilul de 7 ani eră la ei hoț și desfrinat. Preotul niciodată n'a călcat în casele lor.

Dar iată vine preotul lui Dumnezeu, deschide bordeele și colibele și cerdacurile. Nu se ingrețosează, nici nu se teme de a se mînji în noroiu străin. «Trebue să cinstim,—zice pâr. Ioan,—în fiecare om chipul lui Dumnezeu și să-l iubim, neluînd seamă la păcatele lui. Dumnezeu e unul singur sfînt și fără de păcat. Cum ne iubește El pe noi, cîte a făcut și face pentru noi, pedepsindu-ne cu milostivire și miluindu-ne darnic cu bunătate! Nu trebuie să amestecăm pe om, care e chipul lui Dumnezeu, cu răul care este în el, pentrucă răul este numai întimplătoarea lui nen-

380/84

262/77

rocire, boală, incubare demonică, însă ființa lui, chipul lui Dumnezeu, rămîne în el acelaș».

Oamenii răi sunt oameni bolnavi, dar pe bolnavi trebuie să-i jelim, să-i compătimim mai mult decît pe cei sănătoși, și iată pînă. Ioan vine în bordeele și maghernițele lor, nu cu trebuință, pe 10 minute, ci către sufletul creștinesc, la fratele ce se pierde. Aci el rămîne ceasuri întregi, sfătuieste, plînge cu ei. Cea dintîi impresie pe care el le-o face, e simțul strîmătorării glumii. Ai vreă să te desfaci de el. În cele dintîi zile și luni îl întîmpinau cu nemulțumiri și cuvinte obraznice, însă părintele Ioan aveă un mijloc vechiu, încercat: copiii. Sf. Leontie din Bostov, cînd l-au alungat cei vîrstnici, s'a adresat copiilor; a mișcat inima și mintea lor, și pe urmă, prin copii a adus la Dumnezeu pe toți, și pe mame.

Aproape la fel adesea lucră și pînă. Ioan. El nu voia să inriuriască prin copii, făcînd din ei un mijloc, ci copiii au apropiat inima părinților, grosolană, dar și iubitoare, către copiii lor și de inima blindă a păstorului. Pînă. Ioan mîngîia pe copii, ei se apropiu de el, iară după copii vin încet și părinții. Indeobște acești sălbatici sunt tot copii, la un cuvînt bun, sunt bucuroși să răs-pundă, dar nu îndată.

«Eu aveam atunci 22 ani, -- povestește într'o scrisoare un meseriaș, — acuma sunt bătrîn, dar țin minte bine, cum am văzut întîia oară pe pînă. Aveam familie, doi copii, cel mai mare eră de trei ani. De timpuriu m'am căsătorit. Lucram și beam. Familia îndură foamea. Soția cersia cîte pușin. Trăiam într'o cobercă, la marginea orașului. Vin odată acasă nu prea beat. Văd un părinte tînăr. Stă ținînd în brațe pe feciorașul meu și îi vorbește ceva blind. Copilul serios ascultă, poate e păcat, dar părintele eră ca Hristos în tabloul binecuvîntării copiilor. Eu voiam să înjur: iată, umblă fără treabă... Ochii părintelui, blinzi și serioși în acelaș timp, m'au oprit. Mi s'a făcut rușine. Am plecat ochii, dar el se uită drept în sufletul meu. A început să vorbiască. Nu îndrăznesc să redau tot ce vorbiă el. Ziceă că la mine în cameră e rai, că unde sunt copii, acolo e cald și bine, și de aceia nu trebuie ca eu acest rai să-l schimb pe duhoarea din cîrciumă. Nu mă învinuia, nu; îmi dădea dreptate, numai că mie nu-mi eră de îndreptățire. S'a dus el, eu șed și tac... Nu plîng, dar în suflet e așa, ca înaintea lacrărilor. Soția se uită... Și iată eu de atunci m'am făcut om».

Nu odată golanii s'au dat la păr. Ioan. La început, puteau vedea în convorbirile lui un chip de distracție, treabă de om, care n'are ce face. Dar iată că, aceste presupuneri s'au prăbușit între ei. Dezinteresarea păr. Ioan în cele materiale le-a arătat cu cine au de lucru. Cei ce l-au văzut întâi, povestesc lucruri și înfăptuiri despre păr. Ioan, care în timpul nostru ar părea de necrezut. Locuitorii Cronștadtului, adesea vedeau pe păr. Ioan, întorcându-se acasă desculț. Nu odată poporâni aduceau preotesei ciubote, zicind: «Ia-le, iată, că al tău le-a dăruit pe ale lui și desculț o să vie, n'o să umble el așa». Acest lucru e povestit de A. Socolov. Această bunătate a păr. i-a adus pe cei dinții ucenici. Golanii au început să-l căute. În fiecare zi, disdediminează, după slujbă, păr. Ioan, când ieșea din biserică, era înconjurat de o grămadă de cerșetori, cari îi cereau ajutor în felurite nevoi, dar mai ales în cele materiale. Unuia îi trebuia haină, altuia câțiva bani pentru mîncare, al treilea n'avea ciubote. Păr. Ioan cu răbdare îi ascultă, pe fiecare îl întrebă despre familie, despre copii. «Fără să vrei,—scrie un biograf, și se înfățișează ochilor chipul lui blind, însuflețit, cu privirea senină și pătrunzătoare, îndreptată asupra cerșetorului». — «Nu mă minți tu, frate întru Hristos?—întrebă păr. Ioan cu caldă iubire și ton serios. — «Bani puțini sunt la mine, dar vezi pe câți trebuie să ajut!» Cerșetorul îl încredința de adevărul cuvintelor sale și se încheia cu aceea că păr. Ioan, după putință, îi împărțea bani sau singur se ducea la piață și acolo cumpără haine, ciubote, și de mîncare, cu un cuvint tot ce eră mai trebuincios pentru cerșetor, în clipa aceea. Erau, neîndoelnic, și fapte de amăgeală. Păr. Ioan împărțea din leafa și veniturile sale pînă ce nu mai rămînea nici un ban pentru casă. Altul, în locul lui, s'ar fi mărginit la ajutorul material și moral ce-l poate face fără stingherială pentru sine. Părintele Ioan nu putea face așa. El știa că sunt mulți flămînzi cari nu voiesc să ceară, iar la cei ce pier sufletește trebuie să te duci singur. Și în acel timp, în care cei săraci îl căutau, el singur, păr. Ioan, le luă haine, neîncețind a umbla după cei nevoiași, împovărați de scîrbe și păcate. «Mișcător eră obiceiul lui de a se duce la focușor. Intre ceasurile 11 și 12 seara poftia să nu-l supere nimeni, căci se ruga. Eșind dela Biserică spre casă, vede undevă în vre-o căsuță lumină. Poate e vre-o nenorocire,—gîndește păr. Ioan, și intră în casă, sfătuiește,

plînge cu cei ce plîng, se bucură cu cei ce se bucură. Și adese ori, în sufletele multora, întâia oară se aprindea focul sfînt, în urma cercetării acestora după focușor».

Zabin povestește, că pînă. Ioan s'a dus odată la o casă săracă. Vede că n'are cine să se ducă după ale mîncării. Dintr'un ungher, se aud oftările dureroase ale mamei bolnave. Din alt colț se aude neîncetatul plîns al copiilor flămînzi, degerați, bolnavi. Pînă. Ioan se duce singur la prăvălie, cumpără merinde, se duce la farmacie după leacuri, ori aduce doctorul, cu un cuvînt înconjoară familia nenorocită cu cea mai călduroasă îngrijire. Totodată nu uită a da și ajutorul material, lăsînd acolo cei din urmă bani, pe cari atunci prea puțini îi aveă singur. Eșiă totdeauna plin de bucurie, umilință, cu o credință tare în mila lui Dumnezeu și nădejdea că Domnul îi va trimite mijloace pentru alte binefaceri, amintindu-și cuvintele Scripturii: «mîna celui, ce dă nu va scădea». Mai cu seamă pînă. Ioan ajută pe fii, mijlocind îndeosebi la cei mari. El nu lăsă în pace autoritățile, pînă cînd nu isbutiă să-i primiască pe vre-un nenorocit de al lui în slujbă.

O scenă, curat biblică, ne-o descrie un convorbitor din Kronstadt despre pînă. Ioan și fiii săi duhovnicești dela început. Vara, îi plăcea pînă. Ioan să țină convorbiri în afară de oraș. Vine cu copiii săi la șes, se așează pe iarbă verde, și începe a vorbi despre Dumnezeu, Fiul Lui, mila și iubirea Sa. Copiii stau lingă picioarele lui. El îi îmbrățișează, îi sărută. Unul s'a ridicat la el pe genunchi. Cei mai mari stăteau și ascultau. Așa treceau zilele și iată, deodată, s'a svonit între orașeni că acesta e sfînt, și sfîntului în Rusia îi sunt deschise toate inimile și cugetele tainice. Pînă. Ioan a început a fi omul lor, în casele acestor sărmani, nu numai după chemare sau poftire. Cei săraci au început neconținut a-l pofti, căutînd de-acum dela el nu numai ajutor bănesc. El aveă bunul obicei de a veni la toți cari-l chemau. În deosebi, cu plăcere se ducea la cei nevoiași, unde stă timp destul de mult, îi mîngiă învătîndu-i credința creștină și în sfîrșit nu se feriă de a gustă din masa omului sărac, amintindu-și cuvintele apostolului: «Ce-ți dă, să mănînci». Coborîndu-se în bordeele sărace ale marginășilor, el nu ocoliă însă sufletele suferinde ale altor clase sociale. Pe toți îi compătîmîă, îi sfătuiă și ajută.

Isvorul de căpetenie din care pînă. Ioan își scoteă puterea,

ce nășteă din nou sufletele înstrăinate, eră, desigur, rugăciunea. Aproape întotdeauna el se rugă. În această vreme el încă nu ajunsese la popularitate și prin urmare avea timp disponibil. Nopțile le jertfiă rugăciunii pentru alții.

— «Păr. Ioan, trecind prin Petersburg, adesea se opreă la mine,—povestește părintele D. C-ov. — Dimineața întreb: cum ai dormit?»

— «Slavă Domnului, bună noapte. Sănătos. Capul limpede, lămurit!» «Dar eu știam că el nici nu se culcase pînă dimineața».

Cum se rugă el pentru alții, se poate citi în jurnalul său: «Copiii Pavel și Olga, după mila nemărginită a stăpînului și prin rugăciunea netrebniciei mele, s'au vindecat de duhul neputinței ce-i stăpîniă. La copilul Pavel neputința s'a deslegat în somn, iar micuța Olga a primit liniștea Duhului, și fața ei, din întunecată, s'a făcut senină. De 10 ori am mers să mă rog, cu nădejde îndrăzneată, cu așteptarea că nădejdea mea nu mă va rușină, că celui ce bate i se va deschide, că măcar pentru stăruința neîncetată Stăpînul îmi va împlini cererea. Dacă judecătorul nedrept a mulțumit în sfîrșit cererea femeii, ce-l dosădeă, cu atît mai mult Ziditorul tuturor va împlini rugăciunea mea păcătoasă pentru copii nevinovați, că El se va uita la mîncarea, la umblarea mea, la cuvintele de rugăciune, la plecarea genunchilor mei, la îndrăzneala mea, la nădejdea mea. Așa a și făcut Stăpînul; nu m'a rușinat pe mine păcătosul. Vin a zecea oară. Pruncii sunt sănătoși. Am mulțumit Stăpînului și grabniciei Sale ajutorări».

Această rugăciune din cel dintîi an a dat păstorului acea credință, ce mișcă munții și lucrează vindecări, credință, pe care păr. Ioan o socotește datorie pentru păstor. «Robul lui Dumnezeu,—ziceă el,—la săvîrșirea sfintei slujbe și a Tainelor, trebuie să fie tare încredințat, căci ce va gîndi el și va zice, aceea se va face. Așa e la îndemină și ușor pentru Stăpîn să împliniască cererile noastre, să lucreze, să prefacă ceva după cuvîntul nostru. Această încredințare să fie în tine atît de tare și firească ca însăș răsufierea ta, ca vederea cu ochii, ca auzul cu urechea.

Păr. Ioan, de bună seamă, avea asemenea credință. Nu e de mirare, că el de mii de ori, a încercat prin sine, că aceasta e așa. A încercat, că între cuvintele: «A zis și s'a făcut, a poruncit și s'a zidit», nu e despărțire, că ele sunt adevăr în toată puterea. Așa

curgeau anii începători de păstorie plini de sfințenie, bucurie și lumină. Acești ani ai vizitei lui erau în întregime trăiți pentru alții. «Eu sunt preot,—zicea păr. Ioan,—drept spunînd nu sunt al meu, ci al altora».

Soția lui tină, după făgăduința dată, dar nu fără cîrtire, s'a prefăcut dela început în soră de caritate, în slujba așa numitului soț al său, în înaltă slujire a lui Dumnezeu și aproapele. În curgerea întregii vieți, ei se vedeau cîteva minute pe zi, cînd păr. Ioan se arăta acasă tirziu seara sau disdedimineață. «Familiile sunt fericite și fără de noi, Liza,—zicea de obicei el,—dar noi cu tine să ne sfințim slujbei lui Dumnezeu».

Din anul 1860, păr. Ioan își petrecea ziua astfel: cînd se întorcea acasă după liturghie și nenumărate vizite pe la bolnavi și suferinzi, în fața casei de obicei, se înghesuiau o mulțime de cerșetori, așteptînd milostenia. Păr. Ioan le dădea tot, pînă la cel din urmă ban, pe care-l păstra pentru vapor, pentru că odihnindu-se puțin avea să plece la un greu bolnav. Păr. Ioan știa, că nu va găsi această sumă acasă. De abia a putut el intra în odaia sa, simplă, întocmită fără confort, că s'a și auzit în tindă o vorbă tare și un țipăt. Nedesbrăcînd haina s'a întors în coridor și vede că o femeie cu bocet cere să-i dea drumul la Părintele.

— «Lasă să aștepte,—zise preoteasa părintelui Ioan, că tu dela 5 dimineața umbli flămînd, necăjit! Stai la masă, odihnește-te!»

— «Îngăduie, eu voiu întreba-o ce vreă».

Văzînd pe părintele, femeia s'a aruncat la picioarele lui. «Mintuește-ne!» — se rugă ea. — «Imi moare bărbatul; cinci copii n'au mîncat de eri, eu deabiă pășesc. Singura nădejde e la tine».

— «Domnul te va ajuta,—a răspuns păr. Ioan cu bunătate.— Si mergem la tine»...

Și uitînd cu totul de mîncare și oboseală, păr. Ioan a ieșit din casă cu femeia necăjită.—«Iată, îți dau 20 copeici, du-te la prăvălie și-ți cumpără pîine și ouă, mai mult n'am»...

Venind acasă la femeie, părintelui Ioan, cu bună seamă i s'a înfățișat un tablou de grozavă mizerie: soțul muribund nu se mișcă, privea cu ochii ațintiți, lipsiți de viață; copiii gemeau de foamă. După ce pîinea și ouăle au fost mîncate, păr. Ioan a ajutat femeiei a face rînduială în căsuța ei întunecoasă, a îngrijit puțin copiii și după aceasta, plecîndu-se în genunchi în fața icoanei mici, ce a-

fîrnă în ungher, a început cu voce tare a se ruga... Femeia repetă după el cuvintele și tot așteptă ca pâr. Ioan să roage pe Domnul pentru vindecarea bolnavului, pentru îmbunătățirea soartei lor miserabile, nevoiașe. Însă pâr. Ioan cerea cu totul altceva. Se ruga lui Dumnezeu pentru credință și dragoste pentru Mîntuitorul. După ce glasul lui a încetat, el a mai stat încă mult cu capul aplecat. Apoi, ridicîndu-se, s'a apropiat de pat și a blagoslovit bolnavul. «Vin'o mîine la biserică»,—a zis pâr. Ioan ieșind.

Deabiă a ieșit din casă, cîțiva oameni îl și așteptau cu invitații noi la Petrograd. Neputîndu-i refuză, pâr. Ioan a pornit cu ei spre vapor și numai la ceasul 1 din noapte s'a întors acasă la masă!

Dimineața el a făcut pentru familia nenorocită tot ce a putut, însă el acum putea mult. Femeia așteptă pe scările soborului ieșirea binefăcătorului său. Văzînd-o în mulțime, pâr. Ioan, a scos din buzunar cîteva plicuri și le-a dat ei. În plicurile înmîinate se aflau cîteva bilete de credit și o obligație a împrumutului oriental de 1000 ruble. De atunci bolnavul cu totul s'a vindecat de boală, a deschis o întreprindere comercială și ocupînd o situație de cinste în vremea de față a jertfit 10.000 de ruble pâr. Ioan pentru nevoile binefacerii.¹ Iată ce roadă au avut 20 copeici ale părintelui Ioan și lipsirea sa dela masă pentru ca să se grăbiască a ajuta pe aproapele nenorocit!

Între anii 1870—80, numele și slava pâr. Ioan creșteau mereu. Nu e de mirare, că pe asemenea păstor toți l-au cunoscut repede. Vestea despre tînărul și neobișnuitul preot a început a se lăți și dincolo de Kronștadt. Povestirile despre viața sa sfîntă, binefacerile, rugăciunile cu credință și minunile vindecărilor umpleau țara, trecînd dela om la om.

Mult a ajutat la ridicarea prestigiului și popularității numelui pâr. Ioan bătrîna Parascovia Ioanovna Covrighina, ce s'a mutat în Kronștadt în urmă testamentului și binecuvîntării pâr. Ilarion, cuviosului Serafim din Sarov, care înaintea morții sale, în chip profetic, a îndemnat-o să se ducă la Kronștadt, că acolo este un mare luminaător și prea măritor al lui Hristos, deci să-i serviască. Atunci încă pâr. Ioan nu eră vestit.

În anul 1883, la 20 Decembrie, într'un ziar a apărut o declarație semnificativă de mulțumire, ce a ridicat în toată Rusia pres-

1. După V. Anisimov, broșura „Pâr. Ioan Ilie Serghiev“, anul 1899.

tigiul păstorului din Kronstadt. Compusă nu se știe de cine, urmată de zeci de semnături, această declarație ad-literam sună următoarele: «Noi, subsemnații, socotind de datorie morală a mărturisii sincera și sufleteasca noastră mulțumire protoier. Soborului Sf. Andrei, care se află în orașul Kronstadt, pr. Ioan Iliev Serghiev, pentru vindecările făcute nouă la multe și felurite boli de cari noi am suferit și de cari nu ne puteam vindeca ajutorul medical, deși unii din noi mult timp au stat în spitale și s'au căutat pe la doctori. Însă, acolo, unde slabele puteri omenesti se arată zadarnice, s'a aflat mintuitoare credința fierbinte în Atotputernicul Vindecător a tuturor relelor și boalelor și ne-a trimis nouă păcătoșilor ajutor și vindecare prin mijlocirea vrednicului în fața Domnului, prea cucernicul părinte protoieru. Cu sfințele și binefăcătoarele rugăciuni ale acestuia preă mult meritosului nevoitor înaintea Ziditorului tuturor bunătăților, noi toți am primit izbăvire de bolile trupesti ce ne apăsau, dar unii din noi minunat ne-am vindecat și de neputinți morale, ce ne atrăgeau pe calea viciului și a pierzaniei. Și acum, întăriți prin atât de vădit semnul milostivirii dumnezeesti, am simțit putere să lăsăm vieața noastră dinainte și să ne întărim pe calea muncii cinstite și a purtării cuviincioase. Socotind de folos în timpul nostru puțin credincios, pentru luarea pildei bune, să aducem la cunoștința obștească această vădită arătare a Providenței Divine, ce neobosit se îngrijește pentru omenirea păcătoasă, recunoaștem ca o datorie neapărată înaintea tuturor să arătăm a noastră adincă mulțumire prea mult ajutorului nostru, prea cucernicului părinte protoieru, cerind la el ca și în viitor să nu ne uite pe noi păcătoșii în rugăciunile sale. Totodată, silindu-ne singuri să ținem minte, înștiințăm și pe alții de unicul, preavindecătorul și mintuitorul sfat dat nouă preanevrednicilor, de păstorul tămăduitor la cererile noastre; de a trăi după dreptatea lui Dumnezeu și cât se poate de des de a se împărtăși cu sfințele taine. No. 2807».

În urma acestei declarații, părintele Ioan e cunoscut în toată Rusia. De acum primește sute de scrisori și telegrame. Ograda micii căsuțe ocupate de păr. Ioan, a început a se umple cu tot felul de popor venit. Veniau bolnavii, împovărații, veniau cei cu neînțelegeri familiare, bețivii, soțiile alungate. Toți aveau nevoie de sfaturile și rugăciunile părintelui. Il chemau, îl poftiau pretutindenea. Înaintea lui își descoperiau sufletul, îi destăinuiau totul. Păr. Ioan

pe toți îi ascultă, îi mîngîiă, se rugă cu ei lui Dumnezeu, în sfîrșit nimeni nu ieșîa dela el neîndestulat.

Fără poftire lungă se duceă la cei ce-l chemau, mergeă zeci de kilometri, în deosebi la cei bolnavi. Unde se arătă, aduceă pace, ușurare, nădejde și credință. Fiecare plecă dela el cu inimă bine zidită și cu suferințele trupești alinate. Cu cît mai mult se lăția vestea despre el, cu atît mai puțin, găsiă el merite pentru sine. În toate cu smerenie și dădea toate pe seama lui Dumnezeu: «Darul și mila Mîntuitorului nu se împuținează astăzi; nu se va împuțînă pînă în veac... Slavă Mîntuitorului nostru Dumnezeu! El vede că nu în deșert îi aduc Lui această mărîre. Numai prin El și în numele Lui. Fără El sunt lipsit de cinste. Numai prin El sunt puternic, fără El slab. Prin El sfînt, fără El plin de păcate; Prin El îndrăznesc, fără El sunt slab la suflet; cu El sunt blind și smerit, fără El supărat și rău. Preamăriți cu mine pe Domul și să înnălțăm împreună numele Lui» (Ps. 33, 4),—ziceă păr. Ioan.

— «Mîntuitor semn al timpului e păr. Ioan Kronștadschi»— scriă în vremea sa arhipăstorul și arhiepiscopul Nicanor al Odesei și al Hersonului, mare teolog și filosof. «E minunată și uimitoare credința în păr. Ioan a tuturor păturilor sociale din Kronștadt». Popularitatea păr. Ioan i-a cîștigat lui nu numai slavă și vază, ci și neplăceri, suferințe și spini. Cel dintîi neprietenește s'a purtat cu el parohul soborului. Il învinuiă pe păr. Ioan de negrijire în îndeplinirea datoriilor sale, în purtarea necuviincioasă ca preot, în dese lipsiri dela slujbă, de capul lui. Nu-i plăceă, că păr. Ioan stăruie zilnic să facă liturghia. A început a-i pune piedici, luă sf. Antimins cu sine acasă, în sfârșit, îi făceă tot felul de neplăceri, imputând acestui exemplar păstor necuviincioasă purtare la serviciul divin!

În via sa de luptă și lucrare pastorală, de 2 ori a fost prigonic greu. La început, din pricina urii celor ce-l înconjura, și la sfîrșitul vieții, prin ura vrăjmașilor ortodoxiei: aristocrația și intelectualii doriau să vadă în el un preot plin de demnitate, cu maniere, finețe, ce impresionează prin modulațiile vocii, privirea străpungătoare... Însă mica, smerita, uscățiva figură a lui, mișcărilor repezi, caracteristica preoților dela țară, făceau multora o impresie neplăcută.

Cei dintîi 15 ani de slujbă pastorală ai părintelui Ioan în-

grijorau mult nu numai pe marii ierarhi ai Bisericii, ci și pe unele personalități marcante în viața duhovnicească, ca arhiep. Teofan. Iatvornicul. Strictul mitropolit Isidor, nu odată îl chemă pe păr. Ioan, îl întrebă ce e în el neobișnuit, sectant, după cum îl invinuiau preoții ce-l înconjurau, îl puneă să slujiască în fața sa.

C. P. Pobedonosțev, ober-procurorul Sf. Sinod rus l-a chemat și i-a zis: «Iată, sfinția voastră acolo vă rugați, primiți bolnavi și se aude că faceți minuni. Mulți au început așa vom vedeă însă cu ce veți isprăvi».

— «Vă rog să nu vă supărați, — a răspuns simplu părintele Ioan, — dar trudiți-vă de așteptați sfârșitul».

Prea Sfințitul Teofan a găsit de cuviință să scrie păr. Ioan o epistolă, în care, cu cuvinte de dragoste și învățătură explică, că el s'a apucat a duce o viață ascetică cu nevoinți în lume, în mijlocul tuturor ispitelor și neplăcerilor lumești, cari numaidecît vor sfârși prin cădere, sau se vor încheia cu nimica. Că nimenea din timpul creștinismului nu s'a hotărît la așa cale, nefiind călugăr, ci preot în afară de ograda și zidurile minăstirești și că aceasta numaidecît va naște mare sminteală în cler și popor.

Cu vrăjmășie se purtă către păr. Ioan și polițaiul Cronștad-tului, Golovacev, care în curînd a fost dat în judecată pentru mită. Procurorul, știind intrigile acestuia contra părintelui Ioan, l-a chemat pe acest din urmă în calitate de martor. Sala judecătorei eră arhiplină în ziua anchetei. Păritul și avocații săi erau turburați. Iată s'a început ancheta. Spre mirarea tuturor și deziluzia mare a multora, păr. Ioan vorbiă numai de măsurile bune ale lui Golovacev, și în fiecare punct de învinuire găsiă ceva omenesc și folositor.

— «Martorule, — a zis procurorul, întorcîndu-se către păr. Ioan, — Sf. Voastră la judecată trebuie să vorbiți, după dreptate, tot adevărul, nimic ascunzînd».

În ochii păr. Ioan s'a aprîns acea flacără, care nu odată făcea pe mulți să se cutremure. El n'a lăsat pe procuror să încheie fraza, zicînd cu glas tare și hotărît: «Eu vorbesc ca preot». Cei de față toți și-au ținut răsufarea. Procurorul n'a mai voit să ducă înainte ancheta, apărătorii la fel, și păr. Ioan a părăsit locul de judecată. Vre-un ceas și jumătate l-a ținut afară pe păr. Ioan mulțimea de lume, cerîndu-i binecuvîntarea. Cuvintele: «Eu vorbesc ca preot» la mulți pe viitor le-a rămas în amintire.

Cu mare durere întimpină păr. Ioan învinuirile sale în opinia publică, în tipar, căci ele încrucișau lucrul său. De ce numai nu-l învinuiam? Il învinuiam de întemeierea unei oarecare secte, de răstălmăcirea sfintei Scripturi, voiau să-l dovediască pe cinstitul păstor de dărîmarea căsătoriilor și că se mîndrește cu binefacerile sale. Gazeta «Minuta» ațîta opinia publică să ia măsuri împotriva păr. Ioan. În sfîrșit propagau o rugăciune absurdă, pe care o dădeau în spinarea păr. Ioan. În anul 1889, Dr. Popov a exprimat la judecată o părere foarte nepotrivită despre păr. Ioan, zicînd că el este un fanatic, care molipsește mulțimea cu fanatismul său. Iar un ziarist a doua zi a scris că adoratorii păr. Ioan sunt «adunarea anormalilor în libertate».

Pe păr. Ioan nu-l turburau aceste clevetiri. În timpul prigonirilor, ce se ridicau asupra lui, el își aducea aminte de cuvintele Mîntuitorului: «Nu e mai mare sluga decît stăpînul său» (Ioan XV, 15—20). Numai cînd a fost învinuit, în anul 1892—93, de neortodoxism, s'a apărut cu tărie și demnitate, temîndu-se ca aceasta va sminti încrederea turmei în păstoria sa. El crede cu tărie în biruința adevărului. Cu încetul, lumea a conținut a vedea în el un preot ciudat și toți se încredințau că așa trebuie să fie adevăratul păstor. Ispitele, clevetirile, învinuirile pe nedrept și în sfîrșit practica păstorului toate au plămădit pe acel păr. Ioan pe care-l cunoaștem.¹

CAP. IV.

Predarea religiei și metoda sa pedagogică.

Păr. Ioan a început să predea religia din anul 1859 în școala orășeană din Kronstadt, apoi, din anul 1862, a predat acelaș obiect în gimnaziul local. El iubiă copiii, adesea asemănîndu-i în cuvîntările sale cu florile. «Florile sunt numai simbolul frumuseții,—zice el.—Sufletul copilăresc e frumusețea dumnezească vie». Deci cu cită iubire sinceră căută după floricelele lui Hristos acest grădinar educat! A educa sufletele—aceasta eră problema de căpetenie pe care și-a pus-o noul profesor de religie. Părerile păr. Ioan asupra predării în deobște erau destul de originale. El nu odată vorbiă că datoria tuturor profesorilor din școală e să așeze

1. După biografiile voluminoase, ed. V. P. și a ieromonahului Mihail. „Păr. Ioan Cronștadschi”.

în inimile copiilor o anumită stare și trainică temelie, pe cari școlarii singuri în viitor vor zidi o trainică clădire a vederilor sale raționale despre lume. Nu cîtimea cunoștințelor este însemnată și de valoare pentru școlari, ci trăinicia cunoștințelor însușite, asimilate. Mijloacele pentru a căpăta aceasta e a face legătură între cunoștințe și suflet, a le mesteca în tot cuprinsul organismului sufletesc bogat dinainte în așa fel, ca cunoștințele să se contopiască și să intre ca o nouă calitate a spiritului, a predă numai aceia, ce poate fi prelucrat de suflet, minte și inimă, nu numai de memorie. «Sufletul omenesc, după natura lui, e simplu,—scrie pînă. Ioan.—Și tot ce e simplu, ușor le însușește și le preface în viața și ființa sa, dar tot ce e complicat, încilcit el respinge dela sine, ca pe un gunoi nefolositor, ca ceva nenatural. Noi cu toții am învățat. Ce a rămas însă în sufletele noastre dela toate științele? Ce s'a întipărit neschimbat în inimă și în minte? Oare nu adevărurile predate nouă cu o simplitate copilărească? Oare nu s'a aflat, ca gunoiul, tot ce s'a predat în mod artificial, fără viață? Oare nu în zadar e pierdut timpul pentru lecțiile prea erudite? Așa este. Aceasta fiecare din noi a încercat-o prin sine. Inseamnă, că cu atît mai simțitor fiecare trebuie să se încredințeze de trebuința predării simple, în deosebi la copii mici. Nu în aceea stă puterea ca să predai mult, ci într'aceia ca să predai puțin, însă esențial, trebuincios, pentru starea elevului». Această părere a lui dovedește că lecțiile noului profesor vor fi pedagogic raționale.

Pînă. Ioan nu eră un simplu profesor. El recunoștea bine deosebirea între învățătorul de religie și profesorul de obște. «Legea Domnului, sau religia, nu e obiect pentru predare»—iată starea de căpetenie a învățămîntului religios la pînă. Ioan.—«Tu predai Legea Domnului... Mai mult decît toate ferește-te a face din Sf. Evanghelie carte de învățămînt; aceasta e păcat. Inseamnă că în copil să disprețuim pentru om acea carte, ce trebuie să fie pentru el călăuză și comoara întregii lui vieți. Impovăraător trebuie să fie pentru conștiință de a strică cuvîntul vieții în bucăți neînsuflețite și a face din ele întrebări migăloase ce se pun copiilor. Pentru a ne apropiă de copii prin convorbiri despre cuvintele evanghelice și pentru a cere în urmă dela ei răspunsuri—la aceasta trebuiește un suflet fin, sensibil la mișcările sufletului copilăresc; dar cînd se trece la treabă numai prin mecanica întrebărilor după program și se pun note

pentru răspunsuri, la întrebările puse uneori fără dibăcie și de aici neînțelese de copii, turburându-i și storcându-le lacrimi, mare păcat își iau pe suflet examinătorii și se poate spune despre ei că nu știu ce fac cu sufletul copilului».

«E o înșelare fățarnică în lucrul școlar, că religia legată de ea și insuflarea principiilor în orale compun unul din obiectele programului de învățămînt. Pare că nu poți dori și cere pentru scopul moral mai mult, decît a avea de față acea sau altă notă numerică pentru răspunsurile la obiectul numit religie. E de față în școală învățătorul de religie, programul, notele, arătătoarele cunoașterii—(nu e spre bine). Rezultatele acestei metode de predare sunt înspăimîntătoare. Avem manuale, în care prin puncte speciale, e însemnat ce-i trebuie omului pentru mîntuirea sufletului și examinătorul scade nota cifrei aceluia ce nu-și pot aminti toate punctele... Unde e aci rațiunea? Unde e mîrșala? Unde e, în sfîrșit, și înainte de toate, credința de care noi cu fățarnie ne îngrijim».

Și pînă. Ioan predă Legea Domnului, Legea Evangheliei însă nu textele, deși prețuia mai mult decît toate textul autentic al Evangheliei. În timpul lecției, la el se studia mai cu seamă istoria Împărăției lui Dumnezeu pe pămînt, nu însă istoria regilor israiliți. El se simțea chemat pentru a lumina inima și a se îngriji, în deosebi, ca dreptatea sf. Evangheliei să fie însușită de inimile școlariilor. «La instruirea culturală a tineretului: de ce să ne îngrijim mai mult? Ca să le cîștigăm vederi luminate opiniei. Nu vedeți că inima noastră e cel dintîi organ în viața noastră și că în toate cunoștințele, vederea prin inimă a unor adevăruri, (ideia) premerge cunoașterii intelectuale? Așa se petrece în cunoaștere: inima vede deodată, nedespărțit, momentan; pe urmă, acest singur act de vedere al inimii, se redă minții, intelectului și acolo se descompune în părți, răsar capitole, antecedentul și consecventul; vederea prin inimă în inteligență primește analiza sa. Ideia aparține deci inimii, nu minții, omului lăuntric, nu celui din afară. De aceea e foarte însemnat lucru de a căpăta vederi luminate ale inimii în toate cunoștințele, dar mai cu seamă în cunoașterea adevărurilor credinței și regulilor morale».

E drept că pînă. Ioan predă lecții școlariilor, însă nu da nici o însemnătate întrebărilor. Lecțiile și notele intrau la el pe al doilea plan. Așa făcea el lecțiile. «Pînă. Ioan — citim noi în amintirile unui

școlar despre el,— la lecțiile sale, de obicei, întrebă întâi pe aceia cari singuri arătau dorința să răspundă lecția și trebuia văzut cu ce însuflețire și sirguintă acești doritori stăruiau să răspundă. Pentru asemenea răspunsuri păr. — Ioan le pune nota cea mai bună, «10 plus», și pareă că te simți deplin satisfăcut, renăscut sufletește, meritind această notă, după care urmă cuvîntul blînd al părintelui: «Îți mulțumesc, bunul meu fiu». Pe urmă întrebă și pe ceilalți școlari, 2, 3, 5 minute. A doua jumătate a lecției eră jertfită povestirei, explicării Evangheliei, citirii din sf. Scriptura,— citirii Vieților sfinților sau explicării Catehismului».

Păr. Ioan vorbiă școlarilor despre ceea ce singur trăia. Evanghelia e testamentul viu al lui Hristos. Copiii nu pot să nu asculte cu atenție sfîntă cuvintele lui Hristos. Sufletul lor nevino-vat din natură e predispus să audă melodia cerească. — Copiii însă pot să nu asculte Legea Domnului, religia, cînd ea se predă ca orice obiect, cu o ușoară, de abia reținută, plictiseală, ori cu o rece nepăsare. Asemenea predare ucide Evanghelia, îi pune pe școlari să vadă, în cuvintele cărții sfinte, cuvinte ce trebuiesc făcute, într'aceste condițiuni, desigur tot lucrul e pierdut. Părintele Ioan nu putea citi așa. El redă cuvintele lui Hristos, anume ca un testament viu al învățaturii dumnezeiești. Glasul lui, expresia feții, totul arată în el cît de scumpe și sfinte, cît de prețioase pentru viața aceasta, sunt cuvintele acestea, pe cari copiii le ascultau, adunîndu-le în inimile lor. La păr. Ioan nu găsiă școlari leneși, incapabili. Convorbirile lui erau prinse și reținute în mine pe totdeauna, și aproape la fel, atît de cei tari, cît și de cei slabi. Se întîmplau unii cari nu puteau repetă îndată cuprinsul convorbirilor păr. Ioan. dar nu puteau fi de aceia cari să nu fi primit în sufletul lor acest cuprins. Toată grija păr. Ioan eră nu ca să înlesniască memorizarea, cît pentru ca să miște inimile spre ascultarea dumnezeieștilor porunci și să le umple cu aceleași sfinte figuri de cari eră plină inima lui.

Mijlocul prin care el stăruia să ajungă la scopul dorit era citirile din sf. Scriptură și Viețile sfinților. «Citirile lui, — după cum povestește un școlar, — pînă la atît ne interesau și ne plăceau, că noi ceream să ne deă cărțile acestea acasă... Păr. Ioan aducea cu sine felurite cărțuții cu Viețile sfinților, cari îndată se luau de copii. — Băiatul care a primit cărțulia, cu deosebită băgare

de seamă o ascundeă și numai acasă le citia în auz. «Părinte, eu n'am citit vieța sf. Paraschiva,—ziceă peste o zi-două băiatul,—dați-mi acum o altă cărțuție». Luau și citiau, nu de frică, ci pentru dragostea către părintele și către aceea ce învăța el. Așa citind se prefăceau sufletele lor, în adevăr se formau după chipul oamenilor puternici în duh și credință. S'a întâmplat ca un oarecare școlar în cel dintii an de școală, din lipsă de creștere și-a permis un gest necuviincios cu colegul său de clasă la lecția păr. Ioan, la care de obicei domniă o liniște neînchipuită. Însă părintele Ioan, văzându-l, îndată l-a chemat cu blîndețe, întrebîndu-l cine l-a învățat să facă așa? Școlarul a răspuns, că băieții de pe stradă. «Dar de Dumnezeu nu te temi?—a zis păr. Ioan. Nu ți-e frică că El te va pedepsi la lecția Lui de religie? Uite, nu mai face așa, că El totul vede». «Eu căutam în jos, — povestește elevul,—tăceam, și în sfîrșit am început să plîng, cerînd părintelui iertare. În acest timp a sunat. Păr. mi-a poruncit să citesc rugăciunea Domnului: Prea Sfîntă Treime și Mulțumim Ție, Ziditorule, pe cari de obicei le citia școlarul de rînd. După rugăciune el m'a netezit pe cap, încă odată îndemnîndu-mă să nu mai fac așa, m'a binecuvîntat și a ieșit din clasă înconjurat de colegii mei ce treceau din nou sub binecuvîntare.

Acest caz,—încheie mărturisitorul,—îndată a făcut din mine un băiat, ce a început cu rațiunea și sufletul copilăresc a crede în Dumnezeu și a se teme de numele Lui. Îndeobște eu îmi amintesc nu puține pilde, cînd de obicei păr. Ioan prin o scurtă învățătură din suflet puternic, știă a se atinge de cele mai vii coarde ale organismului tînr, nedesvoltat duhovnicește, adesea stricat, îndreptînd și vindecînd orice rană morală».

Cum se vede, păr. Ioan a vorbit școlarului tot ceea ce în locul lui ar fi vorbit și altul. Însă ce a putut înrîuri asupra schimbării sale? Refacerea aceasta a lucrat-o glasul păr. Ioan, mila care sună în el și s'a văzut și în ochii lui, s'a redat copiilor, odată cu blînda atingere a mîinii sale. Școlării stricați, răi, vicioși, pe cari școala trebuia să-i dea afară, păr. Ioan îi luă sub stăpînirea sa și degrabă îi aducea la cunoștință, îi îndreptă. Pe orfani și pe cei lipsiți de mijloace păr. Ioan îi ajută din veniturile sale, la mulți dîndu-le bani de drum în timpul vacanțelor. Mult impresionă pe copii slujba și mărturisirea păr. Ioan în care el lucră ca un ade-

vărat chirurg sufletesc. În sfârșit el a meritat atîta prestigiu dela școlari, căci, în adevăr, se purtă cu ei ca un tată duhovnicesc, duios, după fiii săi. La întîlnire, iată cu ce cuvinte se adresă el către dinșii:

— Să trăiți, copii dragălași!

— Să trăiți, copii!

— Să trăiți, copilași!

— Să trăiți, scumpi, neprețuiți copii ai Tatălui ceresc!

Cu cea din urmă frază păr. Ioan începe o cuvîntare plină de o sinceră iubire către copii, la începutul anului școlar. «Creșteți în înțelepciune, vîrstă și iubire de Dumnezeu și de oameni. Vom începe iarăș cu ajutorul lui Dumnezeu să învățăm și să ne învățăm. Mingîiați-ne pe noi cu purtarea și cu izbînzile voastre. Prin aceasta ne veți face să vă învățăm cu mai multă rivnă și sîrguință. Cît e de plăcut grădinarului de a vedea, că plantele lui cresc bine, înverzesc, fac flori sau fructe și răsplătesc munca lor! Cum atunci el își îndesește sîrguința în căutarea lor! În fiecare an le schimbă pămîntul, dacă acestea sunt plante de casă, cu stăruință la timp le udă, ramurile uscate și frunzele îngălbenite le rupe, ca să nu ocupe loc pe trunchiul plantei, să nu o slușiască și să nu tragă seva în zadar. De aceea e plăcut să te uiți la ele. Ce flori, de pildă, la coleandă, latrandafir,—le privești și nu te poți sătura de vederea lor și zici: minunat ești Tu, Ziditorul nostru, nu numai în om, în chipul și asemănarea Ta, dar și în plante, în floricelele copacilor! Inșă ce să vorbim de plante și de flori? Ele tot una sunt ca lemnul și ca finul, deși așa de frumoase sunt! Iată voi sunteți plantele noastre, dar mai bine zis ale lui Dumnezeu, neprețuite. Voi sunteți florile noastre. Ceea ce s'a spus de ele, trebuie să le întindem și asupra voastră. Noi suntem grădinarii, voi plantele și florile. Școala e grădina, predarea aceasta este udarea, trecerea din clasă în clasă — mutarea și schimbarea grăunte-lui; ramurile uscate și frunzele îngălbenite, sunt școlarii cu purtarea reă și fără spor în știință. Sunt uscați și fără roade, uneori galbeni ca frunzele îngălbenite, pentrucă singuri se deformează cu lenea, neascultarea și obrăznicia!»

Păr. Ioan a lucrat în învățămînt 26 de ani. Incheiem acest capitol cu o părere originală a păr. Ioan despre învățămînt și educație. Păr. Ioan susține că în învățămînt și educație alfa și omega,

începutul și sfârșitul trebuie să fie tot Dumnezeu. «În Dumnezeu noi toți (profesorii) trebuie să ne unim, ca razele în centru. Dela Dumnezeu să primiți unitate în păreri și direcții, lumină, căldură și putere în ocupații! Dimpotrivă, contrazicerile strică treaba. Dacă un profesor va zice una și altul va afirmă contrariul despre acelaș obiect, atunci în capetele celor ce se învață se va produce un haos intelectual, o dăunătoare și nefolositoare deșteptăciune, întrebări fără rost, în inimi se va distruge tot ce e sfânt, în moravuri descompunerea, și munca celui mai strălucit învățămînt se va strică în bucăți. Observările și experiența întăresc aceste cuvinte».¹

CAP. IV.

Unele aspecte ale activității zilnice a pâr. Ioan.

La întâia vedere, pâr. Ioan nu vă oprește atenția, dar aceasta trebuie numai 2—3 minute, pînă cînd nu v'a străbătut lumina ochilor lui.

Forța stăpînitoare a ochilor lui e bine caracterizată de un străin. «Acești ochi tipici ai Nordului Rusiei,—scrie el,—vorbesc lămurit despre ceea ce se înîmplă în înfățișarea exterioară. În persoana pâr. Ioan ne întîlnim nu cu o fire de rînd. Ochii lui, după expresia lui Spinoza, «privesc la oameni și la lucruri nu pentru ca să-i ia în rîs, nu pentru ca să deplîngă, nu pentru ca să disprețuiască, ci pentru ca să priceapă». Și el în adevăr adesea pricepea aceea ce pentru alții rămînea o problemă nedeslegabilă. Aceasta e puțin. Ochii lui vorbesc mai mult. Ei arată o neobișnuită energie a voinței, mulțumită căreia lumina iubirii lui Hristos se întindea peste mări și țări și înlătură biruitor înrîurirea tuturor puterilor întunericului. Ei privesc, ca să jeliască, să iubiască și să se roage».²

Chipul pâr. Ioan, în deosebi după comunicare, e fulgerător, fața împrăstie raze luminoase. Ce fel de lumină e aceea? E lumina Duhului Sfînt ce locuie în el. Asemenea sunt numai chipurile sfinților de pe icoanele cu un nimb luminos în jurul fețelor.

După cum ne e cunoscut din unele comunicări, înfățișarea pâr. Ioan lucră binefăcător asupra oamenilor bincredințioși.³ Iată cum ne descrie exteriorul pâr. Ioan un protoiereu, ce a făcut o călătorie la păstorul din Kronstadt, în anul 1892:

1. După aceleaș izvoare arătate în capitolele precedente.

2. Ieromonahul Mihail. Biografia, pag. 87.

3. Prot. Ioan Popov în broșura:

«După portrete eu îmi închipuiam pe părintele Ioan un om mai mult sau mai puțin fizicește dezvoltat, însă cînd l-am văzut întîia oară, în sobor, el mi-a părut om de statură mică. Acum, privindu-l mai deaproape, îl găsesc om de statură mijlocie; fața, deși cam slăbuță, e plăcută prin trăsătura liniilor drepte, cu o mică rumeneală vărsată pe obraji. Însă ce bunătate se oglindește în ochii lui albaștri! Părul puțin castaniu, e rar și scurt. Din cînd în cînd pîr. Ioan îl piaptănă și-l desparte la mijloc. Aceasta personal am văzut-o în sobor. Barba lui nu e preă lungă și deabiă însurește. Mersul îi e iute și repezit și numai în timpul marelui vihod merge drept, liniștit, cu pași îndesați, pare că numără fiecare pas.

Clădirea unde locuiește pîr. Ioan e cu două rînduri de arhitectură veche, la colț între ulițele Andreevscaia și Posadscaia și aparține caselor bisericești pentru clerul și soborul din Kronștadt. Camerele propriu zise ale pîr. Ioan se află în rîndul al doilea. Te uimesc prin modestia lor lăuntrică, deși prin mîinile stăpînului lor au trecut sute de mii de ruble. Mobilierul lor e lipsit de orice lux și confort. În camera de lucru, cabinetul pîr. Ioan, te impresionează mulțimea cărților, ce vădesc dragostea sa către cultura intelectuală. În ungherul din față, stau cîteva icoane. Pe o măsută de scris. «contorcă», e o cruce de sticlă, nu preă mare, evanghelia, portretele familiei împărătești cu iscăliturile lor proprii. Lîngă masă e un jilt destul de aspru, în care îi plăcea lui să șeadă și pe care și-a dat și sufletul.¹ Spre stînga dela masă, erau așezați un dulap și un pat; lîngă el, pîr. totdeauna stă și se rugă, deși rugăciunea o făcea în orice loc. Pe oaspeți îi primiă numai în sufragerie; în salon numai persoanele de vază.

Disdediminează, cînd tot orașul Kronștadt eră cufundat adînc într'un somn și străzile pustii, numai înaintea casei pîr. Ioan o mulțime de lume se înghesuia și așteptă ieșirea lui. Dar el dela 4 ceasuri pe orice timp, se plimbă prin ogradă sau prin livadă, rostind tainic obișnuitele rugăciuni ale dimineții, rînduite pentru cei ce se pregătesc la slujirea Sf. Liturghii. În sfîrșit, porțile se deschid și lumea nerăbdătoare răsuflă ușor. Iată, între ei se face o mișcare. Iese pîr. Ioan. Toți se aruncă înaintea lui, întrecîndu-se care să treacă mai repede sub binecuvîntare. Aproape îl dau jos, în timp ce el, binecuvîntînd în dreapta și în stînga, cu zîmbet

1. Prot. Popov.

blind se îndreaptă spre sobor. Lumea ce-l înconjoară în cale crește mereu, adăugându-se la răspintii tot alte și alte cete de popor. Dealungul împrejmuirii grădinii soborului, în amândouă părțile dela intrare stau și așteaptă pe părintele Ioan o droaie de cerșetori, bărbați și femei de toată vârsta în număr dela 5 pîna la 7 sute. Aceasta e armata păr. Ioan, cum în glumă au numit-o locuitorii Kronstadtului. Ei sunt acei săraci mărginași ai orașului, lepădăturile societății între cari, din cele dintii zile ale păstoriei a început el activitatea sa de binefacere și rugăciune. Se începe împărțirea milosteniei. Păr. Ioan îi așează în cete cîte 10 și la fiecare 10 inși le dă o sumă egală, venind fiecărui sdrențuros cîte cinci sau cîte zece copeice. Uneori împărțirea milosteniei o încredință unuia din paraclisierii locali.

Incepeau a trage clopotele la Utrenie. După ce isprăviă cu milostenia, însoțit de mulțime, păr. Ioan intră în sobor. Se începe Utrenia. Desăvîrșește slujba Utreniei păr. Ioan, sau alt preot de serviciu, cîntarea și citirea stihirilor cuvenite și a canoanelor la strană neschimbat o îndeplinește singur. Totodată nici o stihiră și nici un canon nu se lasă cum adesea se face în alte biserici, ci se citește tot. Vocea limpede, ascuțită a păr. Ioan, însuflețirea și încrederea în tot ce se citește, revărsarea lui îndeosebi la citirea canoanelor, fac o întipărire puternică. «Ce înaltă teologie în slujbele noastre sârbătorești și duminicale! Ce psihologie adîncă e în rînduiala canoanelor noastre, în orice zi a săptămîinii, pentru fiecare zi a anului, la sârbătorile Domnești sau ale Maicii Domnului, la zilele Sfinților! Citiți, ascultați, învățați-vă!» — zice păr. Ioan în jurnalul său. Și în adevăr trebuie spus că canoanele Bisericii ortodoxe sunt compuse de sfinții părinți cu atîta măiestrie, cu atîta adîncime a înțelepciunii teologice, că citirea expresivă a lor cu bună seamă e în stare să recheme exaltarea spirituală, însă o citire ca a păr. Ioan, — să-i dăm toată dreptatea, — e greu să auzi undevă.

În timpul Utreniei, i se aduc scrisori și telegrame, din Petrograd, cu poftiri a veni și a se rugă la bolnavi și suferinzi. Tot atunci el citește unele scrisori, le pune pentru a mai luă în drum informații, iar după citirea altora, aici, înainte sf. Prestol, se roagă fierbinte. Utrenia, de obicei, se încheie la 7½. Se începe sf. Liturghie. Cel ce slujește e la rînd păr. Ioan. Litur-

ghia dimineața o săvîrșește el singur. Uneori săvîrșește sf. Slujbă sau în biserica Dumei, alăturată de sobor sau în biserica «Casei de iubire a Muncii». Săvîrșia sf. Liturghie cu deosebită cucernicie, adincindu-se cu totul în sine. Pare că nu cunoște nimic din ceia ce ce-l înconjoară. Stînd așa, se rugă pentru cei bolnavi și în necazuri.

Se cîntă Heruvicul. La vîhodul cel mare, după intrarea preoților în altar, pîr. Ioan cunoscînd solemnitatea clipei următoare, plecîndu-se deasupra Sf. Mese vîrsă din inimă lacrimi de pocăință. În urma prefacerii sf. Daruri și a împărtășirii sale, el îndată se schimbă înaintea celor de față. Chipul lui strălucia ca o lumină neobișnuită, se învioră și toată fața primiă o înfățișare plină de viață, duh și putere. În adevăr prin harul lui Hristos puterea dumnezeiască întru neputință se săvîrșește. Îndată după Liturghie, se slujia acolo Te-Deum, la care părintele se rugă pentru bolnavi. E cunoscut că creștinii celor dintii veacuri se împărtășiau cu sfințele taine dacă nu zilnic, neapărat în fiecare Duminică. Ținînd seamă de aceasta, din cele dintii zile ale preoției, a început a pofi la cît mai deasă mărturisire și cuminecare decît cum eră obișnuit. Și aproape zilnic, după liturghia timpurie, el mărturisiă și împărtășiă cu sfințele taine multă lume, venită din Petrograd și alte orașe ca să-și grijiască sufletul. Deoarece Liturghia se slujia zilnic veniau la mărturisire și sf. cuminecare totdeauna dela 200—500 de persoane. După cuminecarea mărturisitorilor, pîr. Ioan iarăș citiă telegramele noi sosite și o sumedenie de scrisori în cari se arătau feluritele nevoi, începînd dela mărturia bolnavilor, că n'au mijloace de a se duce prin căutare la sate. În sfîrșit, trece pe amvon și începe împărțirea milosteniei la nevoiași după trebuințele lor. Uneori le înmînează sume destul de mari.

În biserică totul s'a încheiat. Inconjurat de mulțime, el iese în stradă, se așează în trăsură și pleacă, nu spre casă, ci pentru alte rugăciuni și Te-Deum-uri, să cerceteze bolnavii și pe cei sosiți în Kronștadt. Obosit de slujba bisericască lungă, el din nou se grăbiă la altă slujbă în folosul aproapelui. El n'are cînd să se odihniască, căci îl așteaptă bolnavii, nenorociții și străinii. El se duce prin case particulare, prin hoteluri, prin spitale, prin toate unghiurile orașului unde se opriau nenorociții aceștia ce au venit să-l vadă. Unora el le duceă cuvîntul de mîngîiere, altora ajutorul material. Din Petrograd apoi, de unde plecă, de nu-l vor

duce undevă la marginea lumii, se va întoarce acasă numai la ora unu din noapte. Disdedimineată, pînă tîrziu seara, el e tot cu oamenii și în picioare.

Vieța păr. Ioan nu se împarte în socială și particulară ca la toți oamenii îndeobște. El n'are vieță proprie, vieță particulară. În întregime este al poporului. Generalul, oratorul, ministrul, întorcîndu-se acasă, încetează de a mai fi ce este. Fiecare în acest timp se dedă familiei, cunoscuților, distracțiilor nevinovate, ceasurilor de odihnă. La păr. Ioan aceasta nu se întîlnește. Se spune că în timp de 35 de ani nu s'a întîmplat așa ceva niciodată.

Intorcîndu-se acasă după îndelungate și obositoare munci, el găsiă la sine o mulțime de popor, doritor să-l vadă, zeci de pof-tiri noi, mii de scrisori și rugămînți. La fiecare din noi, care avem ungherul nostru și căminul familiar, este o anumită oră de masă. Are păr. Ioan această oră? — întrebam eu pe cinevă din Kron-ștadt. — Ei spun că la prînz și la cină el s'a întîmplat acasă numai de vre-o cîtevă ori. Unde mănîncă el? Peste tot locul și nicăierea, totdeauna, se poate zice, și niciodată. Din pricina mulțimii de vizitatori, el niciodată nu poate fixa ora vizitelor ce aveă de făcut și niciodată nu poate să nimeriască la cină. De aceia trebuie cu răbdare să se mulțumiască cu puțin. Aici să guste ceva din fructe, colo să beă un păhar de ceai, dincolo să mănînce o bu-cătică de franzelă ori cîțivă posmagi. Adesea se întîmplă că în curgerea întregii zile el nu poate să se întăriască cu mîncare cum se cade. Dar el nici nu caută aceasta, mulțumindu-se deplin cu puținul acela, ce Dumnezeu îi va trimite ici-coleă în timpul zilei. E de mirare că păr. Ioan preă puțin dormiă. Departe nu totdeauna și de cele mai multe ori nu dormiă noaptea decît 3 sau 4 ceasuri. Preă des el petreceă timpul acesta în vagonul de cale ferată, și uneori deloc nu dormiă. Ce uriașă muncă! Și aceasta el o duceă nu în curgerea unei zile, sau a cîtorvă, ci în curgerea întregilor luni, ani, zeci de ani.

Fără să vreau, mi-am amintit în această clipă neîncetatele noastre plîngeri de nevoie, nedormire, însă neîndestulătoare, mult trimbițata oboșeală. Dacă fiecare din noi s'ar trudi așa, cum se ostenește păr. Ioan, eu nu știu ce ar fi cu noi și ce istorii n'am fi născocit pentru acoperirea și apărarea noastră. Se poate că

unii, numai din curata închipuire a acestei munci, nu s'ar putea stăpîni și s'ar îmbolnăvi.

Nu mai puțin se vorbește de minunile pâr. Ioan. După adîncă mea încredințare, deja această viață cu multă trudă singură dela sine este o mare minune. Numai omul plin de har poate să îndure în curgerea atîtor ani acea grămadă de muncă neîntreruptă, atîtea opintiri și lipsuri. Ce-l sprijină pe pâr. Ioan?—fără îndoială arderea lăuntrică, Duhul, ce viețuiește în el. Se poate spune că în curgerea întregii zile pâr. Ioan se află în starea cea mai mare de încordare sufletească, ce se înfățișă, cînd în chipul celor mai înalte dispoziții, aproape egale cu rugăciunea, cînd în chipul retrăirii intelectuale a idealurilor mărețe. Se poate spune, că dispozițiunea sublimă care la omul de rînd vine rar și în clipe răslețe, la pâr. Ioan se arată ca ceva obișnuit și nu-l părăsește în curgerea întregii zile. Părintele Ioan se arată ca om de rînd numai în clipele oboselii peste seamă, sau în timpul mesei. În cealaltă vreme el se află într'o stare de însuflețire și trăiește în cea mai deplină, în cea mai largă viață ideală ce e cu putință omului.¹

Dar pricina acestei frămîntări, fără îndoială, e în harul Dumnezeuesc, în harul sf. Euharistii. Nouă ni s'a întîmplat adesea să auzim pe socoteala prețuitului păstor că el merge în trăsură. Dar cei ce vorbesc așa, trebuie să vină la Kronstadt, să priviască atmosfera în care lucrează pâr. Ioan. Atunci ei și-ar fi făcut altă impresie despre pâr. Ioan. Ei ar fi văzut, că dacă ar fi mers pe jos niciodată n'ar fi avut putința să îndeplinască acea mulțime de trebuinți pe cari îi aduceă cu sine fiecare zi. Fiindcă vizitatori în Kronstadt erau foarte mulți, mai cu seamă în postul mare, dar să stea în puținele hoteluri ce se aflau acolo nu eră la îndemînă, cîțiva oameni energici țineau gazde pentru asemenea oaspeți. De aceste gazde sunt în oraș, pînă la 20 și toate sunt arhipline de lume, nu numai din Petrograd, ci și din provincie și din alte localități depărtate ale Rusiei. Să se stabilizească în Kronstadt, la mulți le lipsește timpul, iar altora nici mijloacele nu le permit, de aceea pâr. Ioan se silește zilnic să mulțumiască pe toți, cercetînd toate gazdele. La sosire, în oricare ceas, de obicei se slujește un Te-Deum comun, iar pe urmă și deosebit. Din nou neobositul păstor, cu tot sufletul și cu tragere de inimă se roagă

1. După profesorul Sicorschi.

pentru toți, uitînd că de eri nimic n'a mîncat, n'a dovedit să-și întăriască puterile. Iarăș vin la el cu rugăminți de ajutor material și moral, pentru sfat și rugăciune. Iarăș mîna darnică, nesecată prin mila lui Dumnezeu, dintr'o parte primește, din alta împarte și inima lui, plină de iubire, iarăș varsă pace în sufletele neliniștite.

— Unde e părintele Ioan? — întreabă cineva pe stradă, din cei veniți.

— Iată, uitați-vă, nu-s undevă mărginașii? unde-s ei, acolo e și el, — urmează răspunsul locuitorului de baștină al Kronștadtului. Se constată, că semnul cel mai bun dacă părintele Ioan este undevă, sunt cerșetorii, mărginașii, cari cînd îl văd îl înconjoară.

Vizitele s'au încheiat. E timpul să se gîndiască la odihnă. Dar păr. Ioan uită de sine. Trecînd pentru o clipă pe-acasă, să-și schimbe haina, el se și grăbește: vara pe vaporul ce pleacă la Petrograd, iar iarna pe ghiață la Oranievbaum spre calea ferată, ca să ajungă în capitală. La urcarea în vapor sau în tren, iarăș îl așteaptă multă lume cu plîngeri, unii doritori numai să-l vadă. Droaia admiratorilor săi din toată inima îi cere iertare și-i do-rește drum bun. Vaporul pornește. Și aci el n'are liniște. Cineva care n'a dovedit să vorbiască și să se sfătuiască cu păr. Ioan în Kronștadt o face aceasta aci, și din nou muncitorul neobosit îm-prăștie binefaceri materiale și morale. În sfîrșit e slobod citește la iuțeală un ziar, rugîndu-se adîncit, sau cugetînd cevă se așează pe bancă cu zîmbet și adoarme un somn ușor și liniștit.

Călătoria din Kronștadt în capitală nu e lungă, în total de o oră și jumătate. La vre-o cîțiva kilometri pînă la Petrograd, păr. Ioan, voios și vesel, pare că reînoit, se plimbă prin vapor felițînd și închinîndu-se la cunoscuți. În portul din capitală, înainte cu mult de sosirea vaporului, îl așteaptă deja altă lume ce cu nerăb-dare își îndreaptă privirile spre vaporul ce se apropie. Cînd ici, cînd colo, în orice clipă se aud strigăte sbuciumate :

— Va fi oare păr. Ioan astăzi în Petrograd ?

— Va fi, va veni !

— Nu, n'are să vie ! și așa mai departe în acest fel. Iată că a sosit vaporul. Păr. Ioan trece pe mal înconjurat de călători. Intre cei ce stau pe mal se face mișcare și înghesuială. De obicei, în asemenea prilejuri, cînd de cu vreme se știe de venirea păr. Ioan, se trimit polițai spre a-l feri de a fi călcat și pentru a-l însoți la

trăsură. Aci se petrec scene ciudate. Fiecare se silește să tragă pe părintele în trăsura sa.

— La trăsura noastră, părinte! La noi, nouă ne-ați făgăduit, — se aude din toate părțile. După cîtva timp, părintele nimerește în trăsura ce-i trebuie și se începe călătoria prin Petrograd. De obicei, călătorește pînă la sf. Ioan fără cîntăreț, avînd numai epitrahilul, sf. Evanghelie și sf. Cruce. Se pornește după adresele dinainte primite, mergînd întîi la bolnavii ce au nevoie de sf. Impărtășire. În acest scop, luă cu sine sf. Daruri; însă, după bunătatea inimii sale, el nu refuză a cerceta și diferite sărbătoriri familiare, sociale, de pildă deschiderea fabricilor etc. Multe familii îl așteaptă pe pînă. Ioan acasă. Obișnuit în ziua aceea, de dimineață la ei se face curățenie, ca înainte sărbătorilor. Să încerce numai cineva să rostiască cuvîntul magic «pînă. Ioan» și îndată vestea de venirea lui zboară cu o iuțea nemaipomenită în toată strada. În cîteva clipe, în fața casei crește mulțimea și se face înghesuială ca și în port la vapoare. Iată sosește trăsura. Oaspele dorit sare repede, silindu-se să treacă pe lingă lume ca să meargă la casa unde eră poțtit. Cu o uimitoare ușurință și vioiciune urcă scările. La intrarea în odaie obișnuit el se îndreaptă către gazdă cu cuvintele: «Pace casei acesteia!» Dacă e poțtit la bolnav, cel dintîi cuvînt este: «Unde e bolnavul? Duceți-mă la el!» Răsufliînd puțin, întrebă pe cei din casă despre starea lor materială, apoi îndată trece în odaia gătită pentru rugăciune. «Unde sunt florile» — strigă el. În acelaș timp, singur se duce în florărie și aduce un buchet mare de flori miroitoare pe care le așează pe masă. Apoi, sărutîndu-le, zice: «Sărut dreapta Ziditorului ce v'a zidit așa de frumoase!» Plecîndu-se în genunghi și în taină rugîndu-se puțin, se întoarce apoi către cei de față și-i îndeamnă să se roage. «Să ne rugăm, zice el. Domnul așa a spus ucenicilor Săi: «Unde doi sau trei sunt adunați întru numele Meu, acolo și Eu sunt în mijlocul lor». Dar noi aici ne-am adunat mulți; și dacă noi ne-am adunat aici cu dragoste și cu credință, apoi El numaidecît se află între noi. Și așa, prietenilor, după credința voastră să vă fie vouă!» Și dînd prin sine exemplu celorlalți, căzînd în genunghi, uneori cu lacrimi, începe a se ruga fierbinte: «Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, (în mijlocul tăcerii unde se aud cuvintele rugăciunii): Cea ce pentru a noastră mîntuire a binevoit a se îmbrăca în trup ca minnat

să slăvească firea cea cuvântătoare, Cea ce cu a Sa nespusă milostivire și bunătate a făgăduit a iertă pe cei ce-l cheamă întru pocăința adevărată, și a-i scoate dintru adîncimea păcatului... Bunule și iubitorule de oameni, Cel ce firea prin cuvînt ai făcut și din ea pe om ai zidit, după aceea prin nespusă iubire de oameni, pe cel căzut și rob al păcatului l-ai primit și l-ai sfințit, ca să nu poată uită pînă la sfîrșit lucrul mînilor Tale, dînd acestuia ale Tale mîntuitoare porunci în amintirea venirii Tale, a cuvintelor Tale și a întrupării Tale dumnezeesti, vindecă pe robul acesta de neputința ce l-a cuprins, îndreaptă-l, fă-l sănătos, întărește-l...»—El se roagă să i se dea lui, după făgăduința dumnezeiască, puterea ce vindecă neputințele și alungă dracii. «Prin a mea slăbiciune arată puterea Ta»!—șoptesc buzele lui. «El cerea, —descrie martorul ocular rugăciunea păr. Ioan, — cu o nebiruită putere a iubirii către aproapele. El bătea tot înainte, și tot mai tare, în ușa făgăduită».

Totul s'a schimbat, trăsăturile feții lui s'au luminat, ochii străluciau tainic, cutremur trecea prin trupul lui, picături de sudoare picurau de pe frunte. În sfîrșit ruga lui eră auzită. Simți cum s'a strecurat în el o putere tainică, minunată, luminoasă.

De demult îi eră cunoscută această simțire. S'a ridicat din genunchi și s'a apropiat de pat. Acum în el nu eră turburare, mișcări ciudate, nesigurantă. Liniștit a trecut la bolnav, i-a pus mîna sa pe cap.

— «Scoală și ne vom rugă împreună» — a zis părintele încet. În cuvintele lui, nu se simțea o poruncă, erau însă spuse așa, că nu puteai să nu le împlinești.

— «Eu nu pot să mă mișc» — a rostit bolnavul.

Atunci păr. Ioan încă odată a pus pe el mîna și a spus din nou: «Scoală și ne vom rugă împreună»! Și bolnavul s'a sculat din pat, s'a lăsat în genunchi lângă preot care acum citia tare rugăciunea. Când a sfîrșit rugăciunea părintele a binecuvîntat pe bolnavul ce-l privi cu umilință, ajutîndu-i să se culce în pat. «La Dumnezeu totul e cu putință, — a spus el liniștit și cu adîncă încredințare. — Numai credeți, numai rugați-vă, cereți și se va da vouă; bateți și vi se va deschide; și vieața și moartea totul e în dreapta Domnului».

După rugăciune, păr. Ioan împarte cu gospodarii masa, mai

vorbește cu bolnavul, îl mai mîngîie. Apoi se scoală repede și pleacă în alt loc, cu greutate strecurîndu-se prin mulțime.

Aceste călătorii cu întîlniri și rugăciuni se întind pînă tîrziu seara pînă la cel din urmă tren sau vapor ce pornește din Petrograd. E greu de descris bucuria fiecărei familii după cercetarea păr. Ioan, căci în fața bunului păstor, celor dimprejur li se comunică aceiaș credință tare în bunătatea Ziditorului, pe care păr. Ioan o poartă în sine, și această credință aduce roade bune.

E naturală și simplă rugăciunea păr. Ioan, însă e puternică credința lui în Răscumpărătorul. Nouă ni s'a întîmplat să vedem oameni necredincioși, cari pînă la venirea lui îl suduiau, dar văzînd rugăciunea lui, fără să vrea, plecau genunchii și cu lacrimi fierbinți se rugau. După isprăvirea vizitelor, se îndreptă spre gara baltică, unde din nou îl întîmpină popor numeros. Strîns și turtit din toate părțile, el deabiă putea intra în vagon, neuitînd tot aici a face împărțirea banilor la nevoiași. Prin geamul deschis i se aruncau un teanc de scrisori, și trenul porni. Păr. Ioan, salutat și petrecut de lume, stînd la geam binecuvîntă poporul, primind dela el cuvinte de mulțămire și dorinți bune.

—«Iertați-mă, fraților; iertați-mă, scumpii mei; iertați-mă, prietenilor. Domnul să vă binecuvinteze»—zicea el la plecare. Pînă la 1 și la 2-a stație el citeșie scrisorile, apoi pînă la Oranienbaum, doarme. În Oranienbaum, aceleași întîlniri cu aceleași scene.

Vara, păr. Ioan mergînd cu vaporul, sta cu mîinile încrucișate la piept și citiă rugăciunile de seară, rugînd ca acum nimeni să nu-l supere. Iarna, șezînd în sanie, tot timpul se rugă în aceeași poză. O noapte întunecoasă. La porțile Kronștadtului îl așteaptă cu nerăbdare armata săracilor. Cînd păr. Ioan se coboară, îndată îl înconjoară și-i cer milostenii pentru culcare. Dacă ocazional află că în oraș e grabnică nevoie de el la vre-un bolnav grav, neprivind la timpul tîrziu, trece la cîntăreț și pleacă cu el unde e chemat. Mulțumind pe toți, tîrziu noaptea, la vre-o două ceasuri, vine acasă, iar la 4—5 ceasuri cu rugăciuni de dimineață din nou începe ziua plină de greutate și lipsuri. După cum vedem nici o clipă nu e pierdută la preșutul păstor. Totdeauna gata de ajutor, la rugăciune, totdeauna în mișcare, voios, iubitor, cu o figură tînră cu înfățișare de bunătate expresivă, cu o luminoasă privire a ochilor curați ca cristalul în care licăreă bucuria duhovniceas-

că, blindețea și iubirea. Plin de viață, neobosit, mulțumit cu foarte puțin somn, la vedere slăbănog și nu prea puternic fizicește, el îndreptăția în sine cuvintele sf. Scripturi: «Puterea lui Dumnezeu în neputinți se săvârșește».

Din zugrăvirea de mai sus, cititorii își vor face o idee lămurită cum petrecia păr. Ioan ziua. Cu totul altceva vedem în zilele Postului Mare, mai ales în Vinerea și Sîmbăta Postului. Cum se știe, în aceste zile, creștinii dreptslăvitori își griesc sufletul prin sf. taine ale Pocăinței și a Impărtășirei. În acest timp, viața și activitatea pastorală a păr. Ioan capătă altă înfățișare. În Postul Mare Kronștadtul îndeosebi se umple cu credincioși, ce vin nu numai din Petrograd și Moscova, ci și din cele mai depărtate margini ale Impărăției rusești, din fundul Siberiei, din provinciile sudice, creștinii se mișcă către bunul păstor, ca să-și descopere înaintea lui sufletele și să aducă pocăință din inimă. Toate gazele, hotelurile și casele particulare sunt pline de vizitatori, așa că pelerinul întirziat cu greu va găsi locuință. În aceste zile păr. Ioan nu pleacă nicăeri, afară de vizitele pe la cei noi sosiți în Kronștadt. Citind rugăciunile de pocăință, începe a mărturisi dela unu sau două ceasuri după amiază. Putem să ne închipuim cît timp îi trebuie păr. Ioan pentru a mărturisi atîta lume. Nici o zi din acestea nu trece ca păr. Ioan să nu mărturisiască pînă la 2 ceasuri din noapte, iară uneori îndată după mărturisire începe Utrenia.

Obișnuit, el mărturisește la analoiul pus în fața Ușilor Impărătești a catedralei. Deși mărturisește neincetat 12 ceasuri, deși aerul e greoiu, păstorul muncitor niciodată n'are obiceiul să șadă. Tot timpul stă în picioare rezemat puțin de analoiu și cu o răbdare nemaiauzită, ascultă pe fiecare, îndemnîndu-i să priviască în cele mai ascunse unghere ale inimii, și adesea varsă lacrimi împreună cu cel ce se pocăiește.

Auzind dela cineva destăinuirea vre-unui păcat mai însemnat, îl lasă puțin pe acela, se întoarce către icoana Mîntuitorului și citește în auz un rînd de rugăciuni de pocăință către Domnul și Maica Sa. Uneori se depărtează în altăr și acolo căzînd în genuchi, în fața prestolului Celui Prea Înalt, cu lacrimi tainic se roagă. În curgerea întregii zile el aproape nimic nu mănîncă, dacă nu numărăm puțina gustare (2—3 bureți sărați și un pahar

cu lapte de migdal). La ceasurile 11 seara, obosit peste măsură, de obicei așa se adresează către mărturisitori: «prietenilor, eu vă las pe voi pe jumătate de ceas pentru a plecă să răsufli aer». Și în adevăr, plimbându-se puțin cu trăsura prin oraș, peste o jumătate de ceas se întoarce. De oboseala păr. Ioan, poate să judece cei ce l-au văzut când intră în altar, că cu greutate desdoaie genunchii oboșiți șoptind în sine o rugăciune.

Din nou se începe mărturisirea. Fermecătoare privesc în față atunci sborul sf. Andrei. Noapte întunecoasă. Un întunec nestrăbătut domniă și în tot locașul Domnului, numai deabiă se împărăștia puțină lumină prin slabele sclipiri ale candelor și lumînărilor aprinse la vre-o icoană. Aburi îndesați se ridicau spre boltă, ca un nor suriu din răsufierea sufletelor de credincioși. Imprejur, în toate ungherele s'au așezat creștinii, cari șezînd, cari stînd, cari culcîndu-se pe podele dealungul pereților. Alături de un fercheș luxos din capitală, ca prin capriciul întâmplării stă cite o babă îmbrăcată în sdrențe de cerșetor, venită dela 3—400 de km. pe jos, ca să se spovediască la bunul păstor. Unii din ei cu frică șoptesc din cînd în cînd cite o vorbă, alții stau triști, îngîndurați, adînc concentrați în sine, tăcuți. Alții picură oboșiți de îndelungată așteptare a rîndului. E liniște. Numai rar se aud voșglasurile accentuate ale păr. Ioan care se roagă pentru cel pocăit, sau cuvintele molitvei de deslegare: «Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos cu harul și cu iubirea Sa de oameni să-ți ierte ție toate păcatele». Figura lui ușoară puțin aplecată, înconjurată de ceața semiîntunecului, deabiă se deosebește prin liniile lămurite. Îndeobște aspectul lăuntric al catedralei, amintește în acest timp timpurile îndepărtate ale celor dintii creștini, cînd ei, în acelaș semiîntunec, în aceeaș linie de neturburare săvîrșiau sf. slujbă în catacombele lor, ascunzîndu-se de prigonitori. Fără îndoială, pe talgerul ce stă deoparte lîngă păr. Ioan, se puneau de mărturisitori bani, mare parte din cari tot atunci se împărțiau la nevoiași, pe cari părintele îi întrebă: «Nu duci lipsă tu de bani»? Și dacă răspunsul se primiă afirmativ, păr. Ioan cu zîmbet de bunătațe sufletească, tot atunci îi înmîna acestuia o sumă oarecare. În cei din urmă ani, din pricina mulțimii de creștini sosiți în Kronștadt pentru a se rugă, a se pocăi și a se împărțăși, păr. Ioan, prins după Liturghie de vizitele pînă tîrziu seara, n'avea timp nici puțință să

spovediască în cele vre-o două ceasuri slobode între liturghia timpurie și tirzie mulțimea poporului. De aceea a trecut la mărturisirea cu grămada.¹ Înainte de a trece la mărturisirea comună, pâr. Ioan citiă toate rugăciunile rînduite la mărturisire și explică marea însemnătate a tainelor Impărtășirii și a Pocăinței. Numai văzînd sincera și din toată inima căință a mulțimii ce eră cu miile,² citiă rugăciunea de deslegare și cu mare precauție împărtășia. Totodată celebrul păstor le insuflă, că cine are ceva deosebit să mărturisiască, să-i spună lui deosebit.

CAP. V.

Sf. slujbă la pâr. Ioan.

Apropiindu-se de 70 de ani, în greutăți de necrezut, în neconținute călătorii, în neîncetate încordări sufletești și trupești, înconjurat mai cu seamă de amarul și suferințele omenești, pâr. Ioan, spre mirare, și-a păstrat vioiciunea și agerimea tineriescă. Unde e minunatul izvor al energiei trupești la el, cel atît de plăpînd din naștere? Fără îndoială în neîncetatele rugăciuni și în sf. Impărtășire. «Dumnezeu mă întărește, zilnic mă împreunează cu Domnul sf. Impărtășire. Altfel de unde aş putea scoate tăria pentru purtarea atîtor greutăți, prin cari mă silesc a sluji numelui Său celui sfînt și aproapelui?» Așa mărturisește însăș pâr. Ioan.

Iată încă cuvintele lui: «În lăcașul Domnului se pune la îndemînă școala înaltă a vieții omului, lucrătoare, generoasă, măreață, folositoare și binefăcătoare. Cîntările noastre bisericesti sunt innuri de biruință, de emoțiune a creștinilor. În ele se cîntă lupta și biruința mucenicilor, nevoitorilor, păstorilor, mirenilor asupra răului ce domnește în lume. În ele e zugrăvit idealul puternic, luminos și sfînt al vieții creștinești, ideal, ce fără voie atrage către sine orice suflet dornic de tot ce e bun, sfînt, cinstit, generos și înalt. Innurile acestea înfățișează poezia creștinească cea mai bună. Glasul cititorilor bisericesti, cîntările, rugile și rugăciunile sunt glasul sufletelor noastre ce curge din conștiința și simțul cerințelor și trebuințelor noastre duhovnicești. Ele sunt glasul omenirii întregi ce recunoaște și simte sărăcia, nimicnicia și păcatul său. Are nevoie de un mîntuitor pentru a-l mulțumi și a-l slăvi de ne-

1. După lucrarea lui Zibin.

2. Soborul eră arhiplin, deși încăpea pînă la 7000 de oameni.

număratele lui binefaceri și nesfirșite bunătăți. Minunate sunt aceste rugăciuni și cîntări. Ele sunt răsuflarea Duhului Sfint. E regretabil însă că ajung numai la urechea noastră nepătrunzînd în Sfînta Sfintelor din lăuntru nostru. Dacă am fi cu luare aminte în biserică, ce minunate ni s'ar părea cîntările noastre, oricît le-am ascultă! Cine ascultă cîntările bisericesti cu băgare de seamă, de fiecare dată va găsi în ele un înțeles nou. Și nu numai în întreaga cîntare va descoperi idei adînci și noi, ci în orice cuvînt al ei. Eu nu odată am încercat aceasta. Există oare pe pămînt loc mai înalt, mai sfînt, mai binefăcător ca locașul Domnului? Nu, căci creștinul fără biserică e ca și peștele fără apă. Nu poate trăi o viață adevărată. Biserica e stihia lui. Din tot sufletul să iubești locașul Domnului, să te porți cu cucernicie în fața lui, căci viața, sfințirea, puterea, ajutorul, slava și cinstea ta pornesc din el și prin el primești viața veșnică. Aici sunt toate comorile tale».

«Biserica ar fi ca o familie dumnezeiască, mare, sfîntă, în care Dumnezeu e tatăl, mamă e Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, frați mai mari—îngerii și oamenii sfinți și noi toți suntem frați dintr'un pîntece născut a doua oară de Biserică în baia botezului». «Dacă sectanții și necredincioșii ar înțelege înălțimea și frumusețea idealului creștinesc, și ei s'ar îndreptă iarăș spre bisericile noastre uitînd casele lor de rugăciuni, pe păstorii și cîrmuitorii lor înșelători».

«Minunată scenă am văzut noi la portița catedralei,—scrie în strălucita sa carte arhimandritul Evdochiu.—Mare adunare de popor l-a întîmpinat și înconjurat pe iubitul său păstor, grăbindu-se unul înaintea altuia a luă binecuvîntare sau de a se atinge de marginea hainelor lui. În această clipă poporul uită orice băgare de seamă în fața părintelui. Il strîngea, îl împingea din toate părțile, oprindu-i trecerea slobodă. Neluînd în seamă ghionturile și îngheșuiala, strîns dimprejur și îngreuiat, el nici cu un mușchiu al feței nu și-a arătat nemulțumirea față de popor, ci cu zimbire blîndă și cu răbdare priviă mulțimea, fără a face vre-o încercare să scape de ea. La începutul utreniei, marea catedrală, ce cuprinde peste 7000 de oameni, e plină. Coriștii stau la loc. S'au adunat deasemenea și preoții catedralei. Iată și păr. Ioan, a intrat pe ușa din coastă a altarului, căci a pătrunde prin lume e cu neputință. Dacă ar intră prin ușile de miazănoapte, la asfințit, printre credincioși,

mi se pare că niciodată n'ar ajunge în altar. Pentru a înlesni trecerea păr. Ioan în altar, s'a îngrădit o parte de loc de-alungul păr-
telui cu rețea de fier. Însă puțin a ajutat, căci și aici îl opriau.

Se povestește că s'a întâmplat un caz, că păr. Ioan a voit să binecuvinteze pe cineva prin gratii, pășind prin acest loc spre altar, îndată lumea i-a apucat mina și începînd a o acoperi cu sărutări o trecea dela unul la altul. «Dă-mi-o mie!» «Trece-o la mine!», se auzi departe în popor. Dacă, prin forță, nu l-ar fi desfăcut pe păr. Ioan dela lume, e greu de spus nu numai cînd ar fi intrat el în altar, ci și în ce împrejurări ar fi ajuns.

Se vorbește că uneori rupeau bucăți din hainele lui. Ajuns în altar, el cu bucurie salută pe preoții cu cari făcea slujba și apoi și pe ceilalți ce stăteau mai aproape și puteau să-l vadă: «Bună ziua, fraților. Să trăiți!» Toate le făcea grăbit, repede. Apoi îmbrăcînd vestmintele, de culoare roșie, începea utrenia. Culoarea roșie, se crede, îi plăcea mult. Dar și aci, în acest loc sfînt, nu-l lăsau în pace. Cînd unul, cînd altul, la clipa potrivită, treceau la el cu felurite plîngeri și necazuri. Știind bine că cei cari au intrat în altar, au cîte o nevoie mare, el uneori singur îi întrebă de mîhnirea și necazul lor, dîndu-le cîte un sfat.

Unora le dădea, mi se pare, și bani. Pe unul îl neteziă pe cap, pe altul îl bătea peste umăr.

Părintele Ioan se ruga brusc, cu pasiune, cu inspirație. «Mie,—spune arhimandritul Evdochiu,—mi s'a întipărit mai cu seamă o clipă a slujbei lui la Utenie. Canonul la strană îl citește iusuz păr. Ioan. Nu poți să nu bagi seamă la această citire. Umilința, emoțiunea, tăria, nădejdea, bucuria, scîrba și adîncă cucernicie, totul se auziă în minunata lui citire».

«Iată el s'a apropiat de jertfelnic, a căzut în genunchi în fața lui, rezemînd capul pe mîinile încrucișate pe jertfelnic. Sub mîini se află hirtiușele cu numele bolnavilor, viilor și morților. Eu mă uitam la el de după coloană. Părul cădea rînduri pe umeri. Tot chipul lui eră slab, luminat de razele dimineții și deabiă străbăteau prin pătura groasă de ceață. În această poziție a stătut vreo 10 minute. Dintr'o parte se părea că el ar fi murit, și noi vedeam numai trupul lui, părăsit, aruncat de către suflet ca o haină.

Intr'o clipă ne-am amintit viu cum despărțirea sufletului de

trup îl privește pe el. Trupul într'adevăr atunci se înfățișează ca o haină părăsită, aruncată de către suflet.

O! ce rugăciune erà aceasta, ce clipe sfinte! Omul lasă pămîntul și se ridică cu sufletul la cer. Locuitorul pămîntesc pătrunde în numele de sus, mărginitul înțelege tainele cerului, cel trupesc se face sufletesc, cel neputincios se întărește, cel scîrbit se mîngîie, cel puternic se face și mai puternic.

«Citià păr. Ioan ca în viu grai. El stà de vorbă cu Mîntuitorul, Maica Domnului, Sfinții, ca și cum ei s'ar aflà aci în fața lui, dar nu acolo în înălțimea nevăzută, în sferile mai presus de nouri și stele.¹ El nu citià, ci vestià ceva tuturor, căci citirile și rugăciunile lui aveau foarte puțin comun cu citirea obișnuită a celor mai mulți preoți. Cu putere, tăios, sbîrniitor, par că rupînd orice cuvînt din inimă, vestește el sfînta rugăciune și melodiile acea-
tea, ce umpleau tăcerea stăpînită a bisericii, în adevăr adică erau ca ceva sfînt și înalt».

Fără voie, toți precum și fiecare simțià că aci nu numai citire este înaintea icoanei Prea Cinstite, ci o anumită convorbire vie cu o ființă văzută trăitoare. «Sfîntă mare Ioane, înainte mergător al Domnului, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi! Intrerupe corul cuvintele lui cele din urmă, iar voi ascuțiți urechea ca să prindeți cele următoare: «Botezătorule și înainte mergătorule al lui Hristos,—din nou se aude glasul cunoscut pătrunzător—«cufundată pururea în dulceleșurile trupești, mintea mea îndreptează'o și valurile patimilor mele potolește-le ca întru liniște dumnezeiască fiind cu cîntări să te slăvesc!» «O! acestea cu cîntări să te slăvesc»—scrie Scieglov din care noi luăm rîndurile de față; dacă eu aș fi în stare să le redau, cum au fost rostite, sunt încredințat că de acest strigăt înfocat s'a cutremurat nu numai o inimă în acest sfînt locaș. Nici un cuvînt nu se citià fără înțeles. Cuvintele mai pline de cuprins păr. Ioan le roștià întorcîndu-se către popor ca oamenii să pătrundă mai adînc ce se citește. El însuș este cu totul concentrat asupra citirii. Nimic nu atrage în acest timp gîndul lui în altă parte. El erà ca și cînd retrăià tot ce citià. Reträià biruințele asupra păcatului și a răului, săvîșite de oamenii sfînti, retrăià ne-

1. Autorul celor „Două zile în Kronstadt“.

putințele și căderile omenești, retrăia timpurile bunăvoinței și milei Domnului către oamenii cei căzuți și rătăciți.

Multe din cele ce se citesc după cum se simt, el le raportează nemijlocit la sine. Ce se petrecea în sufletul lui în acest timp, se poate judeca după înfățișarea sa. Sufletul păr. Ioan se pătrundea pînă la atîta de cugetările cuprinse în cîntările sfinte ce se citiau, că el nu se putea stăpîni de cele mai felurite gesticulări. În vremea citirii el neîncetat părea a fi mișcat și neliniștit. Un zîmbet de fericire strălucia pe fața lui, cînd se citia despre slava cerească a Tatălui, a Născătoarei de Dumnezeu, a Sfinților plăcuți lui. O rugă adîncă se auzia din gura lui cînd se citia despre neputințele, păcatul și căderile omenești. Auzi parcă mînia dreptului, cînd se întîmplau în canon cuvintele: «Satana», «Diavol», ba o umilință și o adîncă însuflețire cînd citia despre marile lupte, biruințele asupra păcatului, ce l-au săvîrșit mucenicii și nevoitorii.

După a șasea cîntare și ectenie, păr. Ioan rostește condacul. Se citește tare ca o cîntare de biruință a creștinilor asupra vrămașului nostru vechiu, biruit astăzi. Incheind citirea canonului, iute intră în altar și cade în fața Prestolului, într'o adîncă rugăciune. Întărindu-se cu rugăciunea, din nou merge la strană și citește: «Stihoavnele la lăudați». «Eu nu voi uita niciodată—scrie autorul celor 2 zile în Kronștadt—cînd au început a cînta stihirile la stihovnă. În acest timp păr. Ioan eră aproape gata îmbrăcat pentru slujirea Liturghiei. Nu eră încă felonul pe el. Repede, grăbit, iute a dat fuga. A ieșit la strană, s'a alăturat de coriști și a început a cînta împreună cu ei. Cîntă cu însuflețire, cu adîncă credință în fiecare cuvînt, dirijînd singur, accentuînd unele cuvinte și încetînd tempo acolo unde trebuia, după sensul logic și cuprinsul cîntării. Coriștii ziceau instinctiv aceste cuvinte, executau acelaș tempo și tact și cîntau cu deosebită iscusință și însuflețire. Cîntarea dela început nu prea încheată, degrabă sună armonioasă, puternică, dulce, tare și însuflețită. Curgea prin toată biserica, umplînd inimile celor ce se rugau. Eră o plăcere să te uiți la coriști. Cîntă parcă o singură familie a celor dintîi creștini, cu tatăl lor în frunte, cîntă inimile sale sfinte, mărețe de biruință.

Utrenia s'a sfîrșit. A început a trage clopotele de Liturghie. Se știe că la întîia parte a Liturghiei, la proscomidie stau cu foarte puțină luare aminte înșiși preoții ce nu iau parte la slujirea ei.

Ar trebui să fii la proscomidia săvârșită de păr. Ioan ca să înțelegi marea însemnătate a acestei părți a sf. Liturghii, nevoia luării aminte către ea din partea clerului aci de față. Păr. Ioan se apropie de jertfelnic. E plin de bucurie măreată. Dejà în acest timp îl cuprinde un extaz proorocesc triumfător. El scoate agnețul. Uitați-vă cu ce grijă plină de iubire îl îndreaptă, îl potrivește din toate părțile, cu ce evlavie îl pune pe disc.

Apoi începe a scoate părțile. Prescuri la proscomidie erau așa de multe, că le aduceau aci cu coșnițe mari. Singur păr. Ioan poate scoate numai câteva prescuri din fiecare coș și pomenește câteva pomelnice din mulțimea celor aduse de credincioși adunați în biserică din diferite colțuri ale țării. Cum să procedeze altfel, căci uneori se aduc prescuri pînă la 5000?

În timpul proscomidiei, unii vin personal la păr. Ioan și-l roagă a le pomeni neamurile, a le scoate măcar cîte o prescură, așa că el n'are nici o clipă slobodă. Conliturghisitorii lui la sărbători totdeauna mulți preoți, protoierei, ieromonahi, cum am spus, sunt cu mintea aiurea.

Păr. Ioan prin înflăcărarea rugăciunii sale știe a-i adună în jurul sf. Jertfelnic. «Priviți, priviți—strigă el pe neașteptate în mijlocul proscomidiei—păr. Nicolae, priviți păr. Pavel, unde este așa ceva ca la noi! Priviți! Iată-L pe Hristos. Aci e El, aci între noi și noi lingă El, în jurul Lui ca Apostolii. Indată pe toți îi cuprinde un fior, o teamă cucernică. Se simțîa cum îngerii mișcă cu aripile. Preoții atunci se adunau în jurul păr. Ioan și nu se depărtau pînă la sfîrșitul proscomidiei.¹

Uneori scumpul părinte se îndreptă către preoții de față cu următoarele cuvinte: «Ce bine e totul la noi părinte»—zicea el către vre-un preot. «Mare lucru e această proscomidie—pregătirea Sf. agneț! Căci aci pe sf. disc e o întregă lume! Dar la alții (catolici, lutherani) nimic asemănător nu e. Ei n'au proscomidie». «Pomenește, Doamne, pe robii Tăi,—citește păr. Ioan și numește tare vii și morții, dar uneori poftîa să nu citiască tare numele celor pomeniți. Pentru ce să zicem numele lor tare? Citiți-le încet, în sine, căci Dumnezeu știe bine pe cine voiți să pomeniți. După ce toate părțile sunt scoase el strigă: cădelnița! Diaconul se a-

1. După Ieromonahul Mihail.

propie de jertfelnic cu cădelnița. Păr. Ioan spune ca nu cumva cădelnița să fie stinsă, cu cărbuni aprinși și cu destulă tămie.

Adesea, în privința cădelniței stinse, el zicea diaconului: «această cădelniță e chipul inimilor noastre, și ele de multe ori sunt stinse reci și fără simțire. Infierbintă, Doamne, inimile noastre ca ele să ardă cu dragoste către Tine».

La sfârșitul proscomidiei, păr. Ioan nu rostește rugăciunile tare, ci numai prin cucernică aplecare a capului se vede că el se roagă în taină, fierbinte, însă pe diacon îl rugă să citiască tare. În urma citirii ceasurilor, se începea dumnezeiasca liturghie. În mitră, cu cruce strălucită la piept, cu fața luminată de rugăciune lăuntrică, păr. Ioan stă înaintea soborului de preoți: «Rugați-vă, fraților, conliturghisitori, ca să ne dea nouă Dumnezeu bine, plăcînd Lui a săvîrși de lume mîntuitoarea liturghie». El începea vozglasul apăsînd îndeosebi pe cuvîntul începător «Binecuvîntată» și cel din urmă «vecilor». Corul răspunde armonice și scurt ca o singură voce. Părintelui nu-i plăcea de obicei slujirea întinsă, lungă.

Mai cu seamă în cei din urmă ani, suferind de o boală greă a pus ca regulă diaconilor și cîntăreților ca să slujiască și să cînte iute, vioiu și în acelaș timp, lămurit, pe înțeles și mai ales cu inimă. Fără îndoială că e greu să îndeplinești aceste cerinți, însă cu ajutorul lui Dumnezeu și cu rugăciunile păr. Ioan slujba se îndeplinea fără lungire, fierbinte, cu inimă și cu cucernicie, la care însuș păr. Ioan slujia ca cel dintîi cu pilda sa. El nu numai îndeplinea slujba, dar cu toată inima, cu tot sufletul se adîncia prin rugăciune în amintirea tuturor întîmplărilor din viața Domnului nostru Iisus Hristos, Care simbolic se arată în sf. Liturghie. Corul cîntă: «Slavă, Unule născut Fiule și Cuvîntul lui Dumnezeu» și la cuvintele: «răstîgnindu-Te, Hristoase Dumnezeule, cu moartea pre moarte ai călcat», păr. Ioan luă sf. Cruce de pe prestol și acoperindu-o cu sărutări, așa rămînea cu ea pînă la sfârșitul cîntării.¹

Cu cită dragoste o cuprîdea, cu ce însuflețire o primia, apoi iarăș o sărută, buzele șoptiau niște cuvinte de rugăciune. În urmă încă de 3—4 ori o sărută, se atîngea cu ea de frunte, gura din nou ceva șoptia. Vozglasurile, păr. Ioan le rostia tot așa precum citia canonul la utrenie. În glasul lui se auzia și credința tare nădejde și umilință. Privirea lui e îndreptată către înălțimile cerești

1. După Ieromonahul Mihail.

Uneori rostește vozglasurile cu ochii închiși, adîncindu-se în sine. Cît e de adunat și concentrat în sine în timpul slujbei e greu de spus. În această vreme, el se cufundă în așa adîncimi ale sufletului că și se pare că nimic nu vede, nu aude, nu observă ce se petrece în jurul lui. El e într'o lume a sa deosebită. În acest timp, el e unul ce nu seamănă cu altul. Liturghierul, pâr. Ioan aproape că nu-l mai deschide, pentru că toate rugăciunile le cunoaște pe de rost. Citește adesea cu jumătate de glas.

Întîia parte a Liturghiei, la pâr. Ioan, dacă s'ar putea zice, e rugătoare. El acum mai mult decît tot se recunoaște pe sine ca rugător, pentru oameni. El neconținut ține minte, că toți acești oameni, acești prizonieri de sub stăpînirea păcatului și a deșertăciunii, acești bolnavi sufletește și trupește, așteaptă mijlocirea lui, nădăjduiesc, se roagă, așteaptă prin el mari și bogate mile. El e cu totul cuprins de conștiința marei răspunderi în fața acestor neputincioși, ce s'au încredințat lui pe veci, binele lor, al sufletului și al trupului lor și pare că se grăbește ca să se roage pentru ei. Se roagă cu patimă, cu stăruință. Nu se roagă, ci cere dela Dumnezeu împlinirea rugilor acestor nenorociți cu îndrăzneala preotului așezat de Hristos. El se atinge de marginea vestmîntului Domnului cerînd mila sufletelor, ce sunt încredințate lui. E o rugăciune neobișnuită, nebiruită, ce te absoarbe.

În slujba pâr. Ioan sunt unele adăugiri, de pildă, primind în ușile împărătești Evanghelia dela protodiaconi el zice: «pace ție frate cel ce binevestești». Gîndiți-vă ce simțire și ce purtare are el către conliturghisitorul său mai mic! Ce puțin se aseamănă alții cu pâr. Ioan.¹ Cu toată luarea aminte ascultă el citirea Apostolului și a Evangheliei, unecri ușor dînd din cap în semnul afirmărilor cuvintelor dumnezeiești. Dela diacon, el cerea citire nu numai tare, ci și din inimă, pentru ca să vorbești nu numai urechei fizice, ci și urechei sufletului, lăuntrice. «Nu pentru aceia se citește Evanghelia ca numai să bați aerul prin tăria glasului, ci să lovești și peste inimi. Aceasta e însemnat și de preț»—spuneă pâr. Ioan.

Se începe cîntarea Herucului. Ca un izvor răcoritor și mîngietor curgea melodia acestei minunate cîntări. Intinzînd minile către suferîndul Mîntuitor arătat pe sf. Antimis și afundîndu-se în

1. Cotlin 1901. Nr. 293, 17 Octombrie. Jurnalul preotului din Vladaucaz.

adîncurile nepătrunse ale tainei răscumpărării, el se rugă în sine. Adesea își scotea batista pentru a-și șterge lacrimile ce curgeau pe față-i ca niște mărturii sincere ale rugăciunii fierbinți și a umilinții inimii. Neîndoelnic că toți preoții conliturghisitori și diaconii se impresionau de aceste lacrimi și de multe ori puteai vedea pe unii din ei plîngînd la fel. Ce clipe mișcătoare în fața slujitorilor sfintelor taine! Privind de departe această slujire, fără să vrei te gîndești: Da, iată o adevărată slujbă dumnezeiască! Cu rugăciunea curată a inimii, cu lacrimi curate de căință, cu căldură a credinții, cu iubire nefățarnică. Numai așa poate să fie adevărata slujbă sfîntă. Cu o jale biruitoare să săvîrșești apoi vîhodul cel mare, trecerea Domnului Nostru Iisus Hristos la suferințele crucii. Din această clipă pîr. Ioan e ca și cum s'ar introduce pe sine ca martor ocular al ultimelor zile a lui Iisus Hristos.¹

De acum se începe al doilea suîș a Sfintei Liturghii. Pîr. Ioan ia Sf. Potir și-l duce, adăugînd dela sine cuvintele: «și L-a scos pre el afară din vie și acolo l'a omorît pre El». Din această vreme, mai cu seamă după Crez, el e în Ghetsimani, lîngă Golgota și în alte locuri pe cari le-a asfințit.

În a doua parte a Liturghiei pîr. Ioan foarte mult adăugă dela sine, uneori în taină, uneori în auz. Rugăciunile acestea adăugate de el sunt adunate în cartea sa «Vieța mea întru Hristos». După Vosglasul «Să iubim unul pe altul», făcîndu-se sărutarea la amîndoi umerii între conliturghisitori, pîr. Ioan zicea: «Hristos e în mijlocul nostru viu și lucrător». Cuvintele acestea produceau o mare impresie. «Eu, spune un martor ocular, am fost uimit și fără să vreau mă gîndeam: Da, aci între noi și nu undevă acolo în depărtare se află Hristos Mîntuitorul, nu ca ceva mort, sau ca o doctrină ideală, nu ca o cunoscută personalitate istorică, ci trăind viu și lucrător. E în mijlocul nostru și deja lucrînd. Mi se făcea greu. Fără voie, o frică îmi intra în suflet. Eram gata să cad în fața prestolului, dar iată se apropie cele mai sfinte clipe ale sf. Liturghii și pîr. Ioan iarăș e nou.¹ Vosglasul lui: «Sus să avem inimile», ca o scîntee electrică trece prin toate inimile adormite, surde, materializate, poate că și îndobitocite, pare că zicea: Scoală-te, ce dormi? Nu e vremea acum de dormi! Priveghiați

1. Din broșura celui de al doilea coleg de slujbă al pîr. Ioan.
1. După Ier. Mihail.

sufletește, înălțați inimile voastre către Golgota ideală! Și știind lipsa totală de inimă, împietrirea fără simțiri a omului trupesc, pâr. Ioan adăugă; Singur Doamne, ridică, înalță inimile noastre cele plecate! Viu să simțeă neputința totală a firii noastre omenesti, ce un ceas nu poate să privegheze, cu Domnul să se înalțe cu toată inima și mintea către suferindul Hristos».

Iarăș se aude glasul dulce al pâr. Ioan: «Să mulțămim Domnului», apoi mai încet: «Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închină...» și treceă iarăș la rugăciunea sa iubită în taină. Fără să vrei, din inimă se desprindeau porniri de mulțămire către Făcătorul. Pentru toate mulțumim Domnului! Fără să vrei se plecau genunchii, nevrind cădeai pe față înaintea Treimeii Atotputernice, vârsînd lacrimi de mulțumire și pentru bucurii și pentru slujbă! Urma Cina cea de Taină. Intorcîndu-se spre ușile împărătești, pâr. Ioan se îndreptă către tot poporul ce se afla în biserică cu cuvintele lui Iisus Hristos: «Luați, mîncăți, acesta este trupul meu care se frînge pentru voi, spre iertarea păcatelor». Rostind cuvintele «acesta este trupul meu», se atîngea cu degetul de Sf. Agneț. Apoi iarăș, întorcîndu-se strigă: «Beți dintru acesta toți, acesta este sîngele Meu al Legii cei Nouă, carele pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor». La cuvintele «Acesta este sîngele Meu» se atîngea cu degetul de Sf. Potir, parcă lovind ușor peste el. Acum se simțeă că trupul și sîngele Domnului cel ce s'a vârsat pentru păcatele omenirii, cei ce stăteau în fața sf. Prestol îl pomeniau și se va pomeni pînă la sfîrșitul veacurilor. «Ale tale dintru ale Tale, Ție aducem de toate și pentru toate», strigă pâr. Ioan, dînd deosebit accent la cuvîntul «de toate». «Toți cari stați aici nu vă descurajați întru mîntuirea voastră, căci s'a adus pentru voi mare și tainică Jertfă și pentru voi toți a suferit Hristos. Nu vă temeți, credeți și nădăjduiți», iată ce pare că se aude în urma acestui vosglas. El ținea în mîini sf. Disc și atîngînd cu buzele de marginile lui se rugă. Se simțeă adierea Duhului Sfînt, se simțeă că pâr. Ioan aude apropierea harului, îl așteaptă, îl cheamă. Aci e cheia și cea mai puternică clipă a liturghiei pâr. Ioan, sborul și biruința.¹ În aceste clipe, păstorul se ridică cu Domnul pe Golgota, scîrba sa se preface în bucuria

1. După al 2-lea coleg de slujbă al pâr. Ioan (ce nu-și arată numele).

învierii, e luptă între lacrimi și săltarea bucuriei e cîștigarea biruinței acesteia din urmă asupra scîrbei. Acum e clipa măreață și înfricoșată ce face slujba lui neobișnuită. Se începe rugăciunea prefacerii. Deodată el rostește rugăciunea, mai mult sau mai puțin liniștit. Acum e numai un preot adînc credincios. A doua oară glasul lui se ridică, tremură. În el se întăresc nuanțe de bucurie și biruință. Noi auzim, că el deja cunoaște totul, e incredințat că acum se va săvîrși minunea. El aude lumina neinserată ce se apropie. Privește înainte, gata să zică: «Osana!» «vine Domnul!» «Întîmpinați-L!»

A treia oară citește pînă. Ioan: «Doamne, Ceta ce pe Prea sf. Tău Duh...» ochii lui larg deschiși se par că vād pe Înșuș Domnul ce vine să se junghie și să se dea în mincarea credincioșilor. El nu vede pe Hristos și îngerii în chipuri vizuale, (noi nu știm aceasta), dar simte că Hristos e de față cu toată ființa Sa, mai perceptibil, mai clar decît s'ar putea vede cu ochii. «Aici este El, aici» — pare că șoptesc buzele lui. Și acest «aici», clar se citește în ochii lui. Toți cei de față sunt cuprinși de o frică cucernică. Priviți! împrejur preoții conliturghisitori stau înmărmuriți, mișcați lăuntric. Ei au fost martorii minunei.¹ După binecuvîntarea Sf. Daruri lui îi plăcēa deobiceiu să rostiască tare: «Dumnezeu s'a arătat în trup, Cuvîntul trup s'a făcut».² Aspru față de sine, pînă. Ioan în împrejurarea de față se purtă foarte aspru și față de mireni. În timpul cîntării «Pre Tine Te Lăudăm» toată Biserica, toți cei de față, trebuiau să se roage cu săvîrșitorul sfintelor Taine pentruca Tatăl ceresc să trimită Duhul Său cel sfînt peste noi și peste darurile ce sunt puse înainte și să citiască rugăciunea: «Doamne, Ceta ce pre Prea Sfîntul Tău Duh». În acest timp nici un suflet nu trebuia să rămînă rece, ci toată suflarea trebuia să fie înflăcărată cu iubirea de Dumnezeu. În această vreme sufletele noastre să fie ca lumina soarelui, ce ard ca tămîia aprinsă și bine mirositoare, ca fumul tămîiei ce se înalță în sus. Căci în clipa aceasta se săvîrșește înfricoșata, făcătoare de vieață taină, prefacerea prin Duhul Sfînt a pîinei și a vinului în preacurat Sînge a lui Hristos și pe prestol s'arată Dumnezeu în trup.³ Din aceste clipe, pentru pînă. Ioan nu există nimic pămîntesc.

1. După ieromonahul Mihail.

2. Prot. Popov.

3. Jurnalul preotului din Vladicaucuz.

Inima lui în întregime a scuturat gândurile lumesti, innălțându-se sus pentru a întrezări marea minune. Cucernic, aplecându-se spre sf. Prestol și luînd pe rînd cînd sf. Disc cu prea curat trupul Domnului, cînd sf. Potir cu prea sfințitul Singe, el aduce rugăciunile sale de păstor Domnului însuș. Cu cită iubire se alipește el acum către sf. Agneț, aproape plecîndu-se deasupra lui! Cum plînge el și se bucură privindu-l. Astfel numai copilul se întinde către mama sa, gîngurindu-i cu dragoste bucuriile și scirbele sale copilărești, căci știe că mama iubitoare îl va ascultă și nu-l va alungă dela sine. E cu neputință de redat frumusețea duhovnicească a acestui moment. Așa de fermecător vrăjiă el inima fiecărui om credincios! Cînd sosește timpul sfintei împărtășiri, pâr. Ioan se cîmîneacă cu sf. taine. Pe fața lui se oglindește starea nevăzută a bucuriei duhovnicești și a fericirii. Deodată se luminează, se înrumenește, ochii lucesc și ard, el se umple atunci de o neobișnuită frumusețe. O plăcere e să te uiți la el în această clipă, dar nu-i e îndămină. Insuș părintele se feriă în deobște ca cineva să priviască la el în acest timp.¹ Împărtășindu-se cu sf. Taine, pâr. Ioan se umpleă de atîta bucurie că începeă a bate din palme. În zilele împărtășirii în comun, erau credincioși pînă la 5000 și atunci dumnezeiasca liturghie pâr. Ioan o săvîrșeă pe patru sau pe 5 agnețuri, și potrivit cu aceia pe patru sau pe cinci potiruri, binecuvîntînd agnețurile toate la un loc și potirurile la un loc. Fiindcă pâr. Ioan doriă să împărtășiască din plin și pe toți cu sfintele taine, agnețurile le întrebuiță mari. de 5 kilograme unul, și potirurile mari cite 5 gărăfi de vin în fiecare, Sf. Agneț se împărțiă în părțile mari, de 5—6 ori mai mari decît cum se obișnueste. Împărtășiau în trei părți ale catedralei. Slujba începînd la Utrenie, dela 5 ceasuri dimineața, se sfîrșiă la 2 după amiază. Pâr. Ioan îi plăceă să se insemne cu semnul sfintei cruci fără închinăciuni, și închinările adesea le făcea fără a se insemnă cu sf. Cruce. Uneori întrebuiță metanii pînă la pămînt, stă în genunchi adeseori citeva clipe, atingînd cu fruntea marginea prestolului.

În case particulare pâr. Ioan săvîrșea Te-deum-uri foarte scurte, apa o sfințiă prin afundarea crucii cu cuvintele: «Sfințește apa aceasta prin Duhul Tău cel Sfînt». Rugăciunile le citeă compuse de el mai înainte, ori tot ca de obicei improvizate la

1. Al doilea coleg de serviciu al pâr. Ioan.

cazul dat. Ultima mea observare, vrednică a fi imitată din partea noastră, e aceea că păr. Ioan, în toate călătoriile, luă cu sine Noul Testament în limba populară. Deosebirea slujbei păr. Ioan se încheia într'aceia că se împărtășia nu numai el cu sfințele taine, ci și mirenii, în care scop, zilnic, la timpul obișnuit, pregătea un sf. Agneț mare, pe care îl mărunția în vremea cîntării «Chinonicului». Pregătind sf. Daruri la împărtășirea poporului, uneori se adresă preoților înconjurători: «Nicăeri nu e nimic asemănător ca la noi, în Biserica ortodoxă», zicea el. «Noi nu numai singuri ne împărtășim cu Preacuratul Trup și Singe a lui Hristos, ci le dăm și credincioșilor, sub amîndouă chipurile, nu ca la catolici și lutherani. Ce milă către noi a Domnului». Sau zicea: «Mulți sfinți bărbați, împărați, prooroci doriau să vadă ce vedem noi și n'au văzut, însă pe noi, păcătoșii, Domnul ne-a învrednicit de așa negrăit har. «Slavă Ție, Doamne, că așa ai binevoit». După ce s'a mărunțit sf. Agneț și Potirul s'a umplut cu părțile trupului lui Hristos, păr. singur eșia cu sf. Daruri și împărtășia pe toți ce s'au pregătit pentru această Taină, la care zilnic erau dela 300 pînă la 500 inși și mai mult, ne mai vorbind de Postul Mare, cînd de împărtășit erau cîteva mii pe zi. Înainte de a împărtăși pe credincioși, el totdeauna le predică. Dacă se întimplă uneori să-i rămînă măcar o zi fără săvîrșirea Sf. Liturghii și împărtășirea cu sf. Taine, aceasta pentru el eră o mare lipsă. Trupul și singele Domnului cuprindeă pentru el totul, și vieța și bucuria și curăția și sfințirea și îndumnezeirea. În cei din urmă ani ai vieții sale, ani ai grozavelor suferințe trupești și sufletești, păr. Ioan nelipsit săvîrșia marea taină a sf. Euharistii. Boala îl necăjia zile întregi, dîndu-i pace, după cuvintele lui, numai cîteva clipe. Și el se dădea uitării numai în timpul sf. slujbe. Medicii îl sfătuiău să se odihniască de slujbă. Nu e ușor de zis, — «să se odihniască dela slujbă». Cine? Acela, care numai în sfînta slujbă își întăria puterile? Și el continuă a sluji zilnic, neascultând de sfaturile medicilor. În predicile sale, el singur adesea spuneă că în anii de suferință se ține numai prin împărtășirea cu sf. taine. În vremea împărtășirii, el ziceă către preoți: «Eu, părinților, mă împărtășesc avînd stomacul cu desăvîrșire curat. În stomacul meu de mult nu mai intră nicio mîncare». Privindu-l în ultimele zile, la slujbă, cînd pînă

la atîta eră muncit de neputința sa, fără să vrei gindeai că acesta e umbra lui, dar nu el însuș. «Scumpul păr. într'atîta a-slăbit încît putea să-și dea sufletul său Domnului aici în fața sf. Prestol, unde de 53 de ani se ruga și se împărtășia». De unde știm, poate așa i-ar fi în dreaptă dorință, dacă în zilele cele din urmă boala necruțătoare nu l-ar fi legat de patul de moarte. Iată deci, acea credință înflăcărată în Hristos și ale lui preacuratele și de vieață făcătoarele Taine cari a fost obiectul său misionar, despre care a vorbit și a scris în jurnalul său, dorind a turna în toți aceiaș credință pe care o avea el singur! Pentru aceasta el și împărtășia zilnic citeva sute de oameni. A cuminecă cu sfințele Taine, după cuvintele lui însemnă: «A altoi sufletele păcătoase, acești smochini nevoitori către vița viu făcătoare Hristos, ce numai Unul singur poate să mîntuiască». Intr'aceasta se încheiă însemnătatea misionară a serviciului divin zilnic al păr. Ioan.¹ Să înșirăm încă citeva vederi despre sf. slujbă a păstorului din Kronstadt, ce sunt prețioase și vrednice de luat aminte. Prin ele, foarte mult se explică neprihănită vieață și activitatea sa. «Slujba dumnezească, scrie păr. în jurnalul său—este pentru mine cel mai mare și neprețuit bine în vieață. În sf. slujbă e toată vieața sufletului nostru, toată comoara lui. Aici e patria lui, creșterea, vindecarea, mîncarea și băutura, puterea și slava, sfîntirea lui și vieața». «Cît de mare e milostivirea lui Dumnezeu către noi păcătoșii», zicea odată păr. Ioan! (Ig. T. 2). Ce neprețuită cerească mîngiere ne-a lăsat El pe pămînt în sf. sa Biserică! Și în fiecare zi ni se dă nouă această bucurie și dulceață duhovnicească. Noi aci cîntăm pe sfinții plăcuți ai lui Dumnezeu, ne amintim de biruințele prea cuvioșilor, suferințele mucenicilor, faptele mari ale sfinților, ale apostolilor, dar mai presus a Prea Binecuvîntatei noastre mijlocitoare, a Maicii Domnului. Ne ducem cu gîndul în mijlocul vieții lor pămîntești, vedem pildele înalte de urmat. Căci și ei au fost asemenea oameni, ca noi, dar iubeau pe Domnul și au știut a-i plăcea Lui. Noi aci îi cîntăm și îi fericim și ei, la rîndul lor, pentru întoarcerea iubirei noastre către ei, ne pomenesc înaintea Prestolului dumnezeesc în cer, se roagă pentru noi, ca pentru frații lor mai mici și noi aceasta o simțim cu toate simțurile!

Crezi tu aceasta? «Cred părinte, cum să nu cred».

1. Colegul al doilea de serviciu al păr. Ioan.

Da, adevărat, cum să nu crezi? Dar, cu părere de rău sunt nenorociți necredincioși; trebuie să ne rugăm pentru ei! Da, liturghia dumnezească ce minunată taină! Aceasta este gustarea mai dinainte a fericirii viitoare. Aceasta e taina cerească nepătrunsă de îngeri. Dar noi oamenii păcătoși, o săvîrșim, sfințim. «Sărmani oameni — scrie el în ale sale memoriale — dacă ați ști voi, dacă deplin ați înțelege, de ce comoară mare, de ce dar vă lipsiți pe voi, depărtându-vă dela sf. Pahar! De ce dumnezească, neprețuită, viu făcătoare, nemuritoare dăruire a lui Dumnezeu, fugiți, de ce ajutor în neputințele, în nevoile voastre sufletești! Iată pentru ce nu e vieată adevărată între creștini ortodocși, vieată după duhul lui Hristos. Iată de ce împotriva noastră s'a înarmat toată făptura cu răsbunare împotriva vrăjmașilor Domnului ce s'au îndepărtat. Toată firea, toate stihiele, aerul, apa, focul, moartea în toate chipurile ei pedepsesc pe cel ce s'a lepădat de izvorul vieții». «O, bieți sărmani, nenorociți oameni! De ce vă lipsiți voi sub pretexte zadarnice a grijilor lumești! Zici: «Eu sunt nevrednic păcătos». Căiește-te. Aci e curăția, aci e Fiul lui Dumnezeu, ce a venit în lume să mîntuiască pe cei păcătoși, dar nu pe cei drepți! Zici: «Eu sunt ocupat, n'am timp». Șase zile lucrează și fă în ele toate lucrurile tale, însă măcar o zi în săptămînă, a șaptea, dă-o Domnului tău! Dați Cezarului ce e al Cezarului, și lui Dumnezeu ce e al lui Dumnezeu. Curățiți-vă și cunoașteți adevărul!»

CAP. VII.

Mărturisirea în comun.

Înainte de a împărtăși poporul cu sf. Taine, pînă la Ioan de obicei ieșea pe amvonul din fața altarului și aci săvîrșea mărturisirea în comun. Iată cum o descriu închinătorii ce au fost la Kronstadt: «În fața noastră eră o mare de capete, pînă la 5000 de oameni. Aci se vedeă și mîndrul boier, ce și-a lăsat și a uitat îngîmfarea, alături de o sărmană bătrînă bolnavă, șoptind rugăciuni, îngenunchiată, toată pătrunsă de încredere în puterea binefăcătoare a pînă, Ioan. Tot aci, întristată și îngîndurată, stă rezemată de perete o altă femeie slabă, girbovă, cu paltonul rupt. Nu ne e cu putință să descriem toate personalitățile acestei mulțimi, dar în cea mai mare parte ea se compunea din oameni bolnavi trupește și suferinzi sufletește, ce au venit aci minăți de o sete duhovnicească la izvoru

bunătății, a binelui și al milei, ce prin voia lui Dumnezeu, curgea luminos în mijlocul stincilor întunecoase a mult păcătoasei și prea pătimasei lumi. Degrabă pe amvon s'a arătat părintele Ioan, cu cartea în mână, și adresându-se poporului adunat, cu glas dulce și tare pofteste pe cei păcătoși și păcătoase la pocăință curată, nefățarnică, din inimă. Gloata se strânge mai aproape de amvon, ca o turmă de oi rătăcite, recunoscând înaintea lui Dumnezeu păcătoșenia și necurăția sa duhovnicească. Indrăzniă acum să ceară de la El iertare cu milostivire, căutînd apărare și mijlocire la bunul său păstor. Glasul dulce și pătrunzător de suflete al păr. Ioan sună din nou deasupra mării de capete omenești. S'a început cuvîntarea lui dulce, plină de farmec, ce pătrunde adînc în sufletul omului și arde părțile firii păcătoase:

«Păcătoși și păcătoase ca și mine! Voi ați venit în acest lăcaș sfînt ca să aduceți Domnului nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, pocăință de păcate și pe urmă să vă apropiați către sfintele Taine. V'ați pregătit oare voi pentru primirea unei taine atît de mari? Știți oare ce răspundere mare duc eu înaintea Prestolului Celui Prea Innalt, dacă voi veți trece nepregătiți? Știți oare că voi mințiți nu mie, ci Insuș Domnului, Care, nevăzut, stă aici de față, Trupul și Sîngele Căruia în clipa aceasta se află pe jertfelnic?»

Rostînd încă cîtevă cuvinte simțite, păr. Ioan continuă: «Ascultați, voi cu cîți rugăciunile de pocăință» — și îndată începe să le citească, întorcîndu-se cu fața către popor: «Dumnezeule, Mîntuitorul nostru» — citește el cu suflet, cu glas tare și cu umilință — «iartă robilor tăi acestora». Cuvintele acestea le pronunță lung, împărțindu-le pe silabe. Și cu mina dreaptă deschisă trece deasupra capetelor celor ce se roagă, parcă arătînd pe fiecare în parte Milostivului Judecător. Atunci, fără să vrea, la fiecare s'a cutremurat inima. Fiecare simția că, iată anume el și nu alt cinevă, într'acest ceas trebuie să dea seamă lui Dumnezeu pentru timpul trăit, pentru toate lucrurile sale.

«Se continuă citirea rugăciunii. Glasul păstorului din ce în ce se ridică. Uneori, în timpul citirii, el, ca profetul dreptului și groaznicului Judecător, hotărît arată cu degetul în mulțime, cînd într'o parte, cînd în alta a templului. Asemenea gesticulări și altele ce le întrebuintează păr. Ioan, sunt foarte mișcătoare. Peste seamă lămuresc sensul citirii, făcînd o puternică impresie asupra masei,

lor. Isprăvind înția rugăciune de pocăință, el spune că trebuie s'o tilmăciască și continuă cu învățătura. Vorbește fără caiet, simplu, fără figuri oratorice. Cuvîntul lui se deosebiă prin o putere lăuntrică și stăpînire.¹ Vorbiă el cu adîncă credință în fiecare cuvînt, gata pentru orice cuvînt a suferi, căci tot ce vorbiă el erà rupt din inimă, bine cunoscut lui prin experiența personală. «In această rugăciune către Dumnezeu Tatăl, înția persoană a Prea Sfintei Treimi, Domnul atotbun, atotsfînt, atotomniprezent, prea înțelept, atotcirmuitor, înfricoșat pentru toată făptura, sfînta Biserică roagă să miluiască păcătoșii și păcătoasele, să le ierte greșalele, toate fărădelegile, săvîrșite prin ușurătate sau necugetare, cu voie sau fără de voie, să-i ierte și să-i miluiască, precum cîndvã a miluit pe regele și profetul David ce a păcătuit greu. Plimbîndu-se odată pe terasa castelului său, el a văzut o femeie foarte frumoasă ce se scăldă. Erà o tînără evreică. El și-a rănit inima de frumusețea ei și a dorit s'o facă femeie a sa. Această evreică erà însă căsătorită. Ca să-și împliniască dorința păcătoasă, David i-a trimis bărbatul în răsboiu, poruncind să fie așezat în locul cel mai periculos, unde săgețile inamice l-au și străpuns. In așa fel David și-a ajuns ținta ucigașă și amețit de pasiune păcătoasă, nu voiã să se gîndiască ce păcat mare a săvîrșit înaintea lui Dumnezeu. Dar Domnul Dumnezeu s'a milostivit asupra păcătosului și a trimis la el pe profetul Natan spre îndreptare și înțelepțire. Profetul l-a musttrat pe rege și vîdindu-i fărădelegea îl înduplecă să se pocăiască. Atunci regele, înspăimîntîndu-se, își recunoscă păcatul greu, și presărîndu-și capul cu cenușă în semn de smerenie începu să plîngă fierbinte și a se căi sincer înaintea Domnului. Și Domnul i-a ascultat ruga plină de întristare și i-a iertat păcatul. Sf. Duh, ce-l părăsise la păcăuire, din nou s'a sălășluit în el, in urma căinții și nu-l părăsi deacum pînă la sfîrșitul vieții. Regele David a exprimat în Psalmi sincera înfringere a inimii sale, în cari mulțumiã și binecuvîntã pe Dumnezeu. El a lăsat după sine cartea Psaltirei, cea mai întrebuiñtatã în Biserica ortodoxă. Iar psalmul al 50-lea, «Miluiește-mă, Dumnezeule», înfățișează prin sine o pildã strălucită și neasemănatã a pocăinței din toată inima.

«Fraților! Regele David un om cuviincios, blind, nerăuțacios, înțelept, aveã darul profeției și totuș a păcătuit; nu s'a păzit, a

1. Corinteni II, 4; IV, 2.

furat muierea străină!.. Rege, profet, bărbat sfânt — și a căzut așa de tare! O, cât de ușor e să greșiască omul! Trebuie să ne priveghiem sufletul, trebuie totdeauna să luăm seama după noi, să ne înfrinăm simțirile. În orice zi, în orice ceas, în orice clipă să ne luăm seama, dinainte să prevedem dorințele noastre păcătoase și să ne păzim de ispite, căci diavolul, ca un leu răcnind, fuge după noi și caută pe cine să înghită. De aceea, orice pas, orice lucru trebuie cugetat și cîntărit».

«Un alt rege, Manasia, s'a lepădat de Dumnezeu și a căzut în închinare idolilor, se ținea de vrăjitori, de chemarea duhurilor — eră spiritist, după vorbirea de astăzi, — și pe copiii săi îi învăța tot așa. Nemulțumitor, îngîmfat, el ură oamenii ce iubiau pe Dumnezeu, iar pe cei egoiști, ca și dînsul, îi apropiă, îi favoriză. Cu fărădelegile sale el a supărat pe Dumnezeu. Răbdarea multă a lui Dumnezeu s'a curmat însă. În timpul războiului Iudeilor cu Asirienii, Manasia fu luat prizonier. Mîinile și picioarele i s'au bătut în obezi, iar în nări i-au vîrit un belciug de aramă și 'n asemenea chip rușinos, l-au dus, ca pe o fiară, în Babilon și l-au aruncat într'o închisoare întunecoasă și murdară, unde l-au ținut trei luni.

«Fraților! Omul nu poate trăi fără pedepse, fără aceste cercetări dumnezeiești, pentru cari noi trebuie să mulțumim. Uneori numai aceste pedepse pot să deștepte pe om, să-i lumineze ochiul sufletesc, să-i arate ce e al lui adevărat, dar nu starea iscodită de el. Și Manasia găsindu-se numai în greă robie, s'a redeșteptat, și-a recunoscut păcatele, și-a văzut nimicnicia și slăbiciunea. A înțeles cum că este un vierme, că n'are cu ce să se mîndriască, că înaintea Domnului toți sunt la fel. Pe toți Dumnezeu i-a zidit ca unul, i-a plăsmuit din pămînt și pe toți în pămînt îi va întoarce. Și a început Manasia a se ruga din toată inima, a se căi, a plînge zi și noapte de rătăcirile sale. Domnul i-a ascultat rugile și l-a iertat. Regele Manasia a compus rugăciunea de pocăință ce se citește în Postul Mare la Pavcerniță. În fața acestor doi regi, David și Manasia, cari au păcătuit greu, sf. Biserică ne înfățișează chipuri de pocăință curată și din adîncul inimii. Domnul Dumnezeu, groaznicul Judecător a tot pămîntul, El nu se va uita la nici o față, fie bărbat, fie femeie, rege sau simplu om, boier sau țaran, general sau soldat, bogat sau sărac. Înaintea Lui toți sunt una. El privește în inimă, se uita care e nădejdea omului, care e credința, cari sunt

lucrurile. Dela oamenii ce stau pe treaptă mai înaltă, dela cei învățați, Domnul va cere mai mult, decît dela oamenii necărturari, cînd ei greșesc, se îmbată sau preacurvesc.

«Fraților! Ce puternic e păcatul! Păcatele sunt hoți, ucigași, cari neconținut ne fură sau neucid pe noi. De obicei, ele se îmbracă în vestminte ademenitoare, ne fac săraci înaintea lui Dumnezeu și chiar a vrăjmașilor Lui. Care din noi e fără păcat? Cine nu e trufaș? Cine nu e iubitor de slavă? Cine n'a obijduit unul pe altul? Cine n'a înșelat pe aproapele său?» — O notă cu o nuanță deosebită începu a se coborî în sufletul ascultătorilor și a cuprinde gloata. Cînd ici, cînd colo, se auziau oftări ușoare; se putea vedea cîte o lacrimă pe unele obrazuri, ce încet se lăsă pe fața ascultătorului umilit. Dar cu cit trecea timpul, tot mai mult se putea auzi oftări adînci și vedeai lacrimi. Iar pînă. Ioan, văzîndule, despre ele mai cu seamă-și amintea în cuvîntarea sa. Și eu am început să simt ceva neobișnuit în mine. De undevă, din oarecari adîncuri necunoscute ale sufletului, a început să se ridice ceva în mine, cuprinzîndu-mi toată ființa. Înaintea și în urma mea, în stradă, stăteau persoane ce păreau a fi nepăsătoare, mai mult curioase. Iată, ei cad în genunchi și varsă lacrimi. Indată și mie mi s'a încălzit inima, pînă acum aspră și grosolană. Din ochi mi s'a lăsat o lacrimă curată, înviorătoare, mîntuitoare. Inșă, ce se făcea în acest timp în popor? Din toate părțile strigau: «Părinte, miluiește-ne! Părinte, miluiește-ne, noi toți suntem păcătoși; roagă-te, roagă-te pentru noi!» Marea clocotia. S'a făcut atîta larmă, că nu se mai putea auzi nimic din cuvîntarea pînă. Ioan. «Linște, liniște! Ascultați!» — strigă tare pînă. Ioan, făcînd poruncitor semn cu mîna să conteniască. Pentru cîteva clipe a încetat strigătul, dar pe urmă cu putere nouă s'a început iarăș, dinții undevă într'un loc, iar pe urmă, cîte puțin, cuprinzîndu-i pe toți cei ce se rugau. Ca un tunet groaznic ce răsună pe cerul nemărginit, așa răsunau strigătele mulțimii prin spațiul catedralei, cerînd rugăciune, iertare, milă. Cu multă greutate s'a putut statornici liniștea. Pînă. Ioan începu atunci a doua rugăciune de pocăință. O citia la fel, cu o adîncă simțire și limpezime. Apoi o tîlmăcia, zicînd: «In rugăciunea pe care o voi citi, sf. Biserica roagă pe Arhipăstorul ca El, Multmilostivul, să ierte nedreptățile noastre, să ne miluiască, să ne izbăviască de vecinica muncă, să ne ierte gîndurile păcătoase

și cele fărădelege. Sf. Biserică roagă pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ce a luat asupra Sa păcatele întregii lumi și cu Preacuratul Sîngele Său a spălat necurăția sufletelor noastre, să ne miluiască, ca pe cei doi datornici din Evanghelie, cari n'au putut singuri plăti datoria la împrumutători, ca pe desfrînată, care cu lacrimile sale a spălat picioarele lui Hristos și cu părul său le-a șters. Domnul Dumnezeu a văzut căința ei adevărată în dorința de a-și îndreptă păcatele, și dăruindu-i iertare, a slobozit-o în pace. La fel toți cei ce se căesc astăzi din inimă de păcatele lor, vor primi iertarea și mîntuirea de focul nestins. Nouă ne e dat în viață foarte mult timp pentru ca să ne luăm seama, să ne întristăm, să ne înduioșăm, să plîngem de sufletul nostru. Dar oamenii se le-nesc, nu voiesc a îngriji de suflet, nu voiesc a lupta cu păcatele, cari ca hoții și dușmanii se înfig în sufletele aceloră ce nu voiesc să se răsboiască și să le alunge. Domnul Dumnezeu face totul pentru cei ce-l iubesc. Inșă acei cari resping dreapta Domnului, singuri nu-și doresc binele, singuri merg la pieire. Fără Dumnezeu, noi nici o secundă nu putem există în viață. Suflarea, aerul pe care-l respirăm, lumina soarelui, mîncarea, băutura, toate noi le datorim lui Hristos. Suntem datornicii Lui fără sfîrșit, datornici neachitați. Inșă noi suntem chemați a fi popor sfînt, oame-nii învierii, căci nouă ni s'a zis : «Să fiți sfînți, precum și Eu sunt sfînt»...

Din nou se ridică în mulțime larma. «Părinte! Părinte!—strigau din toate părțile. — Iartă! Roagă-te!» Și iarăș, nimic nu eră chip de înțeles. «Liniște, liniște! Ascultați!» — zicea păr. Ioan.

Încetul cu încetul în biserică s'a restabilit liniștea, uneori numai întreruptă prin răsufările greoaie și lacrimile, cari fără cuvinte curgeau pe fețele ascultătorilor. «Domnul Dumnezeu, puternicul și dreptul Judecător, — continuă păr. Ioan cuvîntul întrerupt, — El n'a miluit pe îngerii căzuți, cari s'au innălțat împotriva Dumnezeului Însuș, ci i-a osîndit la veșnicul chin. Dar noi păcătoșii, în orice clipă cădem, și cu păcatele noastre mîniem pe Domnul. Dece oare pentru noi atîta bunăvoință? Dumnezeu-Tatăl a trimis în lume pe Fiul Său iubit, Care a luat asupra Sa păcatele oamenilor, a suferit, a ridicat bleștemul ce apăsă peste capul nostru dela căderea în păcat a celor dintii oameni. Domnul nostru Iisus Hristos, prin suferințele Sale pe cruce, ne-a mîntuit pe noi de veșnica muncă.

Aceasta a putut-o face numai Fiul lui Dumnezeu, dar nu omul. Dumnezeu-Tatăl a dat toată puterea judecății în mâna lui Iisus Hristos. Domnul Iisus Hristos a dat această putere apostolilor iar aceștia arhierilor și preoților. În numărul acelor și mie păcătosului iereu Ioan, mi-a dat a deslegă pocăinții, a iertă sau nu păcatele lor, judecând după felul cum ei se căiesc. Dacă omul se căiește din inimă, cu înfrîngerea inimii, atunci preotul îl deslegă de păcate. Dimpotrivă, dacă omul se căiește fără inimă curată, atunci preotul nu-i deslegă păcatele pentru că el să-și dea seama. Așadar, ca să primim iertarea păcatelor, trebuie să ne căim din inimă fierbinte. Însă la noi ce pocăință este? Noi toți rupem numai virfurile, tulpinele păcatelor, însă nu le smulgem rădăcinele. Ce e aceia pocăință? Pocăința este darul lui Dumnezeu, dăruit nouă pentru meritele Fiului Său prea iubit, Care a plinit toată dreptatea dumnezeiască. Pocăința este darul dat pentru musturarea, iertarea și osîndirea de sine. Pocăința este gîndul tare și neclintit de a lăsa vieța trecută păcătoasă, pentru a se îndrepta, a se înnoi, a iubi pe Dumnezeu din tot sufletul, a se împacă cu Dumnezeu, cu conștiința sa. Pocăința este nădejdea tare că Mîntuitorul ne va iertă greșalele. Cine nu se căește, se face vrăjmaș Bisericii. Precum crenguțele și virfurile uscate cad de pe copac, așa păcătoșii nepocăiți vor cădea dela Capul Bisericii — Hristos. Singur Hristos este vița de vie, iar noi ramurile, ce se hrănesc cu seva, cu vieța acestei vițe. Cine nu se va înrăni cu seva acestei vițe minunate, acela numaidecît va pieri. Lipovenii pier în rătăcire, pașcovții și tolstovții de asemeni. Ei toți sunt păcătoși nepocăiți. Singuri pier și trag și pe alții la pieire.

«Fraților și surorilor! Vă pocăiți voi? Doriți oare să vă îndreptați vieța? Recunoașteți păcatele voastre? V'ați lenevit să vă rugați lui Dumnezeu? V'ați îmbătat, ați preacurvit, ați înșelat, ați călcat jurămîntul, ați hulit pe Dumnezeu, ați invidiat, ați viclenit, ați fost răutăcioși, ați vorbit de rău, ați furat? Da, multe, multe păcate sunt la noi, fraților și surorilor, pe toate nu le poți înșiră».

Cuvîntul e încheiat. întorcîndu-se către popor, pâr. Ioan zice acum cu putere tare: «Pocăiți-vă, pocăiți-vă în ce ați greșit!» Ce s'a întîmplat în aceste clipe, e cu neputință de redat. Incordarea a ajuns la culme și la fel a cuprins toată lumea. Aceasta nu mai eră un popor tăcut și liniștit, ci o mare turburată. Flacăra focului ce

a cuprins interiorul clădirii, dă de știre dinții prin neînsemnate limbi de foc ce ies dinnăuntru ici, colo, și prin deși nori de fum. Pe urmă, isbucnind focul afară, cu o grozavă putere se ridică în sus și aproape tot atunci se întinde peste toată clădirea. Sboară iute și peste casele vecine. Și în clipa de față omului îi rămâne numai să priviască mult la ceea ce s'a săvirșit. Ceva asemănător arată și mulțimea aceasta în clipa pomenită. Eră un înspăimântător și neînchipuit sgomot. Care plîngea, care bociă tare, care cădea pe podele, care sta înțepenit fără cuvinte. Mulți în auzul tuturor își mărturisiau păcatele, nerușinându-se că toți îi aud. Nu ne rugăm, înjurăm, ne miniem, suntem răi, etc., — se auzea din toate părțile catedralei. Îți eră milă să privești acum la păr. Ioan. El sta sgduit, adînc mișcat de tot ce se petrecea. Gura lui șoptia o rugăciune, privirea-i eră îndreptată spre cer. El sta tăcînd, cu miinile încrucișate pe piept, ca un mijlocitor între Judecătorul ceresc și păcătoșii pocăiți, ca un judecător pămîntesc al conștiințelor omenești. Lacrimi mari se revărsau pe fața lui. El își acoperia fața cu miinile, dar pe de desubtul lor piraie de lacrimi cădeau pe podeaua rece a templului.

De ce plîngea el? Cine poate să zugrăviască starea lui sufletească în aceste clipe? Părintele Ioan plîngea, împreunînd lacrimile sale cu ale poporului. Ca un adevărat păstor al turmei lui Hristos, se întristă și se bucură cu sufletul pentru păstorii săi. Și aceste oi rătăcite, păcătoase, văzînd lacrimi pe obrazul iubitului lor păstor și înțelegînd starea lui sufletească în clipele de față, fiecare s'au rușinat și mai mult de sine însuș și s'a datat la mai mari bocete, strigări și vaietări; un rîu curat al lacrimilor pocăinței a curs îmbelșugat către Prestolul dumnezeesc, spălînd în apele sale sufletele întinate. Marea catedrală, plină de atîta larmă, părea că se cutremură de strigătele înspăimîntătoare ale mulțimii.

— «Căiți-vă, căiți-vă!» — strigă din cînd în cînd păr. Ioan. Uneori el își întorcea privirea într'o parte sau alta a templului și toți îi simțiau privirea. Tot atunci în acel loc începea a se auzi glasuri mai tari, deosebindu-se de corul întreg al celorlalte, scuturînd și mai mult gloata. Domniă pretutindenii un ton pentru a se întări acolo unde își îndreptă privirea păr. Ioan.

Ce puternic stăpîniă el această gloată, această adunare de lume! Să spuie el acum poporului să-l urmeze, îndată l-ar fi ur-

mat pretutindenea pe păstor. Într'o asemenea stare se aflau po-căiții nu mai mult de cinci minute.

În sfârșit, păr. Ioan și-a șters lacrimile cu batista și și-a fă-cut cruce în semn de mulțămire pentru lacrămile de pocăință ale poporului. «Liniște, fraților!» — se aude iar glasul lui. Nu îndată să întronează liniștea dorită. Dar încetul cu încetul totul încetează. Numai răsuflările adinci se aud încă și lacrămile curg șiroaie pe obrazul rugătorilor.

— «Ascultați! — zice cu un ton lung păr. Ioan. — Mie, ca și tuturor preoților, Dumnezeu mi-a dăruit puterea de a legă și deslegă păcatele oamenilor. Eu voi citi rugăciunea de deslegare, vă voi acoperi cu epitrahilul, vă voi binecuvînta și voi veți primi dela Domnul iertarea păcatelor».

Mii de capete cu smerenie s'au plecat și se citește rugăciu-nea de deslegare. Păr. Ioan ia o margine a epitrahilului și o poartă în aer în patru părți și blagoslovește poporul. Ce solemnă, măreață și tainică clipă! Se împacă cerul cu pămîntul, păcătoșii cu Cel fără de păcat.

După rugăciunile de deslegare toți au răsuflat, simțind o deo-sebită ușurare. Par' că o greutate mare li s'a luat de pe piept. Cu la-crimi' de bucurie și recunoștință toți priviau la fața blîndă, strălu-cită de biruința duhovnicească a păstorului, care și-a scos oile din întunecimea rătăcită a păcatului și le-a adus către limanul sfințe-niei, în Casa Tatălui ceresc.

Apoi a urmat ieșirea cu Preacuratele și de vieață făcătoarele Taine ale lui Hristos și după citirea de către toți a rugăciunii «Cred, Doamne, și mărturisesc», s'a început cucernica cuminecare a credincioșilor, împăcați cu Dumnezeu, cu Sfîntul Trup și Sînge al Mîntuitorului. Citindu-se rugăciunea de mulțămire, păr. Ioan îi fericește pe toți de primirea sf. Împărtășiri, ce va fi în veci izvor de curăție și sfințenie.

S'a încheiat totul. Păr. Ioan se îndreaptă spre ieșire. «Ce s'a întimplat aici, — scrie un privitor, — eu nu pot zugrăvi cu destulă limpezime. De abia se arată el, toată gloata, ca un val nestăpînit, înghesuindu-se, călcînd unul peste altul, s'a asvîrlit în partea lui, iar cei ce stăteau după gratiile apărătoare, au fost tîrîți spre am-von și erau aproape să-l dea jos pe părinte. Cu ajutorul cîntăre-ților și al paraclisierilor, păr. Ioan trecu iute spre strana stîngă,

facind cîtivă pași înainte pentru a trece de cealaltă parte. În aceeaș clipă, gloata, împinsă parcă de niște puteri uriașe, s'a abătut la stînga și întinzîndu-și mîinile înainte, oprind unul pe altul strigînd și plîngînd, se îngrămădiau cu îndîrjire înspre gratii și opriau pe păstor. Pentru ce se rugau, ce strigau, nu puteai să deosebești, căci toate rugile și strigătele se împreunau într'o zarvă nelămurită, asurzitoare, zăpăcită. Păr. Ioan, strîns într'un colț, sta supus, rezemat de perete și pe fața lui obosită se întipăriă o tristețe chinuitoare, un nesfîrșit amar la vederea acestei mulțimi ce se sbătiă în svîrcoliri la picioarele lui, neputincioasă și umilită. Se părea, că nimic nu este mai ușor pentru oricare alt păstor, decît să treacă vreo 50 de pași pînă la ieșire. Însă pentru păr. Ioan această trecere eră un lucru greu, lung și nelipsit de pericol. Prevăzînd toate acestea, doi sergenți, paraclisierii de față și cîtivă negustori de vază, au întreprins în grabă o măsură originală și anume: s'au așezat pe ambele părți în calea păr. Ioan și întinzînd pe toată linia o frînghie groasă au construit cordoane puternice. Indată însă ce se porni părintele înainte, toate cordoanele acestea puternice au fost o jucărie copilăriască, menite a produce ris: frînghia cu sgomot a plesnit, comercianții cu sergenții de stradă, într'o clipă, au fost aruncați în părțile opuse ale templului, iar gloata, amestecîndu-se și doborîndu-se unul pe altul din picioare, l-a înconjurat pe păr. Ioan ca un perete gros de nestrăbătut. Acum el părea că s'a pierdut și cîtivă timp deloc nu se vedeă. Dar pe urmă, acest val de fierbere și zarvă s'a dat la o parte și eu l-am văzut pe păr. Ioan galben ca mortul, cu privirea pironită, trist, încet, pas după pas, strîns ca 'n clește mișcîndu-se innainte, cu silințe vădite trăgîndu-și mîina pentru binecuvîntare. Și cu cît se apropia de ușă, mulțimea ajungea tot mai încăpățînată, mai nerăbdătoare, scoțînd strigăte și țipete.

Mi s'a tăiat suflarea la această vedere și eu, fără să vreau, am închis ochii. Cînd i-am deschis, templul eră pustiu. Numai într'un colț, o bătrînă cucernică se ruga în genunchi și bătrînul paraclisier, cu căutătură întunecoasă, mătură podelele, pe cari se zăria bucăți de frînghie, mănuși de dame, bucăți de batiste și alte rămășițe de pe urma vijeliei trecute. Ochii mei s'au întîlnit cu privirea compătimitoare a bătrînului. — „Doamne, ce e asta? Intotdeauna e așa la voi?“

Bătrînul întristat, oftă: Ei, cuconașule, dacă ar fi totdeauna

aşa! Dar iată, mai înainte de Sfinta Mărie a fost atita lume, că l-au răsturnat jos pe părintele.

— „Cum aşa?”

— „Aşa! l-au răsturnat la pământ şi au trecut peste el ca pe iarbă.”

— „Dar el ce făcea?”

— «Apoi, ce să facă: mielul lui Dumnezeu s'a sculat, şi-a făcut semnul crucii şi n'a zis nici un cuvânt.¹»

Aceasta e impresia slujbei, împreună cu mărturisirea în comun a părintelui Ioan.

CAP. VIII.

Iubirea, minunile rugăciunii şi prevederea păr. Ioan

Prin gimnastica sufletului neincetată la rugăciune în biserică, la drum şi în tot ceasul, în tot locul, prin o concentrare mistică în rugăciunea tainică a inimii, păr. Ioan se deosebiă cu totul de alţi oameni.—Minunile, ce se săvârşiau în urma rugăciunii lui, au dus vestea despre el nu numai în Rusia, ci şi în toată lumea.—Mii de pelerini veniau în Kronştadt ca să se vindece de neputinţele sufleteşti şi trupeşti, să asculte sf. slujbă şi predica lui să primiască binecuvântarea, să se roage cu el, iar alţii numai şi numai să-l vadă. Mare eră dragostea creştinilor pentru el, ca un răspuns bine meritat la inima plină de iubire a Părintelui.— Sute de scrisori, telegrame, poftiri de tot felul, bani pentru săraci, sau pentru alte binefaceri, curgeau mereu către Părintele Ioan.—Increderea în puterea rugăciunii lui era uimitoare şi lumea care ţinea de confesiuni şi religiuni, altele decît cea ortodoxă, se îndreptă cu scrisori către dînsul. De pildă din oraşul Bacu: „Rugaţi-vă pentru sănătatea musulmanului”; „tot poporul crede în Sf. Voastră, scrie un neamţ—şi se roagă pentru sănătatea copilului său”. — „Rugaţi-vă pentru mine” scrie cineva din Noua Zelandă, nesemnînd numele. Vestea despre credinţa, cucernicia şi puterea rugăciunii sale l-a făcut stimat şi de familia împărătească a ţarului Alexandru al III-lea ce purtă titlul de Impăciuitoar.—Acesta, suferind de o boală grea şi simţindu-şi apropierea sfîrşitului, l-a chemat pe părintele Ioan spre a-l mărturisi şi a-l cuminecă,—Apoi după săvîrşirea tainei l-a rugat să-şi așeze minile sale pe capul lui. Liniştindu-se puţin, ţarul, cu glas vesel, a vorbit către Părintele: «Prea Cucernicia ta

1 Ieromonahul Mihail: „Bibliografia păr. Ioan Kronştadtschi”.

ești iubit de poporul rus”. «Da, a răspuns, poporul măriei Tale mă iubește». «Vă iubește a adăugat țarul, că știe cine sunteți și ce sunteți»,— cuvinte autentice ale țarului, destăinuite de Păr. Ioan.¹ Cu cită dragoste îl întâmpină pe el poporul, țărani și intelectualii la orice gară în călătoriile sale prin orașele mai de văză ale Rusiei! În toată dimineața se opriă în cale la vre-o biserică apropiată și săvârșia Sf. Liturghie, cuminecîndu-se singur și pe poporul doritor.

Tot timpul acesta Părintele Ioan îl petrecea în rugăciuni pentru cei bolnavi sufletește și trupește, mîngîind, predicînd, binecuvîntînd poporul, întărîndu-i pe toți în credință prin cuvîntul și pilda sa. — În urma indicației biografiei Ieromonahului Mihail, Păr. Ioan, după numeroase poftiri, a cercetat orașul Voronej, în anul 1895, oprindu-se aci două săptămîni la Prea Sfințitul Serafim Ciceagov, fost al Chișinăului. — La Harcov a fost în anul 1890, la Chiev în 1893, la Vilna și în orașele de pe Volga în acelaș an. — În anul 1894 din nou a cercetat localitățile de pe Volga. — Spre satul său natal, Sura, el în tot anul vara, către sfîrșitul lunii Mai sau începutul lui Iunie făcea un pelerinaj pentru a se închină țărinei mormintelor părintești. — Poporul îi făcea prețuitului păstor întîmpinări regale. — Zeci de mii de oameni ieșeau înaintea lui, copiii întindeau către el minile, ridicați de mamele lor, pentru a fi binecuvîntați. — Se întîmplau și numeroase cazuri de vindecări ale bolnavilor. — Inimile celor puțin credincioși se înviorau. Toată slava aceasta Părintele Ioan o datoră faptului că toți vedeau în el, și în adevăr se sălășluia într’însul, o serioasă putere a moralei creștine. — Blîndețea sa, simplitatea credinții și graiului său, căldura dragostei nefățarnice către aproapele, copleșiau lumea. — Iată cu ce duioșie vorbiă el către popor: «Vă salut pe voi, fraților și surorilor! vă salut pe voi părinților, mamelor și copiilor! vă salut pe voi prietenilor!» Cu cită căldură, prietenie și sinceritate a adresat aceste cuvinte! Cu ce dragoste le-a rostit! „Cînd am văzut atît de mare adunare ce l-a înconjurat pe părintele Ioan, am întrebat pe un doctor de flotă din Kronștadt, prin ce se explică influența morală a lui asupra mulțimii? Cetățeanul inteligent mi-a răspuns: «prin nespusa lui iubire către aproapele». Părintele Ioan

1. Ediția V. P. „Stilpul Bisericii ortodoxe, dreptul și de tot poporul stimatul păstor“.

arăta foarte multă dragoste către copii, în deosebi către cei bolnavi. Cu ce milă, căldură și duiosie îi mîngîia, apoi se ruga pentru ei. — El împărtășia părerea că în multe cazuri copiii nevinovați suferă din cauza păcatelor părintești. În asemenea cazuri, cu indignare privind spre inimile lor, zicea: „Ah! mamelor, mamelor!” În anul 1901, el al cercetat colonia leproșilor, a societății de luptă contra leprei, la 25 de klm. depărtare de gara Moloscovița pe calea ferată baltică. — Cu cîtă milă sfătuiă el pe bieții leproși și-i mîngîia! Cu ce dragoste vorbiă cu părintele Teodor P., ce se găsiă aici bolnav. Pina la atitea a înrîurit venirea lui, încît în urmă unei scurte rugăciuni între ei și după un cuvînt despre lepra duhovnicească, toți bolnavii plîngeau cu hohote. — «Dacă Păr. Ioan n'ar fi fost plin de credință în milostivirea lui Dumnezeu, din el ar fi curs sînge, pînă la atît era el de simțitor către durerea străină», — ne povestește un admirator al său și aceasta e adevărat.¹

Reținem cîteva cuvinte din convorbirea Păr. Ioan cu egumenia Taisia² a minăstirei Leușin. — „Cît trăește omul, nu e slobod de ispite și patimi cari-l înconjoară în lume. — Amintire însă a focului nestins, ajută la alungarea lor“. „Orice păcat săvîrșit cu voe sau fără de voe îngreuiază sufletul și-l neliniștește. Ce greu e să ne restabilim, să ne ridice la starea dela început! E nevoie îndată de o pocăință tainică. «Va striga către mine și-L voiu auzi», — zice Domnul. Dumnezeu știe neputințele noastre. — El e gata a ne iertă nouă, dacă ne căim și-i cerem iertare. Nu trebuie să ne descurajăm și să ne oprim cu gîndul la păcatul săvîrșit, ci îndată să ne căim, amintindu-ne milostivirea lui Dumnezeu. Atunci ne va cuprinde smerenia și înfrîngerea inimii, dar nu tristețea gîndul abătut și desnădejdea. Pe cea dintîi Dumnezeu nu o va nimici, nici nu o va părăsi. „Cu nimic nu vei păstră pacea cu Dumnezeu, cîștigată prin pocăința și mila Lui, ca prin băgarea de seamă cu grijă către sine și prin neîncetata amintire despre Dumnezeu“.² Prin credință în puterea rugăciunii Păr. Ioan a descoperit locul de săparea unui isvor lingă minăstirea Leușin ce nu aveă apă. Acest isvor s'a dovedit a fi minunat prin vindecarea unui tînăr călcat de cai, cu numele Denisov Pavel, care după spălarea miinilor în această apă s'a vindecat în anul 1895. E de mirare că foarte mulți oameni, după

1. Ieromonahul Mihail.

2. Din lucrările egumeniei Taisia anul 1895.

adresarea personală către Părintele Ioan prin scrisori, sau telegrame, de a se rugă pentru ei, se vindecau minunat de bolile și neputințele lor. — Ce era cu neputință la oameni, era cu puțință la Dumnezeu. Unde toți doctorii de pe lume nu puteau ajuta, singura rugăciune cu credință a Păr. Ioan era în stare să ridice din pat orice bolnav. Să redăm câteva cazuri mai caracteristice de asemenea vindecări minunate. În anul 1887, la locuitoarea M. T., din Petrograd de pe insula Vasiliev, s'a săvârșit în urma rugăciunii Păr. Ioan, următoarea vindecare. Ea avea o fetiță de 12, ani oarbă din naștere. T. s'a dus cu fiica sa la păstorul din Kronștadt și acolo, după rugăciunile sale, oarba pentru întâia dată a simțit strălucirea luminii. Iar peste câteva zile a văzut foarte bine, avind puțință nestingherită să urmeze școala. — În jurnalul „Vestitorul Kronștadtului” din anul 1840, locuitorul G. A. din orașul Kronștadt, — declară, că el s'a vindecat de reumatism fără leac, cu rane peste tot corpul, stînd înainte de aceasta șase luni nemișcat în pat, iar după săvîrșirea sfintei ape în casa sa și o rugăciune ferbinte a Păr. Ioan, la trei zile s'a vindecat cu totul de boala sa. — M. Zaițeva, o intelectuală rusă, povestește că în anul 1890, în timpul vizitării orașului Voronej de către Păr. Ioan, s'au petrecut aci numeroase vindecări ale bolnavilor și în rîndul lor era și o spălătoreasă, O. Stupina, ce suferia de un reumatism acut, căpătat prin răceală dela căderea ei sub ghiață în rîu iarna. — Ea avea aiureli mari în tot timpul, picioarele nu le simția deloc. — La împunsăturile lor cu acul, ea nu simțea nimic. După rugăciunea de două ori a Părintelui, ea a cunoscut o puțină ușurare: M. Zaițeva a rugat pe Păr. Ioan a treia oară să binecuvinteze pe Stupina de departe, să umble, căci bolnava trăia departe, iar Părintele avea treabă. — Atunci el a zis : «O binecuvintez să umble în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, amin». — Ducîndu-mă la Stupina, i-am povestit că Părintele Ioan a binecuvîntat-o și spre mirarea tuturor, picioarele ei, pînă atunci înlemnite, s'au mișcat. Și pînă în prezent ea umblă sănătoasă. O femeie N. F., era în așa măsura bolnavă că nu putea deloc să-și facă cruce cu mîna. — La 8 Iulie 1890, spunîndu-i întîmplător scîrba aceasta Păr. Ioan, după o scurtă rugăciune, a bătut-o de câteva ori peste umăr. De atunci mîna bolnavei e deplin sănătoasă. — Tot în urma rugăciunii Păr. Ioan către Dumnezeu, în anul 1890, scrie A. N., el s'a vindecat de oftică, complicată prin

vărsări de sînge pe git. În Februarie anul 1889, în familia N. din Petrograd, s'a vindecat un tînăr de oftică galopantă cu umflături ca de dobric peste tot trupul, la care medicii nu puteau da nici un ajutor. În urma unei scrisori către Părintele, de a se ruga pentru el, s'a însănătoșit. — Z. V., minier explorator de aur în Urali, printr'o nenorocită întîmplare, a fost de viu îngropat în adîncurile pămîntului.

Desgropat îndată de lucrătorii săi, el nu da nici un semn de viață. Medicii i-au prezis sfîrșitul. Rudele au trimis o telegramă la Kronștadt. La ceasul 2,45 minute, sau după ceasul Petrogradului 2,15 minute, el a răsuflet ușor și a deschis ochii. Toți s'au bucurat. Seara a șezut în pat, iar peste cîteva zile s'a vindecat.

A doua zi s'a primit telegrama Păr. Ioan că la ora 12,15 s'a săvîrșit Te-Deum pentru sănătatea lui. Eră aceiaș clipă în care a răsuflet Z. V. Degrabă, el singur a plecat special la Kronștadt, pentru a mulțumi părintelui și de a se ruga împreună cu el lui Dumnezeu. În anul 1890, în urma rugăciunii săvîrșite de departe, s'a vindecat minunat un oarecare A. P. S. V., ce suferia de o boală fără leac, despre aceasta s'a scris în numărul 27 18, 912 și multe vindecări povestite periodic s'au petrecut și în străinătăți, în urma scrisorilor sau telegramelor către Părintele Ioan, dar foarte multe sunt cari s'au tipărit, însă nu s'au dat la iveală. Și în Basarabia eră vestită slava acestui păstor. În comuna mea de naștere Bogrești, județul Orhei s'au îmbolnăvit pe rînd două femei de paralizie generală. Una este vecina casei părintești Maria Talmazan, iar alta Maria Stratan. Bunicul nostru Alexandru Petică, cîntăreț cucernic ce a slujit 50 de ani, decorat cu medalie de aur pentru muncă, a sfătuit pe soții lor să trimeată o telegramă păr. Ioan, căci medicina eră de prisos în asemenea cazuri. A doua zi femeile umblau tefere, mulțumind lui Dumnezeu pentru mila Sa și au trimes prin poștă cîte 5 ruble la Kronștadt. E de mirare că bunicul meu A. Petică, în ceasul morții păr. Ioan, deși nu-l cunoșteă, l-a visat venind și luîndu-și rămas bun. Dimineată la 20 Decembrie anul 1908,—căci noi toți eram veniți acasă dela școli în vacanța Crăciunului,—bunicul ne povestește că l-a văzut în vis în spre ziuă pe părintele Ioan Kronștadschi și crede că el ar fi răposat. Ceasul visării bunicului a fost în adevăr ceasul morții păr. Ioan. Deci puterea credinței are o legătură electrică

tainică prin telepatie, chiar pentru persoanele ne dedate cu idealul, crezul și morala comună. După propria mărturisire a cunoscutului părinte Ioan Andronic, consilier eparhial la Chișinău socrul său suferiă de o paralizie a trupului. Nici nu trăiă, nici nu muriă și în urma unei telegrame trimise către părintele Ioan Serghiev, bolnavul s'a deslegat de vieață.

Sora părintelui Ioan Andronic, Eufrosinia, de 22 ani s'a îmbolnăvit în anul 1902 în luna Aprilie de vărsat negru. Temperatura se urcase la 40 grade. Tot trupul și fața eră presărată cu bube. Nu eră nici un mijloc de scăpare. Neamurile și-au adus aminte de păr. Ioan Serghiev și îndată i-au trimis o telegramă cu rugămintea de a se rugă pentru bolnavă, fecioara Eufrosinia. A doua zi Eufrosinia s'a vindecat deplin și semnele ce rămîn de obicei pe mîini și pe față i-au perit. Se știe că această boală este complicată, îndelungată și fără leac, mai cu seamă atunci cînd nu se vaccinează. Păr. Ioan Andronic a vizitat personal pe protoiereul Ioan Serghiev la Kronștadt, a luat parte la sf. Slujbă, a vorbit cu el. Sf. Sa povestește că protoiereului Ioan Serghiev i-a lăsat expresia unui mic om de stat, uscățiv și slab. Cînd se află el în Kronștadt, soția sa născuse o copilă, la 7 Septembrie 1903, numind-o Maria, în cinstea Maicii Domnului ce se sărbătoria a doua zi. Păr. Ioan Andronic se oprise cu gazda la o oarecare Maria Milcovscaia, ce închiriă casă pentru vizitatori. În fiecare an, la ziua nașterii Maicii Domnului 8 Septembrie, la sărbătoarea onomastice sale, totdeauna invită la masă pe Protoiereul Ioan Serghiev care aci întii săvirșiă sfințirea apei. Acuma, venind mai tîrziu la el, repede s'a întors către păr. Ioan Andronic și arătînd spre stăpîna casei, a zis: «Uitați-vă, ea vreă să stea în rînd cu Maica Domnului». În alți ani el nu vorbise așa cevă. Pe urmă numai păr. Ioan Andronic a înțeles că aceasta s'a vorbit despre copila sa nou născută, căci protoiereul I. Serghiev a adăugat: «numele nouilor născuți trebuie numiți nu în cinstea Maicii Domnului, căci ea e rugătoare pentru toți creștinii, ci în cinstea altor sfinți și mucenici ce pot fi rugători anume pentru fiecare creștin». Intorcîndu-se acasă, a găsit copila sa nou născută cu numele Maria, pe care l-a schimbat în cinstea sf. Mariei Magdalena. Peste un an a primit dela prot. Ioan Sergei iconița Mariei Magdalena pentru copilă, petrecîndu-se toate acestea fără știrea unuia de altul. Aci lim-

pede se vedeà darul cunoștinței inimilor și a gândurilor omenesți la păr. Ioan Serghiev, darul prevederii. De atunci familia păr. Ioan Andronic, păstrează portretul protopopului Ioan Serghiev Kronștadschi, trimis personal de el și toată izbînda casei sale se explică prin rugăciunile și iubirea marelui sfînt Păstor. Despre darul cunoașterii gândurilor și a inimilor la păr. Ioan, distinsul I. Scegllov mărturisește că la cea dintîi întîlnire cu el a fost distrus și nimicît prin adîncă pătrundere a tainelor inimii și a cunoașterii lui. Acest om, care numai a intrat întîia oară, și m'a văzut, peste vre-o cinci minute, vorbià cu mine așa că par'că ar fi trăit sub acelaș acoperiș cu mine 10 ani; dar cu ce glas vorbià el, căci mi se muia inima ca ceara. Se descoperia copilărește, lacrămile fără voie îmi stingeau gîtul, oprindu-mi eșirea cuvintelor clocotite ale destăinuiri.

În urma convorbirii sale scurte, păr. Ioan m'a sărutat pe frunte zicînd: «De încredere îți mulțumesc, hulubașule!» Această impresie fină și neștearsă va fi în amintirea întregii mele vieți și poate să moară numai împreună cu mine. E interesant cazul celor doi tineri cari au venit în Kronștadt să se distreze puțin, să petreacă timpul, să mai flecăriască cu păr. Ioan. Au sosit la casa lui, au sunat, glumind obraznic pe socoteala credincioșilor adunați aci; unul zicea că aceștia așteaptă mișcarea apei, altul a venit să se vindece. Înminînd servitoarei cărțile lor de vizită așteptau, vorbind palavre, vre-o oră sau două între ei. Intorcîndu-se servitoarea, au întrebat-o cu nerăbdare de ce nu iese păr. Ioan? I-a dat ea cărțile de vizită? Ea a răspuns că le-a dat, însă păr. le-a asvîrlit în coș. Atunci, nedumeriți, au privit unul la altul, zicînd servitoarei să spună Părintelui că ei au așteptat; 3 ceasuri peste puțin iar vine servitoarea cu două pahare de apă în mînă și cu cîte o linguriță de ceai în fiecare. Iată părintele v-a trimis, dumnea-voastră. El deja a plecat la sobor. Incetîșor, au ieșit ei tiptil, mai bine zis s'au dat cu spinarea înapoi și-au luat din tindă paltoanele și au plecat. Li se părea că toți știu întîmplarea lor, rîd de ei, că și copiii îi arătau cu degetul. Tinerii, într'un suflet fără a se uita înapoi, au fugit spre vapor și numai aci, cînd cereau bilete, au văzut că sunt fără pălării și cu paltoanele pe dos. Ei tremurau ca de friguri și mult timp după aceea au ținut minte călătoria lor la Kronștadt spre a trîncăni cu părintele Ioan. Alt caz: venind la o casă pentru rugăciune, păr. Ioan se întoarse pe

neasteptate către un domn și, pătrunzându-l cu privirea, îl întrebă: când s'a cuminecat? Fără a aștepta răspunsul, îi zise: «Trebuie să vă grijiti, veniți la mine și vă veți cuminecă». La mulți le părea stranie această vorbă. Dar peste o lună de zile totul s'a lămurit. La o săptămână persoana aceasta a împlinit sfatul părintelui, iar peste două a murit grabnic din picioare. Încă un caz interesant de prevedere și presimțire a păstorului din Kronștadt. Trei tineri, voind a luă în bătae de joc religiozitatea, rugăciunea și vindecările părintelui Ioan, s'au sfătuit a se preface unul din ei bolnav, altul să-l invite și al treilea să plîngă la patul bolnavului. Ca de obicei, nerefuzînd nimănuia, părintele întrebă: «Unde e bolnavul dumneavoastră, accentuînd intenționat ultimele cuvinte. Prefăcutul bolnav se văită. Părintele Ioan a căzut în genunchi în mijlocul camerei, căci n'a văzut nici-o icoană pe pereți și ridicîndu-și ochii în sus a rostit următoarea rugăciune: «Doamne, trimite-le după credința lor, amin» și a eșit. Cu hohote de rîs s'au întors colegii falsului bolnav. «Vanea, Vanea, scoală-te, părintele s'a dus». Nenorocitul însă nu se prefăcea. Il cuprinsese o paralizie grozavă și deja el eră un cadavru viu. Limba, mîinile și picioarele lui nu se mișcau, numai stăruitoarea sclipire din ochi arăta că tînărul e viu și vrea să spună ceva. O groază a năpădit tinerii ce au voit să ridă de păstor. Ei nu înțelegeau ce se petrece în jurul lor. Și numai cînd și-au venit în fire, s'au uitat unul la altul și cu amar au plins asupra cadavrului viu al colegului lor. «Vanea, Vanea, iartă-ne, noi am vrut să ridem de Dumnezeu». Au trimis după medici. Trei doctori au stat toată noaptea la capul tînărului și au hotărît că această paralizie se vindecă numai cu anii, dacă se mai poate vindecă.— «Cred că mare nenoroieire a lovit pe colegul dumneavoastră, tot sistemul lui nervos e sdruncinat» — spuneau medicii. Tinerii plîngeau, nedescoperind medicilor adevărul. Cu primul tren ei au plecat la Kronștadt. Pînă seara au așteptat la casa părintelui Ioan. Servitoarea a ieșit să le spună că părintele nu e în stare să le facă nimic. Toată noaptea au stat ei înaintea clădirei acesteia negre. Numai dimineața, cînd s'a arătat părintele Ioan, ei s'au aruncat la picioarele lui, rugîndu-l să-i ierte. Bunul păstor a ridicat tinerii și le-a zis să meargă la Biserică. Aci, după săvîrșirea sf. Liturghii, lîngă icoana sf. Nicolae, 2 ceasuri le-a cetit o morală în care arăta fapta lor urită a nerespectării celor bătrîni, do-

vedindu-le cu citate din sf. Evanghelie etc. «Acum să ne rugăm», a rostit el, după ce a isprăvit cu morala. Niciodată nu s'au rugat tinerii ca acum. Sf. icoană le părea un chip viu care-i privea întâi cu suspinare, apoi din ce în ce mai cu milă. Duceți-vă cu Dumnezeu și pe el să-L slăviți», a zis părintele. Tinerilor ca un munte li s'a lăsat de pe umeri. Ei aveau o bucurie, o bucurie nespusă, totul li se părea într'o lumină deosebită. Ei au venit acasă, către seară a doua zi. Le-a deschis ușa colegul lor paralizat. Mare le-a fost bucuria, văzându-l sănătos. În timp ce ei se rugau la icoana sf. Nicolae cu părintele Ioan, colegul lor s'a simțit mai bine. Intuiția lui mișcare a fost ridicarea minii drepte pentru a-și face semnul sfintei cruci.¹

După declarația lui Golitsov, în urma rugăciunii păr. Ioan, s'a curmat o boală molipsitoare și mortală de vite, epidemia, ce bîntuia cu putere pe timpul lui. Călătorind în tren spre Oranienbaum cu păr. Ioan și șezînd de vorbă, îndată el s'a sculat și pironindu-și privirea înainte, a ridicat în sus mina dreaptă și cutremurînd-o cu amenințare, tare a strigat: «Să vă opriască pe voi Domnul Dumnezeu», povestește egumenia Taisia. Apoi așezîndu-se pe bancă, cu o privire blîndă m'a întrebat: «Ce maică, tu nu te-ai speriat?» «M'am speriat, am răspuns eu, dar îndată am priceput, că porunciți demonilor». «Da, maică, da, însă ce să vorbim de asta». Altă dată, trecînd prin oraș în trăsură cu păr. Ioan, povestește aceeași maică, ne-am întîlnit cu o procesiune. Un cal ducea carul cu sicriul mortului; 8 sau 10 oameni îl petreceau. Îndată păr. Ioan, uitîndu-se lung spre procesiune, s'a schimbat la față. Numai după ce s'a depărtat ea, liniștindu-se, a început a-și face cruce. Și apoi mi-a zis: «Ce îngrozitoare e moartea bețivilor!» Crezînd că părintele cunoaște pe răposatul, îl întreb: «Dar sfinția voastră îl cunoașteți, părinte?» El a răspuns: «Tot așa ca și tine». Neînțelegînd nimica, i-am lămurit că nici eu nu cunosc pe nimeni din cei ce-l petrec. «Și eu la fel a zis el, dar văd dracii ce se bucură de sufletul pierdut al bețivilor». Ascultînd odată tilcuirea evangheliei de către păr. Ioan pe vaporul, ce mergea pe Volga, igumenia Taisia l-a întrebat dacă mîna ei e miluită, iertată de Dumnezeu pe cealaltă lume, căci se opunea dorinței sale de a pleca

1. Ediția V. P. Biografia anul 1915.

la minăstire. Păr. Ioan a zis: «Roagă-te», ațintindu-și privirea înainte. A trecut o jumătate de oră. Indată s'a întors către mine, pronunțînd: «ea e iertată». Maica Taisia uitase despre ce e vorba și l-a întreat despre cine vorbește el: Părintele Ioan zice: «Dar tu de cine m'ai întreat, nu de mîna ta? Iată eu îți spun că ea e miluită. «Taică părinte, continuă ea, vorbești ca cel ce a primit investire de sus». «Dar cum altfel? Căci despre asemenea lucruri nu se poate vorbi fără investire, cu aceasta nu se glumește». Cine va contestă innaltul grad ale prevederii și al pătrunderii în tainele invizibile misterioase ale lumii spirituale de către păr. Ioan Serghiev și legătura lui cu ea?¹

CAP. IX.

Convorbirile păr. Ioan cu păstorii.

Cu prilejul venirii păr. Ioan în orașul Nijni Novgorod, prea sfințitul Nazarie l-a rugat să împărtășiască din bogata experiență cu păstorii lui din eparhia sa, să-i învețe cum și prin ce căi pot ei înrîuri asupra inimilor păstorilor în lucrul credinței și al moralei. Părintele Ioan a început așa: «Prea cinstiți părinți și frați de păstorie! Singuri voi, cum văd, sunteți oameni înfrumusețați cu fețe cărunte. Inseamnă că sunteți bogați înși-vă de experiența vieții. Eu n'am ce vă învăța. Dar fiindcă voi mă întrebați cum am ajuns eu la acțiunea binefăcătoare asupra inimii omenesti, voiu spune: eu mă silesc să fiu păstor cu inima curată nu numai în cuvinte, ci și în faptă. De aceia, observ cu strictete după mine, după lumea mea sufletească, după lucrarea mea lăuntrică. Și eu zilnic port jurnalul, unde îmi scriu abaterile mele dela împlinirea legii Domnului. Toată ziua eu lucrez de dimineața pînă tîrziu seara. Slujba mea pastorală o împlinesc nu numai în Kronștadt, ci se întimplă să călătoresc adesea și prin felurite localități ale Rusiei. Pe mine în toată ziua mă asediază oamenii cu poftiri și cu rugăminți, așa că uneori mi se face greu, parcă n'aș vrea însă îndeplinesc, silindu-mă a împacă pe toți cei ce mă roagă. Oriunde ași fi, dar mai cu seamă în Kronștadt, eu zilnic săvîrșesc liturghia și cu inimă curată, cu sirguintă și cu cucernicie, aduc jertfă sfîntă și fără de sînge lui Dumnezeu pentru păcatele mele și ale tuturor creștinilor ortodocși. Cei ce se roagă văd și simt curată cucernica mea slujire și ei înșiși se pătrund de simțiri sfinte, și se roagă sirguitoar. La fiecare Liturghie

eu propovăduiesc cuvîntul viu al Domnului. În cuvîntările mele se oglindește viața mea lăuntrică, sufletul meu. Fără cruțare eu biruiesc păcatele stricăciunile și patimile omenești, mustru rătăcirile sectanților și lipovenilor. Mulțumesc lui Dumnezeu, eu singur văd fructele muncii mele pastorale. În soborul sf. Andrei ce e mare, lume vine pînă la 5000 și toată această mulțime mă ascultă ca un singur om, nici un șgomot, nici o mișcare, ochii tuturor sunt îndreptați spre mine. Cînd ies din templu, poporul cu dragoste mă înconjoară, toți cu fețele luminoase, la toți se vede o dispoziție de bucurie harică. Acestea sunt fructele rugăciunii și ale predicii mele. Scuzați-mă, prea stimați păstori, că vorbesc așa despre mine. Doamne ferește ca să vorbesc eu aceasta pentru a mă lăuda! Doamne păzește! Nu eu toate acestea le fac, ci harul lui dumnezeiesc ce sălășluiește în mine ca preot. Adesea mă invită în casele familiilor distinse și bogate, unde jertfesc mult. Cu aceste mijloace eu mă împart cu sărăcimea, ce e așa de multă în timpul nostru. Eu trimit șalii¹ mei la biserici sărace, la diferite instituții mă împart cu confrății păstori și în general cu oamenii săraci. Afară de asta, omul meu de încredere dă zilnic din mijloacele mele piine la 1000 de cerșetori. Inșă eu trebuie să vă spun, că nu la toți dau; beșivilor și în deobște cui se nădăjduiește numai în picioarele sale, la așa fel de cerșetori eu nu le dau. Adesea îmi aduc la mine bolnavi, așa ziși îndrăciți și poftesc ca să mă rog pentru ei. În asemenea cazuri, eu lucrez prin simplitatea credinței mele. De obicei acești bolnavi sunt foarte neliniștiți. Cînd îi aduc la mine, atunci ei scapă, se dau îndărăt și totdeauna către aceasta cum am observat, închid ochii. Dar eu le poruncesc să-i deschidă și fiindcă bolnavul nu-i deschide, atunci eu mai apăsăt cîr: «Deschide ochii», și totodată eu singur îndrept spre el privirea mea. Bolnavul în sfîrșit deschide ochii, iar eu privind în ochii lui zic: «În numele Domnului nostru Iisus Hristos îți poruncesc să ieși din el» și binecuvintez bolnavul. Acesta se liniștește, începe a se ruga și eu îl împărtășesc. O, fraților, mult har ne e dat nouă dela Dumnezeu și dacă noi vom păzi acest dar al lui Dumnezeu, suntem nebiruiți. Iată, prea cinstiți frați păstori, cum eu slujesc întru slava Domnului, pentru mărirea Bisericii lui Hristos și pentru lăfîrea credinței ortodoxe. Toate acestea vi le vorbesc vouă sincer ca unor

1. Șal = ½ copeică (monedă rusească).

frați de păstorie, în urma dorinței voastre și spre folosul slujirii pastorale a sfintei Biserici și a neamului». Iertându-se cu preoții la plecare, s'a sărutat cu fiecare din ei, zicînd: «Cel ce sfințește și cei sfințiți dela unul sunt toți, să dăm prea cinstiți frați păstori unul altuia frățească sărutare». Să redăm altă convorbire a păr. Ioan cu păstorii. Aceasta a fost în orașul Sarapul, în urma invitării episcopului Mihei, la 21 Iunie anul 1904. După cîteva cuvinte introductive, părintele Ioan s'a adresat către preoți în modul următor: «La voi, frații mei conslujitori, fără îndoială se ivește în suflet o întrebare, de unde am eu așa îndrăzneală să cutreer toată Rusia să fac rugăciuni pentru toți care doresc? Poate ca cineva să numiască aceasta drept obrăznicie. Dar eu, fraților, nu m'aș fi hotărît la asemenea lucru, dacă n'ași fi fost chemat către aceasta de sus.

Lucrurile așa s'au petrecut. Cineva în Kronștadt s'a îmbolnăvit. Cereau ajutorul meu de rugăciune. Eu deja atunci aveam obiceiul ca nimănui să nu-i refuz cererea. Am început să mă rog, predînd bolnavul în mîinile lui Dumnezeu și cerînd dela Domnul împlinirea asupra bolnavului a voiei Sale sfinte. Însă, pe neașteptate, vine la mine o bătrînă pe care de mult o cunoșteam. Ea era o femeie cucernică, adînc credincioasă, ce toată vieța sa și-a petrecut-o creștinește, și în frica lui Dumnezeu și-a sfîrșit zilele sale. Venind la mine, ea cere neapărat ca să mă rog pentru bolnav, decît pentru însănătoșirea lui. Imi amintesc că atunci aproape m'am speriat: «Cum pot, gîndeam, să am așa îndrăzneală?» Dar bătrîna credea cu tărie în puterea rugăciunii mele și nu s'a lăsat. Atunci eu am mărturisit înaintea lui Dumnezeu nimicnia și păcătoșenia sa, am văzut voia lui Dumnezeu în tot acest lucru, și am început a cere vindecare pentru sine dela Dumnezeu, de a mă ruga pentru acela ce va cere aceasta. Și acuma eu singur știu și alții îmi comunică, că săvîrșesc vindecări în urma rugăciunii mele. În deosebi sunt uimitoare vindecările îndrăciților, ce totdeauna grozav sufăr. Se întîmplau cazuri, că uneori aducea un asemenea prizonier duhului rău, ce vărsă din el hule, totodată vorbind fără conștiință și legătură. Însă în urma citirii rugăciunilor asupra lui, bolnavul devine voios, liniștit, primește cu bucurie sf. Taine, de care înainte, cu toate puterile, stăruia să fugă. Și e semnificativ că așa fel de bolnavi aproape nimic nu țin minte dintr'aceia ce au vorbit în

stare de îndrăcire. Lucrul vădit e, că ei atunci îndeplineau o voință străină, protivnică cu totul voiei divine. «Adesea demonii îndelung își apără stăpînirea lor asupra bolnavului deținut de ei, îndelung se împotrivesc. Atunci bolnavii rostesc cuvintele: «Noi suntem învechiți, noi de mult avem stăpînirea asupra lui»; dar puterea lui Dumnezeu de care se cutremură demonii, îi biruește. Despre starea mea sufletească, pot să vă spun vouă, că eu îndeplinesc vechiul mare principiu: «Nosce te ipsum», cunoaște-te pe tine însuși. Acesta e cuprinsul vieții mele, și pînă în prezent eu nu conțin a mă cunoaște pe mine. Prin asemenea conștiință de sine eu îmi cunosc neputința mea în toate privințele și asta mă face să mă smeresc. Drept, că toate cîte le-am de făcut le lucrez bine, lucrez din mila lui Dumnezeu. Și ajutorul dumnezeesc eu îl văd asupra mea în toate. Și mă socot pe mine cel mai neglijent și rău din păstorii ruși, căci dacă asemenea daruri dumnezești de mine primite ar fi la alt careva, cu atît mai mult decît mine el ar face bine. Neconținută studiere a naturii mele mă silește să fiu neîncetat cu pază după mine și neîncetat a cere lui Dumnezeu ajutorul lui haric, pentru curățirea păcatelor. Această știință a neputințelor mele omenești, mă silește să ajut și altora, să mă rog pentru ei, să-i compătinesc, să-i iert etc. Mai cu seamă e de preț pentru umie studierea firii mele omenești, căci prin ea eu cunosc cele mai de căpetenie însușiri dumnezești. Eu pe mine mă știu, am cercat, întrucît Domnul nostru e milosîrd, îndelung răbdător, atotputernic, grabnic ascultător spre ajutorul nostru. El e izvorul sănătății noastre sufletești și trupești, a curăției duhovnicești, a puterilor spirituale. Însă nu, fraților, continuă părintele,¹ nu duc un chip ascetic de viață. Nu credeți că aceasta o număr, ca ceva vrednic de imitare, nu; însă dacă eu mi-ași fi aranjat viața în împrejurări mai ascetice, în activitatea mea ar fi fost mai multe succese. Condițiunile serviciului meu mă lipsiau de putința spre a fi ascet. Eu citesc și gazete, dar adesea mi se face jale de timpul pierdut. Multe se scriu acolo de prisos și cu desăvîrșire nefolositor. Iată însă ce eu totdeauna citesc numai decît: canoanele, cari sunt puse la Utrenje zilnic. În citirea asta, dacă se poate zice, eu mă educam în viața bisericească. Și ce nemărginit, ce adînc conți-

1. Toată convorbirea se compune din povestiri separate ale părintelui despre sine, care după conținut nu se prea legau bine între ele.

nut se află în canoane, a amintirilor acestea zilnice ale marilor chipuri de drepti, ale vieților sfinte, ale nevinovăției lor! Prin asemenea citiri sufletul se deprinde puțin câte puțin cu viața bisericească, cu amintirile bisericesti, puțin câte puțin se pătrunde cu dispoziția acelor oameni, pe care îi ferește sf. Biserică, se luminează, conținește a fi închis în sine; se face puternic în luptă cu păcatul și de și-ar impune cineva ca o datorie zilnică să citească canoanele, cum el în fiecare zi s'ar ridică pe scara vieții duhovnicești, s'ar înălța din putere. Inșă eu iubesc mai cu seamă a citi sf. Scriptură, ambele Testamente. Eu nu pot trăi fără această citire. Cită hrană se află aci! Cite legi ale sufletul omenesc se descopăr! Cite îndrumări poate să capete aci omul citind spre reînnoirea spirituală, spre renașterea din rău în bun! In deosebi e necesară Sf. Scriptură predicatorului. Aci sunt nesecate izvoare pentru predici. Numai să știi a te instrui pe sine și pe alții a învăța. Iată, fraților, ce Dumnezeu, mi-a poruncit să vă spun vouă» — a pronunțat părintele îngîndurat. -- «Eu n'am cugetat înainte ce să grăesc, inșă am vorbit numai aceia ce mi-a pus Dumnezeu pe suflet.» Atunci, unul din cei de față l-a întreat: «Să-mi spunei, părinte, în timpul neconținutelor călătorii, cu ce umpleți vremea slobodă? Oprirea și varietățile ei nu vă produc impresie?» «Eu mă rog, eu neconținut mă rog» — a pronunțat iute păr. Ioan. «Eu nici nu înțeleg cum poți să petreci timpul fără rugăciune. In adevăr rugăciunea e respirarea sufletului.»¹

— «Să spunei Părinte, continuă întrebătorul, ce vă face în timpul Liturghiei așa de concentrat la rugăciune, cînd uneori împrejur e așa de multă neorînduială și tot ce poate amestecă rugăciunea?»

— «La aceasta eu am ajuns numai prin deprindere. A te învăța repede, a te concentra la rugăciune a te stăpîni, e o mare problemă. Prin calea îndelungatei lucrări asupra ta, este chip de

1. Iată o oarecare ilustrare de neîncetată rugăciune a Părintelui: l-a invitat pe el să se fotografieze în grup. El s'a unit. In timpul diferitelor pregătiri ale fotografiei el a răsuflet zicînd: Doamne Dumnezeu nostru, (ela ce ne-ai zidit după chipul și asemănarea Ta, strălucește-ne pe noi cu lumina feții Tale." Dispoziția îndată, la toți, s'a schimbat. Peste cîtva timp cînd toți s'au așezat la ceai Păr. Ioan iarăși, pe neașteptate, ca o rugăciune, îngîndurat, a pronunțat: „Doamne, Doamne, dulceață nespusă hrănește cu adevărul Tău." La aceste cuvinte tuturor celor dimprejur li s'a tăiat orice senzație gustativă. Cuvintele lui mereu tunau în urechi și in inima tuturor.

ajuns la aceasta. E foarte necesară aci pocăința, grabnica reconstituire în sufletul tău a chipului lui Hristos, sau a crucii Domnului și deplina conștiință a întinării tale spirituale și a neputinței. După primul interogator, s'a ivit al doilea. El a zis: «Învățați-n, e părinte, să ne luptăm cu disperarea în lucrul păstoriei. Dintru început se ivește o îngrozitoare stare de deprimare dela păcătoșenia proprie. Mîinile se lasă cînd îți amintești cuvintele: «Doctore, vindecă-te pe tine». Atunci învățătorii nu vine în cap. Și în acelaș ceas deja cazi cu Duhul. «In zadar. Aici trebuie să-ți amintești de datorie. Ideia datoriei trebuie să lucreze asupra păstorului ca o necesitate, ca un îndemn. Tu ești imputernicit de Biserică tu trebuie să lucrezi. Această idee trebuie să însuflețească pe păstor și desigur trebuie să împrăștie disperarea. Și această stare e dela sine» — a răspuns Părintele. «Dar iată încă o specie de disperare, dela cugete hulitoare, ce li se ivesc în cap în cele mai sfințite clipe ale serviciului divin. Intristarea aceasta, energic a zis părintele Ioan, vine direct din îpuținarea credinței voastre. Cugetele hulitoare trebuie să le disprețuim; luptă aci nu trebuie, căci e vătămătoare; simplu, nu trebuie să băgăm în seamă! Inșă dacă oarecari cugete ne duc la disperare, asta e din slăbiciunea voinței, înseamnă că lăsați timp acestor cugete să vă stăpîniască, poate deja și vă îndulciți cu ele. De aci numai, vine întristarea! Pină la disperare nu trebuie să aduci sufletul tău! Ori, nu știți că Domnul e grabnic ascultător, cît de repede îndeplinește el toate cererile voastre? Și iată, dela început voi, prin rugăciunea fierbinte alungați dela voi toată strimtorarea sufletească. Dispoziția păcătoasă, capturată prin rugăciune la timpul potrivit, cu totul se pierde și, să ducă la disperare pe un adevărat fierbinte credincios om, nu poate». «Dar iată părinte, continuă întrebătorul—în deosebi încă o grca stare a desnădejdiei o retrăesc la vederea răului biruitor! Dar aceasta e altăceva. Și în adevăr e greu să o porți. Asemenea stare și eu adesea o simt».

«Aci trebuie să te întărești prin rugăciune și să crezi tare că Domnul e puternic să prefacă răul în bine prin căi necunoscute de noi.» Așa s'a terminat consfătuirea păr. Ioan cu păstorii din Sarapul. Mulți îi mulțumiau de asemenea clipe, neuitate pentru totdeauna. Apoi părintele a avut încă timp să mai vorbiască despre pastoratul contemporan și problemele Bisericii. Părintele

spuneà că lucrul pastoratului în timpul prezent se îngreuiază din ce în ce, lupta păstorului devine cu incetul din ce în ce mai subtilă, deci cu atât mai mult păstorii trebuie să fie la înălțimea chemării lor. Păstorul, în dispozițiunea sa, trebuie să se desfacă de orice dispoziții egoiste, să se asemene păstorilor biblici într'altor stare în duh. «De aceia păstorilor le trebuie o deplină precauție și concentrare, o răstignire deapurarea pentru turma lor». Conversația a trecut la vieața contemporană. Părintele a atras atențiunea la tonul societății contemporană. «Minunată boală a apărut acuma: pasiunea pentru distracții. Niciodată nu a fost asemenea trebuințe de distracții ca astăzi! Aceasta e cel mai bun arătător că oamenii n'au al ce trăi, că s'au desvâțat a trăi o vieață serioasă, muncind spre folosul celui lipsit, cu o vieață spirituală, lăuntrică și a început a le fi urit! Și pentru distracție ei schimbă adâncimea și conținutul vieții spirituale. Ce nebulie! Parcă sunt copiii lipsiți de rațiune! Însă distracția este un greu viciu social, o pasiune socială! Iată unde trebuie să-și îndrepte păstorii puterile lor. Ei trebuie să readucă vieții conținutul ei pierdut, să întoarcă oamenilor sensul vieții. Desigur, că spre aceasta păstorii trebuie să se pregătiască. E nevoie ca păstorii să păziască de asemenea distracții pe popor. El nu cunoaște încă distracții, poporul știe munca cinstită, sănătoasă, el știe sărbătoarea, ziua rugăciunii și a odihnei. Dar în locul odihnei lui i se propune distracții, adesea nerușinate, vătămătoare! Și cită înșelare de sine trebuie să fie la oamenii! Gusturile lor stricate, să le altoiască poporului, să le facă vieața după vederile lor. Păstorii să fie la înălțimea chemării lor.»

CAP. X.

Activitatea literară a păr. Ioan.

Scrierile Păr. Ioan Kronștadschi au fost tipărite în 13 ediții. Principalele sale lucrări se compun din cinci volume. În al' patru-lea și al' cincelea volum de sub tipar cuprinde ideile lui cu titlul «Vieața mea întru Hristos». Mai are încă câteva lucrări cu ediție anuală ce compun jurnalul său, convorbiri din ultimii ani... Intreaga literatură, excluzând opera sa cu caracter științific («Despre cruce contra lipovenilor» și «Vieața sfintei Eftimii») se împarte în două grupe: predici și jurnale intime, sau cugetarea religioasă. La orice sărbătoare, la orice ocazie extraordinară, la el se găesc scrise ci-

teva predici. Cu un cuvînt, în totalul operilor sale puse în vînzare, se cuprind: cuvîntări, convorbiri, predici și învățături ale întregului an bisericesc, la felurite prilejuri neobișnuite, la felurite evenimente. Predicile lui în tipar produc aceeași impresie ca și în cuvîntarea rostită. În deosebi cuvîntul lui e puternic în biserică, supune voința conducîndu-o spre Dumnezeu. «Noi am avut puțință personal să auzim cuvîntările Păr. Ioan — zice protoiereul Butchevici. «Ce minunate predici erau acestea. Sub cerul deschis, înconjurat de o mulțime de ascultători, ce-și încordau atenția ca să nu piardă nici un cuvînt. El vorbea de credință ca o condițiune necesară pentru a primi ceia ce cerem de la Dumnezeu prin rugăciune. Fără înfrumusețări retorice, fără figuri oratorice, fără nici o tendință spre a produce efect, predica lui se deosebea prin simplitate și ungeri, dar ce puternică și colosală impresiune a făcut ea atuncea asupra ascultătorilor! Intr'adevăr el vorbea «ca cel ce are putere», inima și credința lui făceau de prisos și netrebuitoase orice teorii de predicare.¹» Noi deja am scris despre simplitatea și frumusețea graiului a Păr. Ioan. Puterea dovezilor și a convingerii în predicile lui e covârșitoare, însă aceasta e redată nu atît în argumentări, cît în credința oratorului. Totuș, nu înseamnă că în tipar predica Păr. Ioan nu e puternică și lucrătoare, căci eșită din o inimă plină de credință și de fierbințeala dragostei, ea nu poate și aci să nu fie învingătoare. E vorba numai de grad. Cuprinzătoare, scurte, exacte, cu temei, simple, însuflețite, contemporane — iată liniile caracteristice ale predicilor lui. Ideia ce călăuzește ansamblul predicilor și cuvîntărilor sale e credința și viața, după ea. Limba predicilor e simplă, populară și în acelaș timp semnificativă prin iscusința redării în culori vii și exacte. Conținutul cel mai sublim al predicilor sale se leagă totdeauna de deducții practice, vitale. Descoperind modul de relațiune a persoanelor sfintei Treimi, predicatorul fără salt artificial, de pildă termină predica sa în așa fel: «Copiii cît mai des să-și amintească de Fiul lui Dumnezeu, Care nu știa altă voință decît a Tatălui. Deci să învețe ei întru toate a se supune părinților, etc.» Ideia creațiunei plantelor pămîntești emoționează pe Părintele, iar împreună cu el și pe ascultători prin sentimentul firesc, generos, al admirației frumuseților naturii înconjurătoare. Predicatorul se um-

1. Arhimandritul Mihail.

plea cu inspirațiunea adevăratului poet! O iubire curat creștină se oglindia în predicile părintelui Ioan. Fără voe simțiai că nu dorința slavei ca predicator, ci binele și mîntuirea ascultătorilor, pro-pășirea lor morală îl siliau să vorbiască. Cu brațele deschise el întîmpinà pe păcătosul frate, pe păcătosul prieten: Cu adevărată sinceritate și cu adîncă analiză psihologică el descoperia însușirile virtuților creștinești, dar cu o deosebită iubire, ce ajungea la înalte și în adevăr generoase exaltări; vorbià despre nevoia, amarul și suferințele omenești, despre binefacerea și faptele milei creștinești. Se vede că acest obiect și această virtute îndeosebi era apropiată inimei predicatorului. Să scoatem la iveală cîteva exemple de predici, spre ilustrarea personalității neobișnuite a Păr. Ioan. Iată un fragment din predica lui strălucită ținută la 6 Mai 1907, cu ocazia zilei de naștere a țarului rus Nicolae al II-lea, în care se arată prevederea și darul profeției lui. Impărățiile pămîntești se clatină și cad din pricina necredinței și a fărădelegilor. Nu în pace ci în neliniște și turburare trăim noi, timpuri fără Dumnezeu, fără stăpînire, timpuri de obraznice încălcări ale legilor dumnezeiești și omenești, în timpul aiurării absurde a minților, ce au gustat puțină înțelepciune omenească și s'a mîndrit pe sine peste măsură; căci știința te îngimfează, după cuvîntul lui Dumnezeu, dar dragostea te învață. Pentru toți e clar că impărăția rusă se cutremură, se clatină, e aproape de cădere. De ce împărăția rusă, atît de mare ce a fost, așa de tare și puternică, slăvită înainte, acum a slăbit, e fără putere, nimicită, s'a clătinat? De faptul că ea s'a abătut dela baza solidă și neclintită a credinței adevărate, iar majoritatea intelectualilor s'au lepădat de Dumnezeu, Care unul singur e în veșnica stăpînire. Și nu numai împărăția rusă se clatină de ateism și anarhie! Nu, se clatină și se cutremură toate împărățiile ce au părăsit credința adevărată. E, fără îndoială, că toți Rușii ce s'au abătut dela credință și Biserică se vor strică ca oalele de lut, dacă nu se vor întoarce și se vor pocăi. Ține-te, Rusie, de credință și Biserică, însă dacă te vei abate cum s'a abătut dela ea mulți intelectuali, atunci nu vei mai fi Rusie sfîntă, ci o strânsură de feluriți necredincioși, străini, ce vor tinde la nimicirea unuia pe altul.

Țineți minte cuvintele lui Hristos către Iudeii necredincioși: «Se va lua dela voi împărăția lui Dumnezeu și se va da popo-

rului ce va aduce roadele lui.¹⁾» Alt fragment la predica fericirilor: «E timpul oare să rîdem și să ne veselim cînd pretutîndena vezi scandaluri, vicii și căderi, cînd unii din frații noștri suferă de boli, tot felul de lipsuri și strîmtorări, iar alții sunt iubitori de dulceturi, de bogății, se înneacă în lux și alte vicii; nu e vremea oare să plîngem? Așa dar plîngeți pe aceia, că voi deși vă căiți și vă rugați, însă nu aduceți lui Dumnezeu roduri vrednice de pocăință, roduri de credință și dragoste, rodul blîndeței și nerăutăței, rodul abținerii, milosteniei» etc.—Alt loc caracteristic: «E oare și acum ocară, vorbire de rău, prigonire pentru dreptate pentru credință în Hristos? Este și va fi pînă la sfîrșitul lumii, răspund eu, căci n'a venit încă împărăția lui Dumnezeu în toată puterea pentru mulți, iar pentru mare parte încă cu totul n'a venit. Încă multă necurăție și nedreptate este chiar în societățile noastre creștine, încă nu e legat satana și slobod umblă pe pămînt. Tocmai acum, mi se pare, el mai mult se aruncă asupra celor ce țin de credința dreaptă. Numai că acum nu persecută prin întemnițări și chinuri, bătăi și omoruri, ci prin necredință, progres aparent, liberalism, etc. Să aruncăm o privire asupra vieții morale a societății contemporane, descrisă într'o conferință a Părintelui: — «Noi vedem că omul de azi a căzut prea adînc. În întregime s'a cufundat în senzualități, peste tot s'a legat cu patimile lumești, cu plăcerile simțurilor, a stricat rînduiala vieții, arătată de Ziditorul și în așa fel nu numai că nu urmează planului dumnezeesc al mîntuirii noastre, dar pe cît acest plan se atinge de el, sfarîmă. Priviți cu atenție la viața omului contemporan—continuă el—cît e de nefirească, cît e de necreștinească. Priviți, cum el a pervertit plăcerile simțurilor? Pentru miros și gust, în parte și pentru suflare, singur el a născocit și aprinde un fum ascuțit mirositor, aducînd prin asta un fel de neconțință cădere demonului, ce viețuește în corpul lui; infectează cu acest fum aerul locuinții sale și aerul din afară; stomacul l-a făcut idol, mulți cu totul nu țin posturile, socotindu-le grele. Petrecerea și beția sunt fenomene obișnuite. Banii sunt zeitatea contemporană și pentru cîștigarea ușoară a lor oamenii nu se sinchisesc nici de un mijloc, fie el cît de necinstit și neguros. Toate cugetările, grijile, jocurile, plăcerile cîntările, intențiile, în-

1. Matei XXI, 42-43.

treprinderile chiar învățătura — sunt îndreptate către pământ, de cer. Despre chemarea cerească, despre învățătura și vieța cerească în multe case nici pomenire nu-i. Omule creștin, unde ești tu? Cât de adinc ai căzut? In ce întunecime ai intrat de bună voe?» Cu neobișnuită strictețe privește el postul așezat de pravilile canonice bisericești încredințind și turma sa să nu-l disprețuiască căci acesta are mare înriurire asupra curăției morale. «Ce folos ție dela mîncări gustoase și băuturi? Cum nu-ți e rușine să te îngreuezi cu ele? Pentru ce tot te lași în stăpînirea simțurilor? Ori aceasta îți face plăcere? Ia seama, dulceața aparentă a plăcerilor tale e o periculoasă cursă pentru corp. Teme-te de acest laț, dacă voești să fii cu Dumnezeu, dacă voești să fii veșnic în bună stare; tu trebuie să te unești că ești dator să postești cu sufletul, să-ți aduni mintea, să-ți îndreptezi cugetul și să-ți cureți gindurile; în locul sdrențelor, adică ale faptelor necurate, să te înfrumusețezi cu haina de mult preț a faptelor bune. Postul trupesc este așezat pentru ca să fie mai ușor a posti cu sufletul.»

CAP XI.

Ce e jurnalul părintelui Ioan?

Cartea «Vieța mea întru Hristos» poate să lucreze o puternică prefacere în sufletele cititorilor. Jurnalul Părintelui Ioan este descoperirea căii spre adevăr, e valorificarea înaltă a demnității morale a omului, ca chip al lui Dumnezeu, e arătarea mijloacelor de luptă în vieța. Mărețe chipuri de nevoitori, chemați prin credința creștină, erau în timpurile trecute; astăzi imperios se cere altfel de activitate religio-morală: nici ascetism, nici îndepărtarea în pustietăți pentru rugăciune și singurătate, nici lupte duhovnicești, nici viziuni mistice, dar trebuie să astăzi oameni cari trăind între semenii oameni, să le lumineze lor prin vieța, prin cuvîntul lor harnic și viu, mintuindu-i din căi nedrepte, scoțindu-i din întunericul rătăcirilor, din afundarea în sensualități, întorcîndu-i către lumina adevărului, binelui, păcii și a dragostei, a propășirii duhovnicești, îndreptîndu-i pe toți către împărăția lui Dumnezeu. De acest tip nou de oameni, aparține personalitatea Păr. Ioan Kronștadtschi. Caracterul jurnalului se explică bine prin cuvintele ce sunt scrise în fruntea ediției lui de tipar de către însuși autorul.

Jurnalul Părintelui Ioan e înfățișarea acelor minute de trezire duhovnicească și contemplare a sentimentului cucernic, a îndreptării spirituale și a odihnei în Dumnezeu de care s'a învrednicit și care e conținutul «Vieții lui întru Hristos». Așa că jurnalul vieții sale suflet-ști, e însemnarea ideilor și sentimentelor pline de har ce se nașteau în el din cauza iluminării harice a sufletului, de care după cuvintele lui proprii: «S'a învrednicit dela atotputernicul Duh al lui Dumnezeu în minutele atențiunii adânci către sine, însuș a încercărilor de sine, mai cu seamă în timpul rugăciunii. Aceste gânduri și sentimente sunt îndreptate sau către însuș Domnul Dumnezeu în formă de rugăciune, sau către cel rău în forma convorbirilor cu sine, sau către alte persoane în forma învățaturii, narațiilor, sau ca fragmente ale operii de predicare. Unele se referă la diferite obiecte de credință și învățături morale, și au o semnificație teoretică. Adânci idei expune Păr. Ioan despre Providența divină, despre Taina Sf. Euharistiei, despre relațiile membrilor bisericii cerești și pămîntești, despre rugăciunile sfinților etc. Însă aceasta e puțin. Jurnalul Părintelui Ioan e de o însemnătate grandioasă, e școala vieții duhovnicești. În jurnalul său se dau sfaturi, se sugerează idei cu un perfect conținut psihologic. Totul păr. Ioan scrie din experiența trăită, și simțită, în scopul de a trezi și rîvna către autodesăvîrșirea și perfecționarea cititorilor. Pentru a avea rîvna idee despre jurnalul Părintelui Ioan să redăm cîteva exemple:

«De nimica să nu te superi, biruște totul prin dragoste, neajunsuri, capricii și neplăceri familiare. Să nu cunoști nimic afară de iubire. Invinuște-te sincer totdeauna pe tine, însuși găsindu-te vinovatul plăcerilor. Zi: eu sunt vinovat eu sunt păcătos. Amintește-ți că după cum tu ești neputincios așa și aproapele tău dar neputința pentru neputință se nimicește și n'ai de ce să invinuești pe cei neputincioși sau păcătoși, dacă ei își recunosc neajunsul lor. Pe diavol, puternic în rele, trebuie să-l invinuești. De ură—ca de foc fugi, nu-i da drumul în inimă; ura e totdeauna o sămîntă diavolească. Vorbește și lucrează toată dreptatea, neîndoelnic, îndrăzneț, tare, hotărît. Ferește-te de îndoeli, sfială, moleșală și nehotărîre. Căci nu ne-a dat Dumnezeu duhul fricii, ci al puterii și a dragostei. Domnul nostru e Domn al puterilor. Fraților, pregătiți-vă a vă împreună cu Dumnezeu asvîrliți deșertăciunea pămîntească. Apucați-vă de marele lucru al curăției de sine și fa-

ceți desăvîrșirea. Indrăgiți progresul credinței și al virtuții, însă nu progresul veacului acestuia. Noi pe pămînt ne pregătim pentru cer. Nu te îngriji de bani. Dacă îți vor trebui Dumnezeu cu mîna ți-i va da, ca prepelițele ți-i le va adună. A lui Dumnezeu e pămîntul și plinerea lui, lumea și toți ce trăesc în ea.¹ Caută înainte împărăția Domnului, mîntuirea oamenilor, întărire lor în credință, curățirea moravurilor; întărește-ți credința ta, curățita-ți inima, treci în buna conștiință chemarea ta, implinește-ți conștiincios toate îndatoririle tale și restul — bani, mincare, haine și altele se va adăuga ție. Omul, după cum vedeți, în cuvîntul său nu moare. Cuvîntul e nemuritor și după moarte vorbește. Eu voi muri, însă și după moarte voi vorbi. Cît e nemuritor, între oameni acest cuvînt pe care foarte de mult l-au lăsat morții și care uneori trăește în gura întregului popor. Cît e de trainic deja și cuvîntul omenesc! Cu atît mai mult cuvîntul dumnezeesc trece peste veacuri și va fi totdeauna viu și lucrător. Postește și roagă-te și vei săvîrși mari lucruri. Cel sătul nu e în stare să facă lucruri mari. Păzește simplitatea credinții și vei săvîrși fapte mari, căci totul e cu puțință celui credincios. Să ai stăruință din toată inima și vei săvîrși mari lucruri.

«Fiecare cuvînt al rugăciunii «Miluește-mă Dumnezeu», Stăpînul ascultă și împlinește numai de am zice din toată inima. La fel și toate cuvintele celorlalte rugăciuni, precum ale noastre proprii sincere rugi. „Duhul nu-l stingeți, zice cuvîntul dumnezeesc. Să țină minte aceasta fiecare creștin, dar în deosebi preotul și educatorul copiilor. Mai cu seamă ni se cuvine nouă să ardem cu duhul întru a noastră servire lui Dumnezeu și omenirii. Cît de mult am fi putut să facem pentru Dumnezeu, pentru oameni și pentru sine dacă cu credință și cu dragoste, cu sîrguință, cu rivnă și energie ne-am ocupat cu lucrul nostru și cît de puțină și cît de nefolositoare va fi lucrarea noastră dacă vom lucra fără inimă, cu răceală și fără sîrguință! O, cît de mare răspundere voi avea înaintea lui Dumnezeu pentru mine și pentru cei incredințați grijei mele! Nu îndrăzni pe nimeni să-l disprețuești pentru păcatul lui, ori să te răzbuni asupra lui, căci prin aceasta numai s'ar înmulți ranele celor ce greșesc. Cînd vedeți starea bolnăvicioasă a corpului, nu cîrțiți asupra Domnului, dar ziceți: Dumnezeu a dat, Dumnezeu a

1. Psalmi XXIII, I.

luat, fie numele Domnului bine cuvîntat.¹ Voi v'ați deprins a vă uita la corpul vostru ca la o proprietate neștirbită, dar aceasta nu este drept, căci corpul vostru e zidirea Domnului. Pentru ce Domnul a lăsat ca să fie și săraci? Pentru aceea că și pe tine după dorința ta, îndată nu te face drept. Dumnezeu ar putea să facă pe toți îndestulați, bogați, dar atunci s'ar produce mare uitare de Dumnezeu, s'ar înmulți mîndria, invidia, etc.»² Să dăm la iveală cîteva fragmente despre rugăciune, favorita temă din jurnalul său. «Fără aer, băutură și mîncare trupul moare. La fel moare și sufletul dacă rupe legătura cu tripostasnicul Dumnezeu. Însă moartea sufletului se deosebește de moartea trupului. Trupul mort se descompune, putrezește. Sufletul nu poate așa să moară; moartea lui are alte semne. Omul la care a murit sufletul, ajunge într'o stare de împietrire și nesimțire către tot ce e bun și sfînt; cu totul, zice Păr. Ioan, te faci ca bolovanul de piatră, ca butucul de lemn fără credință, fără puțință de a te putea ruga fără nădejde în milostivirea lui Dumnezeu, fără dragoste. Sufletul se află atunci într'o stare de nesimțire, că nici nu vezi păcatele tale, nu simți nici moartea, nici de judecătorul nu te înfricoșezi și nici de strașnicul Județ; tot ce e sufletesc se socoate ca nimica. Credința nu se dă fără osteneală, ea se cîștigă prin muncă. La creștinii cei leneși și negrijitori, credința nu vine. Mijlocul de a cîștigă credința e rugăciunea». Aproape în tot jurnalul său Păr. Ioan vorbește despre rugăciune. Aci el e în sfera sa, aci e inspirat. Ce e rugăciunea? Rugăciunea este înălțarea minții și a inimii către Dumnezeu, întrezărirea lui, convorbirea îndrăzneată a făpturei cu Ziditorul, starea cucernică a sufletului în fața lui Dumnezeu ca înaintea regelui și vieții vieților, uitarea pentru El a tot ce ne înconjoară, hrana sufletească, aerul și lumina, căldura înviorătoare și curăția de păcate, jugul cel bun al lui Hristos și sarcina ușoară a lui. Rugăciunea este unirea cu îngerii și sfinții ce au plăcut din veac lui Dumnezeu. Rugăciunea este apa vie, cu care sufletul, își potolește setea sa. Cînd te rogi, închipuește-ți că numai unul Dumnezeu stă în fața ta, întreit în fețe și în afară de El nimic nu este. Închipue-ți că Dumnezeu e în lume ca sufletul în corp, deși E înfinit, mai presus decît lumea, nu se mărginește în ea, — corpul tău e mic și

1. Iov. I, 21.

2. Ediția V. B. Mare Biografie Păr. Ioan anul 1935 S. P. B.

peste tot nu-l cuprinde sufletul tău mic; lumea e mare, dar Dumnezeu e înfinit mai mare și după ființa Sa Dumnezeu totul umple - «Cela ce pretutindea ești și toate le plinești». «Trebuie să ne spălăm de tină și rugăciunea este spălarea de tina nevăzută; adică a păcatelor, mai cu seamă cea făcută cu lacrimi. Numai în simplitatea inimii și fără îndoială, numai așa rugați-vă. La rugăciune fii ca un copil ce gîngurește, contopindu-te într'un duh cu spiritul rugăciunii exprimate. Unii spun: «Dacă n'ai dorință, nu te rugă. Vicleană-i înțelepciunea trupească! Contenește numai a te ruga și cu totul te vei desvîta de rugăciune. Corpul numai aceasta voește. Impărăția cerească se ia cu silă, fără sforțări, fără năzuințe către bine nu ne vom mintui. În rugăciune trebuie ca inima sincer să doriască aceia ce cere; să simtă adevărul acela despre care vorbește, dar inima curată are în sine aceasta. Cei ce nu și-au cîștigat statornicia inimii trebuie să se roage negrăbit, așteptînd corespunzătorul răspuns al inimii la fiecare cuvînt».

Ca regulă, pînă, Ioan stăbulește: «mai bine să zici cinci cuvinte din inimă, decît o întunecime de cuvinte cu limba. Adesea numesc rugăciune aceea ce cu totul nu e rugăciune; a mers cineva la biserică, a stat acolo puțin, s'a uitat la icoane și la oameni, la fețele și podoabele lor și zice: m'am rugat lui Dumnezeu; tot așa stînd acasă înaintea icoanei, dă din cap și rostește cuvintele învățate fără înțelegere și apoi zice, m'am rugat lui Dumnezeu..., deși cu mintea și inima deloc nu se rugase, ci a fost undeva în alt loc, nu cu Dumnezeu. Natura și puterea rugăciunii sale o voiu măsura cu o măsură omenească, prin felul purtării noastre cu oamenii. Cum ne purtăm față de oameni? Uneori rece, fără inimă, sau oficial, sau cu bună voință, le exprimăm lor dragoste, rugăminți, laudă, mulțumire, ori facem pentru ei ceva; uneori cu căldură, din toată inima, cu dragoste și sinceritate, alte ori cu fățarnicie. Asemenea, nu la fel suntem noi și cu Dumnezeu. Trebuie însă ca întotdeauna și din toată inima să-i exprimăm lui Dumnezeu și lauda, și mulțumirea, și cererea; orice lucru înaintea Lui să-l facem din toată inima. Totdeauna, și din toată inima să-L iubim și să nădăjduim în El». «Să ne rugăm — zice pînă, Ioan — fără fățarnie, minciună și nedreptate în duh și în adevăr. Afară de credință, rugăciunea trebuie împreunată cu nădejdea, căci fără aceasta ea rămîne păcătoasă. Cei ce vă rugați, ori puțin este vouă să atribuiți oamenilor muncă, cum de a-

tribuiți aceasta și lui Dumnezeu. Puțin este vouă să vedeți neputința la oameni, voiți să vedeți această neputință și la Dumnezeu, cugetînd tainic că Dumnezeu nu vă va împlini cererea? Las' să fie pentru oameni multe, foarte multe, greutăți și neputințe, dar socotiți să fie ceva greu lui Dumnezeu? Este pentru El ceva greu și imposibil? Totul pentru El e posibil și ușor. Rugîndu-vă, trebuie să credeți, în puterea cuvintelor rugăciunii, ca să nu despărțiți cuvintele de sensul exprimat prin ele. Să crezi că cuvîntului îi urmează fapta ca corpului umbra, căci cuvîntul și lucrul la Domnul sunt nedespărțite, pentru că Acela a zis și s'a făcut. Acela a poruncit și s'a zidit. Și tu asemenea să crezi, că ce ai zis în rugăciune, cele ce ai cerut, aceia va fi împlinit. La rugăciune e necesară o smerenie adînc cugetată».

Insemnările p. Ioan pentru serviciul divin: «Cu adevărat templul e cerul pămîntesc, căci unde e prestolul divin, unde se săvîrșesc înfricoșatele Taine, unde e neîncetata binecuvîntare a Atotfăitorului, acolo, desigur, e și cerul cerurilor. Liturghia e cina, trapeza iubirii dumnezeiești către neamul omenesc. Lîngă Mielul lui Dumnezeu se adună, pe disc, viii și morții, sfinții și păcătoșii, biserica triumfătoare și cea luptătoare».

Despre omniprezența dumnezeiască. «Împărtășindu-mă cu credință neîndoelnică prin de viață făcătoarele Taine, eu în mod sensibil simt omniprezența lui Iisus Hristos. Cum? Prin fiecare pătîcică a Trupului și prin fiecare picătură a Sîngelui, eu primesc în întregime pe Hristos și prin aceasta văd cu ochii inimii, că El e în acelaș timp întreg în toate pătîcelele și picăturile, oricîte ar fi ele, pînă la infinit. Asemenea e Domnul în orice biserică, dar fiindcă bisericile ortodoxe se află peste tot pămîntul, urmează deci că Domnul, nu numai cu dumnezeirea, ci și cu sufletul și trupul Său, e prezent peste fața a tot pămîntul, pretutindenea comunicîndu-se credincioșilor întreg, nedespărțit și producînd în ei roade dulci, curățirea păcatelor, sfințirea sufletelor și trupurilor creștinilor; dreptatea, pacea și bucuria în Duhul Sfînt, unind cu Sine pe toți în Tatăl și în Sfîntul Duh. Cînd primești sf. taine, închipuiește-ți în ființa pîinii și vinului pe Iisus Hristos, fă deasupra lor o inscripție mintală: Iisus Hristos, și cu această inscripție să mergi, ce e necurat să înlături pînă la adîncul inimii. Și așează acolo duhovnicește pe viu făcătorul Oaspe. Împărăția lui Dumnezeu nu e

în cuvînt, ci în putere. Dacă rugăciunea îndelungată nu se potrivește cu iuțimea spiritului, mai bine să o faci scurtă, dar fierbinte rugăciune. Amintește-ți că un cuvînt al vameșului, spus dintr'o inimă fierbinte, l-a îndreptățit pe el. Dumnezeu privește nu la mulțimea cuvintelor, ci la dispoziția inimii. Lucru principal este credința vie a inimii, cu căldura căinței de păcate. Rugăciunea și serviciul divin în biserică dau putere a crede și a trăi».

În ce trebuie să conștă viața însăși? Cum să trăiești? Privește ceasul: el merge așa, cum a voit ceasornicarul; sau vaporul merge acolo, unde voiește conducătorul. Asemenea și tu trebuie să-ți îndrepti viața, cum voiește Făuritorul și Cîrmaciul tău și al lumii: trebuie să mergi după Cîrmaciul tău și El te va sprijini pe apă și nu te va lăsa să te înnece. Tu întreg ești a lui Dumnezeu, tu ești vasul Domnului, tu ești servul Lui. Steaua vieții tale să fie următorul text al Mîntuitorului: «Mîncarea adevărată este ca să lucrezi voia Celui ce M'a trimis». Trăiește cu inima, nu cu stomacul, necontentit cugetînd din inimă despre Dumnezeu, despre sufletul Lui, despre sufletele omenești, despre Domnul Iisus Hristos, despre cruce, biserică, taine, sfinții lui Dumnezeu cari s'au nevoit pe pămînt. Dar ca să trăiești cu inima, trebuie să scoți din ea pe diavolul și să așezi acolo cu credință și cu dragoste pe Hristos Dumnezeu. Privește la sfîrșitul a toate, încotro te duce și unde te aduce?»

Mijloacele întrebuintate în luptele cu ispitele și cu păcatul, după părintele Ioan, sunt: «auto-observarea și cercetarea lumii tale interne, care dau putere pentru a stă împotriva tăriei vrăjmașului. Să ne învățăm arta artelor de a lupta cu păcatul, cu cel mai puternic și mai viclean vrăjmaș al nostru. Luptați-vă neîncetat cu păcatul prin ajutorul lui Dumnezeu. Păcatul e iute ca fulgerul și poate la un moment molipsi, cu otrava sa păgubitoare, sufletul nepriveghetor. Însă celui ce ia seama neîncetat și are în inimă frica lui Dumnezeu, el nu-i va aduce nici un rău, căci pe acesta îl păzește harul lui Dumnezeu, și sfîntul înger păzitor. În cine este vie credința în Hristos, în cine trăcște Hristos, de acela viclanul nu se va atinge, văzîndu-i sufletul îngrădit de credință și frica lui Dumnezeu. Celor ce ne urăsc, ne invidiază, se mindresc în fața noastră, nu se cade a răspunde cu răutate, a ne minia, a ne mindri, cum e obiceiul firii omenești stricate, dar trebuie să-i compătîmim ca pe cei obișnuiți de fecul și moartea sufletească, e ne-

cesar să ne rugăm pentru ei din adîncul inimei, ca să împrăştie Dumnezeu întunericul din sufletele lor şi să le lumineze inimile cu lumina harului său. Ura către vrăşmaşi e neraţională. Tu urăşti pe vrăjmaşi?— întreabă Păr. Ioan.— Eşti un neînţelept. De ce? Pentru că atunci cînd vrăşmaşul tău te persecută, tu singur încă te persecuţi lăuntric, căci, spune-mi oare nu e o persecutare aspră aceasta ca tu să te munceşti cu ura şi vrăşmăşia către inamic? Iubeşte vrăşmaşul şi vei fi înţelept. Dacă ai şti tu ce biruinţă, ce fericire, e să iubeşti vrăşmaşul şi să-i faci acestuia bine? Arma împotriva urii e smerenia şi rugăciunea. Voiţi a cunoaşte ce aveţi în lăuntru vostru, cum vă este inima, plăcută lui Dumnezeu sau nu, curată sau înăduşită de spini şi burueni, vie sau moartă? observaţi după voi cu ce spirit vă înfîlniţi cu conlucrătorii voştri, în deosebi cu subalternii, sau cu săracii ce vă întind mina, cu feţe ce vă cer apărarea, mijlocirea, serviciul vostru, încurajare, sau orice alt ajutor; cu blîndeţe, cu dragoste, din toată inima gata a sluji cu toată îndurarea; ori cu totul nepăsători şi reci, poate chiar cu minie şi dispreţ? Şi voi veţi cunoaşte starea inimii voastre: e plăcută lui Dumnezeu, sau protivnică? Ah! Cu ce muncă, sudoare şi lacrimi se ajunge apropierea inimei noastre către Dumnezeu!

Despre mîntuirea altora, roagă-te ca despre a ta proprie. Nu te cruţa pe tine cînd e vorba de rugăciune, căci ea este lucrul lui Dumnezeu. După vederile păr. Ioan, familia e o mică biserică. În ea se cresc fiii Bisericii celei mari. De aceea familia trebuie să trăiască după rînduiala lui Hristos. Familia e templu¹ lui Dumnezeu, deci se cuvine să fie sfîntă ca şi însuş templul. De aceea dă următoarele sfaturi soţilor: ajutaţi-vă unul pe altul, păziţi-vă unul pe altul, credeţi unul altuia, acoperindu-vă toate neajunsurile şi lipsurile prin dragoste. Dar sunt şi căsătorii nenorocite: uneori bărbatul şi femeia se pare că anume se unesc pentru ca să facă neplăceri unul altuia. De ce sunt ei nenorociţi? Adesea ori din nepotrivirea caracterelor, sau mai bine zis din intransigenţa reciprocă. Pentru ca să fie înlăturate asemenea alianţe conjugale nedorite, bărbatul şi femeia trebuie să aibă totdeauna credinţa şi frica lui Dumnezeu în inimile lor, apoi—prudenţă, răbdare şi nădejde.—Munciţi şi vă rugaţi; împliniţi cu sîrguinţă în tot anul datoria mărturisirii şi a cuminecării cu sfinţele Taine—zice păr. Ioan.—Soţii trebuie să fie conştienţi de scopul suprem pentru care

Domnul i-a unit prin legătura căsătoriei legitime, i-a cununat într'un trup: anume colaborarea și ajutorarea reciprocă pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu. Vor fi ispite în iubirea voastră, din cauza slăbiciunilor unuia sau altuia dintre voi. Inșă biruiți bărbătește aceste ispite, fiți înțelepți ca șerpii și simpli ca porumbeii.

Unde e acum în casă citirea de Dumnezeu inspiratei Psaltiri, sau altor cărți folositoare pentru suflete, ocupația plăcută a strămoșilor noștri, nu numai a oamenilor de rînd, dar și a boerilor și demnitarilor? Cît de mult pierd oamenii că nu citesc și nu se bazează pe sfintele Scripturi. Cum s'ar înviora și s'ar însufleți viața noastră, ce roduri frumoase ar aduce asemenea convorbiri. Părintele Ioan se adresează părinților și educatorilor: «păziți copiii voștri cu toată grija de capricii, deprinderi rele și pilde rele, altfel copiii vor uita de grabă prețul iubirii voastre, inimile lor se vor molipsi cu răutate». În jurnalele sale, Părintele Ioan asemenea dă răspuns și la întrebarea, cum să petrecem o zi în Domnul? Adevăratul creștin trebuie să înceapă și să sfîrșiască ziua prin rugăciune. Pretutndenea și în toate împrejurările, creștinul trebuie să caute prilejuri de a căpăta învățături noi. Ca să petreci toată ziua desăvîrșit sfîntă, în pace și fără păcat, n'ai decît unicul mijloc și anume: rugăciunea sinceră și fierbinte după ce te-ai sculat din somn. Ea aduce pe Hristos în inimă, împreună cu Tatăl și Duhul Sfînt și așa fel va da putere și tărie sufletului împotriva întinărilor și uneltirilor celui rău; totdeauna și în toate să plăci lui Dumnezeu și să te gîndești pururea la mîntuirea sufletului tău.

Cu privire la aceea cum trebuie să privim pe sfinții plăcuți lui Dumnezeu și pentru ce să ne adresăm lor? Părintele Ioan răspunde: «Sfinții—sunt prietenii noștri cei bogați și numai prin ajutorul lor noi săracii și neputincioșii putem să ne mîntuim. Noi suntem niște cerșetori, dar sfinții's bogați duhovnicește. Ei încă în această viață străluceau prin credință și evlavie. Către ei trebuie să alergăm noi, săracii. Ce înseamnă chemarea zilnică în rugăciuni a sfinților? Pomenirea lor în curgerea întregului an? Aceasta însemnează că sfinții lui Dumnezeu, ca niște frați mai mari ai noștri, nu-s departe de noi, ne aud și sunt gata totdeauna să ne ajute nouă prin harul lui Dumnezeu. Noi trăim la un loc cu ei, în aceeaș casă a Tatălui ceresc, numai în diferite lăcașuri, noi suntem

în casa cea pămîntească, iar ei în cea cerească. Și pentru ei, și pentru noi este un mijloc de a pătrunde unul la altul; pentru noi rugăciunea credinței și a dragostei, pentru ei—natura lor spirituală, dragostea lor desăvîrșită, în virtutea căreia totdeauna gata sunt să ne ajute în chip real. Precum noi prin mijlocirea telegrafului electric comunicăm repede cu persoanele îndepărtate, tot așa prin credință vie, ca prin oarecare telegraf duhovnicesc, noi comunicăm cu Dumnezeu, cu îngerii și sfinții Lui.

Dumnezeu și sfinții voesc ca în rugăciunile noastre să-i contemplăm ca niște ființe vii, personale, ca să-i privim de-adreptul cu ochii inimii. Viu e Dumnezeu, nu e Dumnezeul morților, ci al viilor, vii sunt și sfinții Lui; vii suntem și noi întru Domnul nostru. Fericirea viitoare a dreptilor și suferințele păcătoșilor—după părerea păr. Ioan, e un fapt neîndoelnic și psihologicește necesar. Sufăr aceia, cari deja aci în viața pămîntească poartă în sufletele lor iadul; și se desfătează aceia, care încă în viața aceasta vremelnică au deapurarea în inima lor pe Dumnezeu și fericirea comuniunii cu El. Iadul e suferința, care izvorăște din incapacitatea de a iubi, și din contră: raiul este puterea dragostei și prin gradul acestor dispoziții, fie sfinte sau păcătoase, se explică diferitele grade de suferință, sau fericire. Aceasta se poate dovedi prin dispozițiunea sufletească a diferiților oameni, în anumit timp și în felurite situațiuni. Cu cît omul e mai simplu, mai bun, mai comunicativ, cu atît e mai viclean, mai rău, mai egoist, cu atît e mai nenorocit. Cu cît e mai puternică credința și dragostea cuiva, cu atît e și mai fericit și dimpotrivă: cu cît e mai slabă dragostea și mai neputincioasă credință, cu atît e mai rău. De aceia scepticii, necredincioșii, egoiștii și mizantropii sunt cele mai nefericite făpturi. De aici înțelegeți și despre suferințele viitoare.

Incheeră descrierea jurnalelor păr. Ioan, cu o frumoasă rugăciune improvizată de el: «Dumnezeule, Tu ești însăși dragostea! Invață-mă pe mine iubirea adevărată, iubire care e mai puternică decît însăș moartea. Iată, eu am gustat din belșug dulceața iubirii Tale dela împărtășirea în Duhul credinței celei către Tine: Intărește-mă, dar Dumnezeule, Dumnezeul mintuirii mele! O! dacă așa ar fi în toate zilele vieții mele! Dăruiește-mi cît mai des să mă împărtășesc din izvorul credinței și a dragostei Tale, împreună cu

3
4

86 18977

toți credincioșii robii tăi, prin Biserica Ta cea sfântă! Dă-mi să intru și eu în slava împărăției tale celei ce va să vie».

De aici se vede, că cele scrise în jurnalul intim al p. Ioan nu sunt cuvinte goale, ci cu adevărat pline de har, putere și adevăr. Sunt cuvintele scrise cu sînge, izvorite din convingere, sunt cuvintele unui păstor profet, bărbat inspirat, cuvinte avînd un neprețuit și profund cuprins psihologic. Și ceea ce e lucru de mirare și totodată de mare folos, că sunt scrise de o personalitate contemporană, ce s'a acomodat mediului și mentalității din prezent. Sfaturile sale pastorale sunt mărgăritare nestimate, adorabile, sfinte. În mijlocul vilvei și a uraganului materialist al timpului nostru, el rămîne neclintit ca un far luminos, arătîndu-ne calea cea mai bună de urmat. Cu adevărat te uimește activitatea misionară și pastorală pilduitoare a acestui stilp nemișcat în mijlocul lumii înviforate și a ispitelor ei.

Pr. N. Nicov

Sfarsit

13/IX. 1936

DM

ANTICARIAT REȘITA
Lei 4

CENTRUL DE LIBRĂRII REȘITA
LIBRĂRIA Nr. 2 REȘITA
SECȚIA ANTICARIAT

